

SLUŽBENI GLASNIK OPĆINE ŽUPA DUBROVAČKA

Broj 18	Godina XVII.	Srebreno, 27. srpnja 2017.	Uprava i uredništvo: Srebreno bb, - tel. 486 476 List izlazi po potrebi.
---------	--------------	----------------------------	--

OPĆINSKO VIJEĆE

1. Izvješće o stanju u prostoru Općine Župa dubrovačka za razdoblje 2012.-2016.....1.
-

1.

OPĆINSKO VIJEĆE

Na temelju Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13, 65/17) i članka 34. Statuta Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 08/09 i 06/13), Općinsko vijeće Općine Župa dubrovačka na 2. sjednici Općinskog vijeća održanoj dana 27. srpnja 2017. godine donijelo je

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OPĆINE ŽUPA DUBROVAČKA za razdoblje od 2012. do 2016. godine

Dubrovačko-neretvanska županija

Općina Župa dubrovačka

**IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU
OPĆINE ŽUPA DUBROVAČKA
ZA RAZDOBLJE 2012. - 2016.**

srpanj 2017.

OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA

Vukovarska 48
20207 Mlini

Općinski načelnik:

Silvio Nardelli

Pročelnik Jedinog upravnog odjela:

Jure Marić, prof.

Naziv dokumenta:

**IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OPĆINE ŽUPA
DUBROVAČKA 2012. - 2016.**

Broj radnog naloga:

17005

Autori dokumenta:

**Danka Grbac, dipl.ing.kraj.arh.
Jurica Knego, mag.geogr. i mag.ing.geod.et geoinf.
Slavica Polić, mag.ing.arch.
dr. sc. Zrinka Rudež, dipl.ing.arh.**

Direktor IGH Urbanizam d.o.o.:

dr. sc. Zrinka Rudež, dipl.ing.arh.

Mjesto i datum:

Dubrovnik, srpanj 2017.

SADRŹAJ:

0.	UVOD	1
I.	POLAZIŠTA	3
1.	Ciljevi izrade izvješća	3
2.	Zakonodavno-institucionalni okvir	5
3.	Osnovna prostorna obilježja Općine Źupa dubrovačka	7
3.1.	Prometno-geografska obilježja	9
3.2.	Prirodno-geografska obilježja	10
3.2.1.	Reljefno-geološke značajke	11
3.2.2.	Klimatska obilježja	14
3.2.3.	Hidrološka obilježja	15
3.2.4.	Pedološke značajke	16
3.2.5.	Vegetacijski pokrov	16
3.2.6.	Značajke faune	17
3.3.	Demogeografska obilježja	18
3.3.1.	Kretanje i razmještaj broja stanovnika	18
3.3.2.	Strukturalna obilježja stanovništva	24
3.4.	Općina Źupa dubrovačka u okviru prostornog uređenja Dubrovačko-neretvanske Źupanije	42
II.	ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA	47
1.	Prostorna strukturalna korištenja i namjene površina Općine Źupa dubrovačka	47
2.	Sustav naselja Općine Źupa dubrovačka	50
3.	Gospodarske djelatnosti	53
3.1.	Strukturalna površina unutar građevinskog područja naselja	60
3.2.	Strukturalna površina unutar zona izdvojenog građevinskog područja izvan naselja	62
4.	Opremljenost prostora infrastrukturom	64
4.1.	Prometna infrastrukturalna	64
4.2.	Komunalna infrastrukturalna	72
5.	Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja	81
5.1.	Zaštita prirodne baštine	81

5.2.	Zaštita kulturne baštine	82
5.3.	Podruĉja posebnih karakteristika	86
6.	Obvezni prostorni pokazatelji	89
III.	ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA	93
1.	Izrada prostornih planova	93
2.	Provedba prostornih planova	97
3.	Provedba drugih dokumenata koji utjeĉu na prostor	97
IV.	PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŹIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI	101
1.	Potrebe, mogućnosti i ograniĉenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Općine Źupa dubrovačka obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove	101
2.	Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini Općine Źupa dubrovačka	102
3.	Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja	103
V.	ZAKLJUČAK	109
VI.	LITERATURA I IZVORI PODATAKA	111

0. UVOD

Izvešće o stanju u prostoru Općine Župa dubrovačka (u daljnjem tekstu: Izvešće) izrađuje se, sukladno Zakonu o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13), kao dokument praćenja stanja u prostoru za razdoblje od protekle četiri godine.

Detaljan sadržaj Izvešća, obvezne prostorne pokazatelje, način sudjelovanja javnopravnih tijela u izradi Izvešća i druge zahtjeve u vezi s praćenjem stanja u području prostornog uređenja, propisuje ministar Pravilnikom, odnosno Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvešća o stanju u prostoru (Narodne novine 48/14, 19/15), (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Pravilnik se na odgovarajući način primjenjuje u postupku izrade Izvešća na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini. Na lokalnoj razini, izrađuje se u odnosu na prethodno Izvešće jedinice lokalne samouprave, odnosno Općine, te sljedeće dokumente: županijski prostorni plan, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje županijske razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru velikog grada, grada i općine i prostorne planove niže razine.

Izvešće o stanju u prostoru, kao obvezni dokument praćenja stanja u prostoru, daje preduvjete za daljnju izradu dokumenata prostornog uređenja, njihovu izmjenu i dopunu te procjenu potrebe izrade drugih strateških i razvojnih odluka i prostorno-planskih dokumenata za područje jedinice lokalne samouprave tj. Općine Župa dubrovačka.

Posljednje Izvešće o stanju u prostoru Općine Župa dubrovačka izrađeno je 2012. godine.

I. POLAZIŠTA

1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA

OSNOVA

Izvešće o stanju u prostoru je temeljni dokument kojim se provjerava i prati stanje u prostoru na području Općine Župa dubrovačka. Sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja, analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor, te prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama mjera za iduće razdoblje (četiri godine).

Izrada Izvešća o stanju u prostoru propisana je Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13). Godine 2014. donesen je *Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvešća o stanju u prostoru* (Narodne novine 48/14), a 2015. godine izmjene i dopune (Narodne novine 19/15). Prema Pravilniku, na lokalnoj razini (Općina) Izvešće se izrađuje u odnosu na prethodno Izvešće te županijski plan, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje županijske razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru Općine i prostorne planove niže razine. Prema članku 3. Pravilnika "*Izvešće se izrađuje u tekstualnom obliku, a pojedina tematska područja mogu se prema potrebi dodatno obrazložiti i prikazati tabličnim iskazom pokazatelja, te grafičkim prikazima.*"

Izvešće na lokalnoj razini (Općina) izrađuje se prema sljedećem sadržaju:

I. POLAZIŠTA

1. Ciljevi izrade Izvešća
2. Zakonodavno-institucionalni okvir
3. Osnovna prostorna obilježja jedinice lokalne samouprave
4. Jedinica lokalne samouprave u okviru prostornog uređenja županije

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina jedinice lokalne samouprave
2. Sustav naselja
3. Gospodarske djelatnosti
4. Opremljenost prostora infrastrukturom
5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja
6. Obvezni prostorni pokazatelji

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

1. Izrada prostornih planova
2. Provedba prostornih planova
3. Provedba drugih dokumenata koji utječu na prostor
4. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog Izvešća o stanju u prostoru

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru jedinice lokalne samouprave obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove
2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini jedinice lokalne samouprave
3. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja

V. LITERATURA I IZVORI PODATAKA.

Za izradu Izvešća koriste se podaci iz informacijskog sustava prostornog uređenja, prostornih planova, službeno objavljeni i dostupni podaci nadležnih tijela i ustanova, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima određenih posebnim propisima, podaci iz usvojenih i objavljenih pojedinih sektorskih, strateških, razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata i drugi koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru.

Prema članku 10., stavku 1. Pravilnika, "*nadležna državna tijela, tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, javne ustanove te druge pravne osobe s javnim ovlastima određene posebnim propisima koje obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvešća, dužna su omogućiti elektronički i drugi pristup potrebnim podacima, odnosno dostaviti tražene podatke iz članka 2. Pravilika, u roku od 30 dana na zahtjev izrađivača Izvešća.*"

CILJEVI

Ciljevi izrade Izvešća su analitički i programski. Analitički ciljevi obuhvaćaju utvrđivanje stanja u prostoru kroz strukturu korištenja i namjene površina na području Općine, sustav naselja, gospodarske djelatnosti, opremljenost prostora infrastrukturom, zaštitu i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja (zaštićene prirodne vrijednosti, zaštićena kulturno-povijesna baština, područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća i dr.) i pripadajuće prostorne pokazatelje, stanje i pravce prostornog razvoja te svrsishodnost izrade i provođenja dokumenata prostornog uređenja niže razine, kao i drugih dokumenata, uključujući i prethodno Izvešće o stanju u prostoru.

Programski ciljevi nadovezuju se na analitičke ciljeve i obuhvaćaju definiranje preporuka za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru s prijedlogom prioriteta aktivnosti, odnosno mogućnosti održivog razvoja u prostoru, ocjene potrebe izrade novih i/ili izmjena i dopuna postojećih dokumenata prostornog uređenja te prijedlog ostalih zahvata u prostoru kojim bi se unaprijedio i poboljšao održivi razvoj u prostoru Općine.

2. ZAKONODAVNO-INSTITUCIONALNI OKVIR

Izrada Izvješća o stanju u prostoru propisana je Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13), odnosno člancima 39., 40., i 41.

Prema članku 39., stavku 1. i 3.:

"(1) Hrvatski sabor, odnosno predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, svaki za svoju razinu, razmatraju izvješće o stanju u prostoru za razdoblje od četiri godine,
(3) U izradi Izvješća o stanju u prostoru dužna su, na zahtjev zavoda, odnosno stručnog upravnog tijela koje izrađuje izvješće, sudjelovati javnopravna tijela u čijem je djelokrugu obavljanje poslova od utjecaja na sadržaj Izvješća."

U članku 40. navedeno je kako *"Izvješće o stanju u prostoru sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja, analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor, te prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama mjera za iduće razdoblje"* te da *"pobliži sadržaj izvješća, obvezne prostorne pokazatelje, način sudjelovanja javnopravnih tijela u izradi izvješća i druge zahtjeve u vezi s praćenjem stanja u području prostornog uređenja propisuje ministar Pravilnikom."* Sadržaj predviđen za izvješće o stanju u prostoru na lokalnoj razini (velikog grada, grada i općine) opisan je u cjelini 1. Ciljevi izrade Izvješća.

Izrađeno izvješće o stanju u prostoru dužno je podnijeti na razmatranje nadležnom tijelu u roku od četiri godine od dana stupanja na snagu *Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvješća o stanju u prostoru* (Narodne novine 48/14, 19/15), u skladu sa člankom 203. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13).

3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA OPĆINE ŽUPA DUBROVAČKA

Općina Župa dubrovačka predstavlja manju geografsku cjelinu jugoistočno od Dubrovnika, a s površinom od 22,28 km² spada među površinom najmanje Općine u Županiji i zauzima 1,28 % površine Županije. Općina prema popisu iz 2011. godine broji 8331 stanovnika, dok je gustoća naseljenosti 373,92 st/km².

Na sjeveru/sjeveroistoku graniči s Bosnom i Hercegovinom, na sjeverozapadu s Gradom Dubrovnikom, a na jugoistoku s Općinom Konavle dok se s jugozapadne strane nalazi Jadransko more.

Prostor Općine Župa dubrovačka zbog svojih je obilježja od posebnog interesa za državu, obzirom da se radi o:

- veoma uskom graničnom području prema Bosni i Hercegovini s mogućim graničnim cestovnim prijelazom Brgat - Ivanica,
- obalnom području mora s razvedenom i raznovrsnom obalom i morskim akvatorijem,
- teritorijalno ustrojenoj jedinici lokalne samouprave, okupiranoj i dijelom razrušenoj tijekom ratne agresije 1991. godine,
- području koje je na temelju pokazatelja socio-gospodarske preobrazbe postalo predgrađe te prigradsko urbanizirano područje, sastavni dio gradske aglomeracije Dubrovnika, po čemu se bitno razlikuje od drugih političko- teritorijalnih jedinica unutar Dubrovačko-neretvanske županije.

Grafički prikaz 01. Geografski položaj Općine Župa dubrovačka

Kao jedinica lokalne samouprave na području Dubrovačko-neretvanske Źupanije, Općina Źupa dubrovačka konstituirana je 1997. godine izdvajanjem iz administrativnog obuhvata Grada Dubrovnika, a Srebreno kao važnije područno, malo razvojno središte u priobalnom dijelu područja Općine ima ulogu općinskog sjedišta.

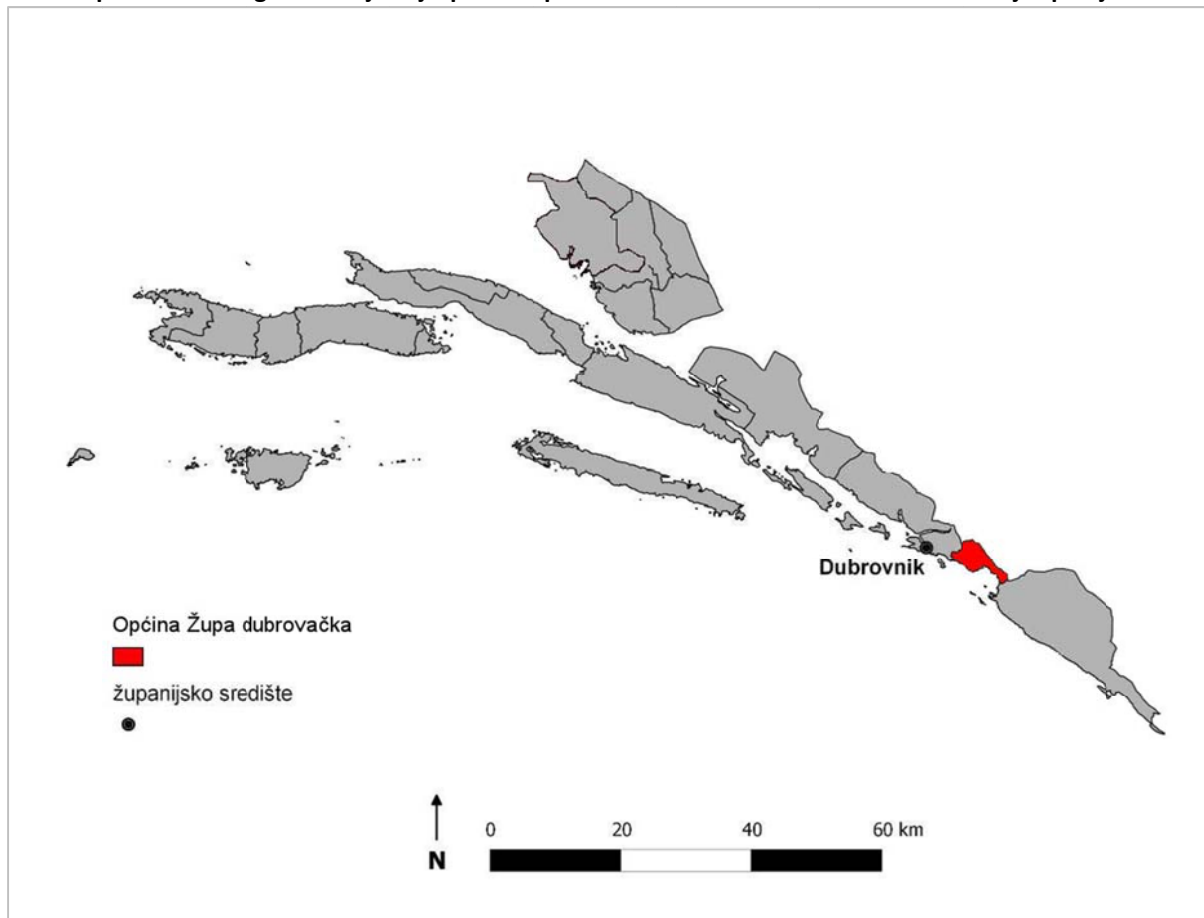
Općina Źupa dubrovačka (kao jedna od 17 općina i 5 gradova) pripada Dubrovačko-neretvanskoj Źupaniji i nalazi se na njenom južnom dijelu. Na sjeveru/sjeveroistoku graniči s Bosnom i Hercegovinom, na sjeverozapadu s Gradom Dubrovnikom, a na jugoistoku s Općinom Konavle dok se s jugozapadne strane nalazi Jadransko more.

U regionalnom kontekstu se prostor Općine Źupa dubrovačka nalazi u obuhvatu južnog primorje Republike Hrvatske, u njegovom najmanjem i najužem dijelu, u južnoj Dalmaciji.

Osnovni podaci o Općini Źupa dubrovačka:

Površina:	22,28 km²
Broj stanovnika:	8331 (popis 2011. godine)
Gustoća naseljenosti:	373,92 st/km²
Broj naselja:	17
Sjedište Općine:	Srebreno

Grafički prikaz 02. Geografski smještaj Općine Źupa dubrovačka u Dubrovačko-neretvanskoj Źupaniji

Dubrovačko-neretvanska Źupanija je srednje naseljen prostor, s malo manjom prosječnom gustoćom naseljenosti (68,80 st/km²) od Republike Hrvatske (75,70 st/km²). Prosječna gustoća naseljenosti (373,92 st/km²) Općine Źupa dubrovačka je gotovo četverostruko veća od prosječne gustoće naseljenosti Republike Hrvatske¹.

Općina Źupa dubrovačka s površinom od 22,28 km² spada među površinom najmanje Općine u Źupaniji i zauzima 1,28 % površine Źupanije (površina Źupanije iznosi cca 1 782 km²).

3.1. PROMETNO-GEOGRAFSKA OBILJEŹJA

Smještaj Źupe dubrovačke između Dubrovnika i Cavtata odredio je i njezin cjelokupni razvoj od prapovijesnih do današnjih vremena, a povoljan prometno-geografski položaj vidljiv je i u kontinuitetu povijesnog razvoja cijele Źupe dubrovačke zbog dobre povezanosti s okolnim područjem i ostalim krajevima.

Posebno je bitna činjenica da su komunikacije iz Cavtata i Dubrovnika, odnosno prapovijesnih naselja na njihovim položajima prema unutrašnjosti vodile uz rubna područja Źupe dubrovačke, a postojale su dvije osnovne komunikacije koje su povezivale istočno priobalje Dubrovačkog područja s unutrašnjosti:

- zapadna/dubrovačka, koja je vodila od područja današnjeg Dubrovnika preko Źarkovice i Brgata prema Ivanici i dalje prema unutrašnjosti
- istočna/cavtatska, koja je vodila od današnjeg Cavtata, iznad Plata, pored Spilana, prema Glavskoj i dalje prema jadranskom zaleđu.

Prema prometno-geografskom značenju to je tranzitno prometno područje koje je dobro povezano sa susjednim krajevima. Źupa dubrovačka ima funkciju križišta cestovnih pravaca i to prema užem području grada Dubrovnika, prema Rijeci dubrovačkoj, prema Konavlima te prema Bosni i Hercegovini. Od posebnog je značenja blizina zračne luke u Čilipima, ali i mogućnost uspostave lokalnih pomorskih veza s Dubrovnikom i Cavtatom.

Prostor Općine Źupa dubrovačka, kao granično područje Republike Hrvatske s Republikom Bosnom i Hercegovinom, do danas je geoprometne značajke područja valorizirao kroz slijedeće prometne sustave:

- a) Cestovni promet (jedan granični cestovni prijelaz),
- b) Pomorski promet (četiri luke otvorene za javni promet lokalnog značaja),
- c) Zračni promet (blizina Zračne luke Dubrovnik u Čilipima),
- d) Poštanski i telekomunikacijski promet:
  - poštanski ured u Srebrenom (vodi se pod 20207 Mlini)
  - tri telefonske centrale fiksne telefonije
  - dva svjetlovoda
  - pet baznih radijskih stanica mobilne telefonije
  - TV pretvarač (Sv. Petar)

Današnja prometna povezanost Općine sa širim područjem i mrežom cjelokupnog sustava RH ostvaruje se državnom cestom D8 (Jadranska magistrala) koja je i glavna prometna arterija čitave Općine Źupa

¹ Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

dubrovačka. Dionica državne ceste D8 koja prolazi područjem Općine još uvijek je na dijelovima nezadovoljavajućih prometno-građevinskih karakteristika te je odvijanje prometa, osobito pješakog, opasno. Na pojedinim dionicama nema nogostupa, raskrižja su nedovoljnih preglednosti, niz obiteljskih kuća svoje kolne prilaze imaju direktno na prometnicu pa je brzina odvijanja prometa znatno niža od propisane što značajno smanjuje propusnu moć ove prometnice.

Dionica državne ceste D8 koja prolazi kroz administrativno područje Općine Źupa dubrovačka jedina je cestovna veza šireg dubrovačkog područja sa zračnom lukom u Čilipima te međunarodnim graničnim prijelazom s Crnom Gorom. S obzirom na intenzitet prometa od 13634 vozila na godišnjoj razini (PGDP) te 20972 u ljetnoj sezoni (PLDP) protočnost predmetne dionice uzrokuje mnoge probleme u normalnom funkcioniranju prometa kako na državnoj cesti D8 tako i na ostalim prometnicama uz nju, a kao poseban problem treba istaknuti raskrižje Srebreno.

Treba istaknuti da se situacija po pitanju odvijanja prometa i stvaranja gužvi normalizirala novom rekonstrukcijom i semaforizacijom raskrižja u prvoj polovici 2017. godine

Pomorski promet

Prema važećem posebnom propisu glede razvrstaja luka otvorenih za javni promet na području Dubrovačko-neretvanske Źupanije, na području Općine postoje četiri luke otvorene za javni promet lokalnog značaja:

- Luka Kupari (nije u funkciji)
- Luka Srebreno
- Luka Mlini
- Luka Plat

Zračni promet

U Čilipima, 11 km istočno od Kupara nalazi se zračna luka "Dubrovnik" s međunarodnim stalnim graničnim prijelazom I. kategorije.

Preko Zračne luke Dubrovnik (koja spada u sekundarne međunarodne zračne luke "4E" kategorije) ostvaruje se veza sa svim važnijim europskim i svjetskim destinacijama, posebice u vrijeme trajanja turističke sezone.

3.2. PRIRODNO-GEOGRAFSKA OBILJEŹJA

Źupa dubrovačka, ilirski Brenum ili slavenski Źrnovnica, prema mlinarskom obrtu, naposljetku je ime "Źupa" dobila zbog pitomosti kraja, blagih klimatskih osobina i pogodnosti za agrarno iskorištavanje, kao plodna "oaza" s dosta plodnih površina i s dovoljnom količinom, pa i viškom vode, unutar bezvodnog krškog dinarskog prostora koji ga okružuje.

Źupa dubrovačka je najmanja, dobro izdvojena i jasno omeđena geografska cjelina u neposrednoj blizini gradske aglomeracije Dubrovnika. Źupa, osobito u najnovije doba, doživljava intenzivnu preobrazbu uklapanjem u sve složeniju turističku djelatnost.

Kao i većina prostora južne Dalmacije prostor Źupe dubrovačke izdužen je od administrativne granice s Gradom Dubrovnikom na sjeverozapadu do Duboke Ljute na jugoistoku, ali u većem dijelu svog teritorija ima amfiteatralni oblik.

3.2.1. RELJEFNO-GEOLOŠKE ZNAČAJKE

Pojas višeg krša zatvara Župu Dubrovačku sa sjevera/sjeveroistoka (Vlaštica 909 m, Kunja Glavica 507 m, Zvijezda 531 m, Malaštica 628 m - najviši vrh, padine Ivanice i Vraštice oko 400 m, prijevoj Brgata 257 m, padine Srđa i Žarkovice oko 300 m).

Ispod tih graničnih vapnenačko-dolomitnih brda čije glavne karakteristike su pošumljene i opožarene površine, oskudni pašnjaci i goli kamenjar nastavlja se blago položena zona fliša s mekšim flišnim naslagama, antropogenim djelovanjem svedena u plodne terase - "doce" s brojnim izvorima i kratkim vodenim tokovima te najniža i najplodnija aluvijalna naplavna ravan ili "polje", pogodno za obradu i navodnjavanje.

Sjeveroistočne padine Župe Dubrovačke, ispod čela navlake visokog krša, izgrađene su od fliša i predstavljaju labilne do izrazito nestabilne terene. Ispod naselja Grbavac, Martinovići, Makoše i Bujići konstatiran je čitav niz aktivnih klizišta, pa su padine zahvaćene ovim procesima neupotrebljive za intenzivnu izgradnju.

Postojanje aktivnog klizišta konstatirano je također iznad državne ceste D-8 kod raskrižja sa cestom za naselje Mlini. Labilna padina između ove ceste i odvojka za Mline je maksimalno opterećena objektima. Nužno je spriječiti daljnje opterećivanje i zasijecanje padine i provesti kontrolu njene stabilnosti.

Slika 01. Dio župskog zaljeva s pojasom višeg krša sa sjevera/sjeveroistoka

Na padini između Mlina i Solina jasno se zapaŹaju tragovi klizanja i tećenja. Ovi procesi su privremeno usporeni izgradnjom manje drenaŹe uz cestu D-8 tako da voda iz dva izvora ne kvasi padinu u onoj mjeri nekontrolirano kao ranije. Morfološki oblici padine u flišu, iznad uvala s obje strane hotelskog kompleksa Plat ukazuju na suvremene egzogene geološke procese kojima su ove padine zahvaćene i čine ih nepovoljnom sredinom za izgradnju većih građevinskih objekata koji zahtijevaju veće usijecanje i ukopavanje.

S jugozapadnog, morskog proćelja nalazi se primorski vapnenački greben s vrhovima Trapit (148 m) i Sveti Petar (127 m), a duŹ cijele obalne crte izmjenjuju se strmi klifovi i nepristupaćna kamena obala (7.480 m), pjeskovite i šljunkovite plaŹe (1.800 m) i ostala obala prikladna za kupanje (2.120 m).

U užem priobalnom pojasu od Kupara do Cavtata se u stabilne i za izgradnju pogodne terene mogu svrstati grebeni od vapnenaćkih breća od kojih su izgrađeni svi rtovi ovog dijela obale. Svakako i ovdje treba imati na umu flišnu podlogu na kojoj vjerojatno leŹe ove breće što je u izvjesnim momentima odlučujuć faktor u pogledu procjene njihove stabilnosti.

Dubrovaćko podrućje, kojem pripada cijelo podrućje Źupe, a i šire, geološki je istraŹeno brojnim regionalnim i detaljnim lokalnim istraŹivanjima te se ustanovila prisutnost sedimenata trijasa, jure, krede, tercijara i kvartara.

U sastavu stijena prevladavaju vapnenci, dolomiti, fliš i naplavni materijal. Vapnencima odgovaraju uzvisine, dolomitu strmi odsjeci i udubljenja, flišu blago poloŹene padine, a naplavinama nizinski dijelovi (polja).

Dubrovaćko obalno podrućje se odlikuje vrlo sloŹenom tektonskom građom tektonskih jedinica čija je osnovna znaćjka velika tektonska poremećenost - boranje, rasjedanje, navlaćenje i ljuskanje, a geološki slojevi u ćitavom ovom prostoru imaju dinarski smjer boranja SZ – JI, dok prostor u cijelosti pripada X° seizmićnosti po MCS.

Geomorfološko oblikovanje promatranog podrućja uvjetovali su specifićni ćimbenici geološke graće te prevladavajuće egzogene i endogene sile i procesi.

Posebno su izraŹeni fluviokrški i padinski procesi (jaruŹenje, bujićenje), a posljedica djelovanja tih procesa su denudacija i akumulacija te razvoj specifićnih oblika i formi u reljefu.

Zbog prevage karbonatnih stijena (vapnenci i dolomiti) prevladavajuće forme su krški reljefni oblici, uzvisine uglavnom grade vapnenci, a strme odsjeke i udoline dolomiti.

Među krškim oblicima izdvajaju se brojni manji izdvojeni breŹuljci, glavice, suhodoline (drage), doci, ponikve, jaruge, jame, špilje, potkapine i dr.

Današnji odnos kopna i mora nastao je glacio-eustatićkim izdizanjem morske razine u postpleistocenu. Tada su nastali brojni otoci, grebeni i sike, poluotoci i rtovi, a među ostalim i Źupski zaljev.

Uz navedene procese na kopnenom dijelu, u dodirnoj zoni kopna i mora u oblikovanju reljefa znaćjnu ulogu ima abrazija. Naknadnim neprestanim utjecajem valova juŹnih smjerova nastali su brojni morfološki oblici, gotovo cijelom duŹinom obale prema otvorenom moru.

Diferenciranom erozijom (abrazija) nastale su brojne uvale i zaljevi u mekšim stijenama, a u njima šljunćane i pjeskovite plaŹe u Platu, Mlinima, Srebrenom i Kuparima.

Abrazijom vanjskih strana obale stvoreni su strmci (klifovi) od rta Pelegrin u Źupi dubrovaćkoj do rta Orsula kod Dubrovnika.

Sjeveroistočne padine Źupe Dubrovačke, ispod čela navlake visokog krša, izgrađene su od fliša i predstavljaju labilne do izrazito nestabilne terene. Ispod naselja Grbavac, Martinovići, Makoše i Bujići konstatiran je čitav niz aktivnih klizišta, pa su padine zahvaćene ovim procesima neupotrebljive za intenzivnu izgradnju.

Postojanje aktivnog klizišta konstatirano je također iznad državne ceste D-8 kod raskrižja sa cestom za naselje Mlini. Labilna padina između ove ceste i odvojka za Mline je maksimalno opterećena objektima. Nužno je spriječiti daljnje opterećivanje i zasijecanje padine i provesti kontrolu njene stabilnosti.

Na padini između Mlina i Solina jasno se zapažaju tragovi klizanja i tečenja. Ovi procesi su privremeno usporeni izgradnjom manje drenaže uz cestu D-8 tako da voda iz dva izvora ne kvasi padinu u onoj mjeri nekontrolirano kao ranije.

Morfološki oblici padine u flišu, iznad uvala s obje strane hotelskog kompleksa Plat ukazuju na suvremene egzogene geološke procese kojima su ove padine zahvaćene i čine ih nepovoljnom sredinom za izgradnju većih građevinskih objekata koji zahtijevaju veće usijecanje i ukopavanje.

U užem priobalnom pojasu od Kupara do Cavtata se u stabilne i za izgradnju pogodne terene mogu svrstati grebeni od vapnenačkih breča od kojih su izgrađeni svi rtovi ovog dijela obale. Svakako i ovdje treba imati na umu flišnu podlogu na kojoj vjerojatno leže ove breče što je u izvjesnim momentima odlučujući faktor u pogledu procjene njihove stabilnosti.

Slika 02. Źupska dolina s primorskim vapnenačkim grebenom na jugozapadnoj strani

Podruĉje Źupe dubrovaĉke smješteno je u krškom podruĉju Hrvatske te s obzirom na svoje prirodne znaĉajke (krajobrazne, hidrogeološke, geomorfološke, vegetacijske, floristiĉke i faunistiĉke), podruĉje krša objedinjuje najveći broj posebnosti Hrvatske. U odnosu na sveukupnu jedinstvenost, bogatstvo endemiĉnim svojstama i životnim zajednicama, te visoki stupanj oĉuvanosti, ovo podruĉje predstavlja izuzetnu vrijednost ne samo u europskim, nego i u svjetskim razmjerima

3.2.2. KLIMATSKA OBILJEŹJA

Pri vrednovanju klimatskih znaĉajki prostora kao dijela šireg obuhvata primorske Hrvatske, posebno treba istaknuti maritimnost kao modifikator klime jer more djeluje termoregulacijski (zimi utjeĉe na povećanje temperature, a ljeti na sniŹavanje temperature u odnosu na kontinentalne predjele iste geografske širine).

Maritimnost je posebno izraŹena zbog otvorenosti podruĉja utjecajima velikog obujma morske vode juŹnog dijela Jadrana, tj. JuŹnojadranske kotline.

To se odraŹava u odgovarajućim klimatsko-ekološkim obiljeŹjima, toplijim zimama, izrazitijim ljetnim sušama i većem udjelu zimzelene vegetacije nego u ostalim dijelovima makroregije pa ovaj uski priobalni pojas kao i šire podruĉje spadaju u klimatski izuzetno pogodne prostore na Jadranu.

Podruĉje pripada eumediteranskom klimavegetacijskom arealu. Prema Köppenovoj klasifikaciji klima to je podruĉje Csa klime (umjereno topla kišna klima sa suhim ljetima tj. klima masline) što znaĉi da su zime kišovite i blage, a ljeta topla i suha.

Ova etezijska klima (prema Köppenovoj klasifikaciji) pod utjecajem je ciklonalne aktivnosti, monsunske cirkulacije, a uvjetovana je juŹnom ekspozicijom kraja te direktnim kontaktom s otvorenim morem i konfiguracijom zemljišta prema zaleđu.

Prosjeĉna godišnja temperatura zraka je 17 °C.

Zime su dosta blage s prosjeĉnom temperaturom od 9,6 °C, što je rezultat i naglašenog utjecaja mora na temperaturni reŹim jer more smanjuje dnevne i godišnje razlike u grijanju i hlađenju zraka. Proljeće je sa prosjeĉnom temperaturom od 14,5 °C hladnije oko 3 °C od jeseni (prosjeĉne temperature 17,7 °C) i zbog sporijeg grijanja zraka u proljeće ĉemu je uzrok rashlađeno more.

Ljeta su vruća s razdobljima suše, a prosjeĉna ljetna temperatura je 24,5 °C.

Najviše godišnje temperature su u srpnju ili kolovozu, do 34° C. Vrlo su rijetki mrazovi, dok na podruĉjima izloŹenim utjecaju jake bure tijekom sijeĉnja, preko noći temperatura zraka zna se spustiti i do - 7 ° C.

Najveća koliĉina oborina biljeŹi se na prijelazu iz jeseni u zimu, kao posljedica ciklonalne aktivnosti, prosjeĉno 200 mm u prosincu. Velike koliĉine oborina znaju padati skoro u svim mjesecima, ali je u sijeĉnju i studenom varijabilnost najmanja. Ljeti je dominantan utjecaj suprotropske anticiklone s najmanjom prosjeĉnom koliĉinom oborina od 35 mm.

Dominantni vjetrovi koja pušu na ovom podruĉju su bura (S) s prosjeĉno 20 %, jugo (J, JI) s prosjeĉnom uĉestalosti od 21,3 % te ugodan maestral (SZ) koji najĉešće puše u ljetnim mjesecima.

3.2.3. HIDROLOŠKA OBILJEŹJA

Najveći dio Źupanijskog prostora izgrađuju karbonatne stijene s dominantnom ulogom vapnenaca, a glavna karakteristika krškog područja je da sva oborinska voda koja padne na njih odmah ponire u podzemlje te tako i područje Źupe dubrovačke obilježava površinska bezvodnost tipična za krške krajeve te nema stalnih tekućica.

Unatoč razmjerno visokoj godišnjoj količini padalina (oko 1100 mm), voda se zbog propusne karbonatne podloge rjeđe zadržava na površini.

Vapnenačko-dolomitski sastav prouzročio je poroznost terena pa na njima nema površinskih tokova ni izvora, već atmosferska voda ponire u dubinu ali se zbog antiklinalne građe često ponovno pojavljuje uz obalu te ispod površine mora u obliku podmorskih izvora ili vrulja.

Vodoopskrba Źupe dubrovačke bazira se na vodnim resursima koji pripadaju Jadranskom regionalnom slivu s hidrogeološkim svojstvima krških stijena, a karakterizira ih složenost i cirkulacija podzemnih voda. Ipak, budući da hidrogeološki i prirodni uvjeti ne slijede administrativne granice, površinsko i podzemno tečenje voda na području Źupe dubrovačke usko je vezano uz položaj susjedne Bosne i Hercegovine, pa se u tom smislu može zaključiti da vodni potencijal Źupe dubrovačke obuhvaća i vodne resurse van granica Źupanije. Ovu činjenicu posebno treba uvažavati u domeni zaštite voda koja je integralni dio vodoopskrbne problematike.

Izvor vodozahvata Duboka ljuta nalazi se južno od naselja Plat, u uvali Robinzon na koti 1,0 m n/v. Za vodoopskrbu Źupe dubrovačke se također koristi i dopunski izvor Zavrelje, kote izvora 78,0 m n/v, zapadno od istoimenog naselja.

Źupski zaljev je pod utjecajem ulazne struje iz istočnog Sredozemlja, osobito tijekom zime i proljeća. Ulazna struja obogaćuje ovaj prostor kemijski i biološki, povećavajući tako njegovu biološku raznolikost, tako da su u dubrovačkom akvatoriju prisutna sva staništa tipična za Sredozemlje.

Premda obalno područje Źupe Dubrovačke prema mnogim oceanografskim pokazateljima pripada vanjskoj obalnoj zoni, ovaj zaljev od Cavtata do Kupara karakteriziraju drugačija obilježja. Obala je niska i pristupačna s nekoliko šljunkovitih i pješćanih područja. Morski dio obale zaljeva je plitak s blagim nagibom do oko 40 m dubine na vanjskom rubu. Zaljev je potpuno izložen utjecaju otvorenog mora i povremeno vrlo jakim valovima iz južnih smjerova, ali zbog konfiguracije kopna veći dio obalne linije je urbaniziran.

Źupski zaljev obiluje izvorima slatke vode, što pogoduje bujnoj vegetaciji. Međutim, za termohalina obilježja akvatorija svakako je važniji umjetni dotok voda Trebišnjice tunelom HE Dubrovnik. U travnju i lipnju uz povećan dotok vode dolazi do formiranja vrlo jakog vertikalnog gradijenta slanosti, kao i gustoće do dubine od oko 5 m. Praktično dolazi do formiranja dviju različitih vodenih masa i potpuno se sprječava vertikalni transport. Smjer srednjeg strujanja je S ili SE smjera, što je izuzetak u odnosu na prevladavajuće struje NW smjera duž naše obale. Ova specifičnost je moguća kombinacija više faktora od samog položaja obale, vjetrova i dotoka slatke vode. Tijekom zime je brzina strujanja povećana s najvjerojatnijim brzinama na površini između 15 i 25 cm/s.

Osnovna fizička svojstva mora uglavnom su jednaka onima za cijeli južni dio hrvatskoga Jadrana. Srednja je temperatura mora ljeti oko 24°C, a zimi oko 14°C. Salinitet iznosi oko 38 ‰, s tim da je nešto veći ljeti (38,42 ‰) radi većeg isparavanja, a manji zimi (38,10 ‰) radi veće količine padalina.

Opći je smjer gibanja morske struje JI-SZ, a prosječna je brzina 0,5 do 0,7 čvora.

Prozirnost je mora velika (oko 30 m), a boja je mora modra što ukazuje na siromaštvo biomase te visoku kakvoću morske vode jer u blizini nema većeg izvora onečišćenja.

Obala je izložena otvorenom moru i jakim valovima pri olujnom jugu.

3.2.4. PEDOLOŠKE ZNAČAJKE

Petrografski sastav zemljišta i klimatske prilike utjecale su na stvaranje određenih tipova tla. Prevladavaju tla razvijena pod dominantnim utjecajem litiološkog sastava podloge, a glavni predstavnik je crvenica (terra rossa), nastala kao rezultat korozije karbonatne osnove, vapnenca i dolomita. Osim crvenice rasprostranjena su i smeđa tla na vapnencima te isprane vapnenačko-dolomitne crnice, a mjestimice je u znatnoj mjeri zastupljen i krški kamenjar.

3.2.5. VEGETACIJSKI POKROV

S obzirom na klimazonalnu vegetaciju područje Źupe dubrovačke pripada zoni sredozemne vazdazelene vegetacije za koje su karakteristični hrast crnika ili česvina, alepski ili meki bor te dalmatinski crni bor. Vegetacijski pokrov čine uglavnom brojne eumediteranske vrste, ali ima i više submediteranskih te uvezenih tropskih i suptropskih vrsta.

Međutim, intenzivnim antropogenim djelovanjem prvobitni biljni pokrov u velikoj mjeri je zamijenjen različitim degradacijskim stadijima, odnosno makijom, garigom ili kamenjarom.

Unutar obuhvata promatranog područja uglavnom je zastupljen tip šumske vegetacije (zimzelene crnogorične šume bora i čempresa), često u obliku makije.

Temeljno obilježje toj vegetaciji daju vazdazelene drvenaste vrste među kojima dominira česvina (*Quercus ilex*), a u novije vrijeme sve veće površine zauzimaju alepski bor čije širenje sužava prostor ostalih biljnih vrsta te primorski bor (*Pinus halepensis*, *P. maritima*). Uz nju su još zastupljene druge vrste kao što su planika (*Arbutus unedo*), tršlja (*Pistacia lentiscus*), zelenika (*Phillyrea latifolia*), tetivika (*Smilax aspera*) i druge.

Uz crniku su u šumskom pokrovu te makiji najzastupljenije vrste lovora (*Laurus nobilis*), borovica ili smrič (*Juniperus oxycedrus*, *J. macrocarpa*, *J. phoenicea*), mirta (*Myrtus communis*), lemprika (*Viburnum tinus*), brnistra (*Spartium junceum*), veprina (*Ruscus aculeatus*), oskoruša (*Sorbus domestica*), divlja kruška (*Pirus amygdaliformis*), trnina (*Prunus spinosa*) i divlja maslina (*Olea oleaster*), dok su predstavnici gariga ružmarin (*Rosmarinus officinalis*), bušin (*Cistus vilosus*), vrijes (*Erica arborea*), oštrikovina, pelin (*Artemisia alba*), bršljan (*Helix hederata*), divlja loza (*Vitis vinifera*), a česte su i kupina (*Rubus fruticosus*) i drača (*Paliurus australis*). U pejzažu se posebno ističu izdvojena stabla ili skupine vitkih čempresa (*Cupressus sempervirens pyramidalis*).

Među vrstama kultiviranih tijekom proteklih stoljeća ističu se maslina, vinova loza, rogač, smokva, šipak, agrumi: limun, mandarina, naranča i citrus, zatim badem, oskoruša, breskva, razne sorte šljiva, jabuka, dud, orah i dunja. U okućnicama se sade povrtnice, gomoljike, grahorice, lukovice i dr.

Prostorna je raspodjela pojedinih biljnih vrsta određena velikim dijelom prosječnim vrijednostima navedenih klimatskih elemenata, a posebno raspored padalina utječe na razvitak lokalnoga biljnog pokrova.

Budući da tijekom vegetacijskog razdoblja biljke dobivaju najmanju količinu padalina, i ovdje su se, kao i u drugim prostorima pravog sredozemnog podneblja, prilagodile specifičnim oblikom lista (kserofitna vegetacija). Česte su ljetne suše s ponekad štetnim posljedicama i na prirodni biljni pokrov i na kultivirane biljke.

3.2.6. ZNAČAJKE FAUNE

Prema nepotpunim podacima na području Dubrovačko-neretvanske županije evidentirano je oko 30 endemskih vrsta kukaca i puževa u nekim podzemnim staništima.

Zbog iznimnog položaja u Jadranskom moru i morfoloških značajki obale, u akvatoriju Dubrovačko-neretvanske županije prisutna su skoro sva staništa tipična za Sredozemlje. Zajednice planktona imaju sve uvjete razvijati sve svoje tipove, od obalnih, površinskih otvorenog mora, mesopelagičnih do dubokomorskih. Također su obilato zastupljeni svi tipovi bentoskih morskih zajednica od supralitorala do dubokog mora s čvrstim podlogama, pomičnim podlogama, pijescima, muljevitim dnom, podvodnim spiljama, poluspiljama, potpučinskim stijenama i brojnim drugim oblicima. Sa sigurnošću se može utvrditi da se stupanj biološke raznolikosti u akvatoriju cijele Dubrovačko-neretvanske županije može iskazati s faktorom 100. Ovaj faktor pokazuje da u ovom području stalno obitavaju ili su povremeno nazočne sve do danas registrirane vrste morskih organizama u Jadranskom moru. U prvoj susjednoj županiji taj faktor je manji za više od 20 %. Stoga proizlazi da je širi dubrovački akvatorij od iznimne važnosti za obnavljanje populacija uz istočnu obalu Jadrana, a da ovo područje spada u najmanje istražena područja Jadranskog mora.

Među kopnenom faunom zbog popularnosti i istraženosti svakako prednjače ptice. Zbog blage klime ovdje obitava velik broj stanarica i gnjezdarica. Izgleda da je područje Dubrovačko-neretvanske županije, pa tako i Župe dubrovačke, zbog povoljnih ekoloških uvjeta, vodenih područja i udaljenih pučinskih otoka jedan od najvažnijih putova za selidbu ptica iz srednje i sjeveroistočne Europe prema Africi. Također, otoci Mrkan, Bobara i Supetar zaštićeni su još od 1975. kao Posebni ornitološki rezervat.

Nažalost, uz rijetke izuzetke (npr. vretenca), druge životinjske skupine su slabo poznate i istražene iako su se posljednjih godina pojačali naponi na njihovoj inventarizaciji. Navedeni podaci uglavnom nisu niti sistematizirani niti dostupni. Premda vrlo zanimljivi, slabo su istraženi kopneni puževi, kukci, gmazovi i mali sisavci. Neki kukci su po Dubrovniku dobili znanstvena imena, kao *Dasytes ragusae*, *Phytoecia ragusana* itd. Poznati entomolog Petar Novak u svom radu o kornjašima Dalmacije, za Dubrovnik i okolicu navodi oko 300 vrsta kornjaša (Coleoptera). Prema nepotpunim podacima evidentirano je oko 30 endemskih vrsta kukaca i puževa u brojnim podzemnim staništima.

Sigurno je i da su neke vrste potpuno nestale ili su vrlo ugrožene, a mnoge rijetke vrste su pred izumiranjem zbog uništavanja njihovih prirodnih staništa (npr. slatkovodna i podzemna staništa). Stoga je nužno hitno započeti istraživanja i inventarizaciju faune ovog najjužnijeg dijela Republike Hrvatske.

3.3. DEMOGEOGRAFSKA OBILJEŹJA

3.3.1. KRETANJE I RAZMJEŠTAJ BROJA STANOVNIKA

Praćenje i analiza demografskih kretanja određenog područja predstavlja osnovu bilo kakve vrste planiranja, a posebno odnos trenutne demografske situacije i planiranih kapaciteta čak i šireg područja jer glavno pitanje koje se nameće je način osiguravanja potrebne radne snage za sve planirane kapacitete uz već postojeću sezonsku potražnja za radnom snagom na širem području.

Analiza kretanja i razmještaja broja stanovnika Općine Źupa dubrovačka temelji se na statističkim podacima od prvog Popisa stanovništva 1857. godine do posljednjeg Popisa 2011. godine, koji su dostupni i na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku (www.dzs.hr).

Pri usporedbi podataka između popisnih godina i usporedbi s podacima Dubrovačko-neretvanske Źupanije potrebno je uzeti u obzir činjenicu kako se sama metodologija popisivanja mijenjala kroz povijest, osobito u pogledu definiranja "stalnog stanovnika".

Također, u posljednjih 150 godina mijenjane su statističke granice naselja. Naselja su bila skupno objedinjena u jedno naselje ili su pojedina naselja obuhvaćala različite dijelove susjednih naselja, a kasnije su izdvajana u zasebna statistička naselja. Prostorna razina analize su Općina Źupa dubrovačka, naselja unutar administrativnog obuhvata Općine Źupa dubrovačka i Dubrovačko-neretvanska Źupanija.

Od prvog Popisa stanovništva 1857. godine do kraja II svj. rata broj stanovnika Općine Źupa dubrovačka je u stagnaciji, a od Popisa 1948. godine pa do posljednjeg Popisa teritorij Općine Źupa dubrovačka bilježi porast broja stanovnika od gotovo 3 puta (tablica 01.).

Sa 2514 stanovnika 1948. godine porastao je na 8331 stanovnika 2011. godine. Od 1948. godine taj je porast bio konstantan, kroz sve međupopisne periode (grafički prikaz 02.). U istom razdoblju, Dubrovačko-neretvanska Źupanija ostvarila je porast od 1,9 puta, sa padom broja stanovnika u periodima 1857.-1869., 1910.-1921., 1931.-1948., 1991.-2001. i 2001.-2011. godine.

Uzevši u obzir metodološke napomene, broj stanovnika značajno je rastao i na razini naselja, osobito za naselja Čibača, Brašina, Kupari i Srebreno (grafički prikaz 03.).

Za prikaz prave demografske slike promatranog područja potrebno je razmotriti suvremene demografske promjene na prostoru Općine Źupa dubrovačka.

Tablica 01. Broj stanovnika naselja Općina Župa dubrovačka 1857.-2011. s metodološkim napomenama

	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
ŽUPA DUBROVAČKA²	2988	2646	2702	2883	2914	2727	2816	2660	2514	2625	3255	3036	1445	1663	6663	8331
Brašina ³	137	286	105	165	94	96	325	376	95	88	109	133	0	0	516	747
Brgat Donji ⁴	243	206	208	230	202	195	160	163	172	160	128	147	160	130	154	152
Brgat Gornji ⁵	240	192	188	222	274	192	166	184	177	191	204	191	214	183	191	199
Buići	179	168	209	235	191	184	228	228	214	208	210	193	213	178	269	359
Čelopeci ⁶	214	197	203	211	218	198	270	148	150	159	158	150	0	0	425	453
Čibača ⁷	268	242	255	261	273	250	201	216	238	276	276	350	0	0	1622	1953
Grbavac	202	174	173	195	213	211	232	176	161	164	148	118	121	99	102	100
Kupari ⁸	161	0	145	105	170	198	0	0	242	245	273	354	0	0	553	808
Makoše	275	248	241	254	246	226	248	205	187	179	153	140	157	120	159	168
Mandaljena ⁹	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	348
Martinovići ¹⁰	210	194	185	207	219	209	215	188	151	146	139	117	108	198	102	126
Mlini ¹¹	101	0	116	120	117	114	0	0	117	155	142	356	0	0	834	943
Petrača ¹²	203	153	171	186	182	152	172	169	141	142	144	163	0	0	603	806
Plat	231	205	201	200	203	199	205	188	171	187	815	215	259	219	268	302
Soline	145	115	137	132	126	129	146	125	120	112	133	155	213	536	229	268
Srebreno ¹³	33	0	22	26	27	26	0	0	49	92	109	116	0	0	546	428
Zavrelje ¹⁴	146	266	143	134	159	148	248	294	129	121	114	138	0	0	90	171

IZVOR: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001. godine, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

² Nastala 1997. iz bivše općine Dubrovnik. U 1981. i 1991. dio podataka sadržan je u gradu Dubrovniku.

³ U 1869., 1921. i 1931. sadrži podatke za naselje Kupari i Srebreno, kao i dio podataka za naselje Kupari u 1857. U 1981. i 1991. podaci su sadržani u naselju Dubrovnik.

⁴ Od 1857. do 1971. iskazivano pod imenom Donji Brgat.

⁵ Od 1857. do 1971. iskazivano pod imenom Gornji Brgat.

⁶ U 1981. i 1991. podaci su sadržani u naselju Dubrovnik

⁷ U 1981. i 1991. podaci su sadržani u naselju Dubrovnik.

⁸ U 1869., 1921. i 1931. podaci su sadržani u naselju Brašina, kao i dio podataka u 1857. U 1880. i 1890. iskazano kao dio naselja. U 1981. i 1991. podaci su sadržani u naselju Dubrovnik.

⁹ Kao samostalno naseljeno mjesto postoji od popisa 2011. godine. Nastalo je izdvajanjem dijelova naselja Čelopeci, Čibača i Petra

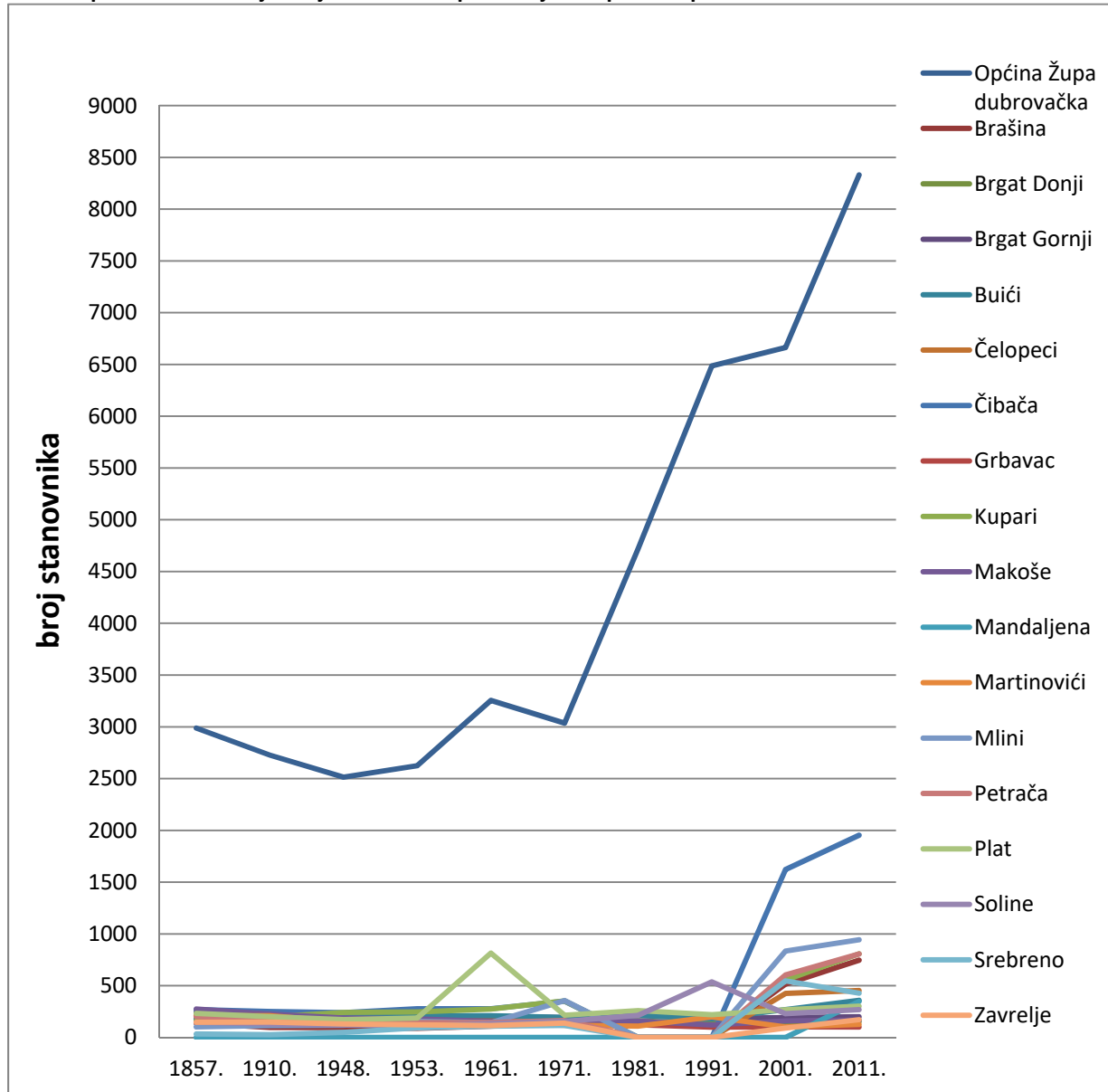
¹⁰ U 1900., 1910. i 1948. iskazano pod imenom Martinović.

¹¹ U 1869., 1921. i 1931. podaci su sadržani u naselju Zavrelje. U 1981. i 1991. podaci su sadržani u naselju Dubrovnik.

¹² U 1981. i 1991. podaci su sadržani u naselju Dubrovnik.

¹³ U 1869., 1921. i 1931. podaci su sadržani u naselju Brašina.

¹⁴ U 1869., 1921. i 1931. sadrži podatke za naselje Mlini. U 1981. i 1991. podaci su sadržani u naselju Dubrovnik.

Grafički prikaz 03. Kretanje broja stanovnika po naseljima Općine Župa dubrovačka 1857.-2011.

IZVOR: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. – 2001. godine, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Popisi stanovništva do 1971. godine pokazuju usporeni razvoj jer nema promjena u razvitku pojedinih funkcija, a nakon 1981. glavni čimbenik u analizi demografskog razvoja Općine je turizam koji postaje glavna djelatnost, a svoj vrhunac bilježi upravo u prvoj polovici 80-ih godina prošlog stoljeća.

Stanovništvo se povećava, ne samo zbog prirodnog priraštaja, nego i zbog useljavanja izvjesnog broja stanovnika iz drugih naselja i krajeva u Hrvatskoj te iz Bosne i Hercegovine.

Zabilježeni nagli pad broja stanovnika u nekim je međupopisnim periodima privedan s obzirom na promjene u metodologiji Popisa (definicija "stalnog stanovnika", promjena granica statističkog naselja i dr.) i ne odražava tadašnje društvene uvjete iz kojih kao posljedica treba biti opće kretanje broja stanovnika

Kod naselja Plat treba istaknuti popis 1961. godine jer su u popis stanovništva uključeni radnici koji su gradili HE Dubrovnik i stanovali u radničkom naselju u Platu te članovi njihovih obitelji. Nakon što je 1965. godine hidroelektrana proradila broj stanovnika se vraća na prosjek što je vidljivo iz popisa 1971. godine.

Upravo je pozitivni migracijski saldo uz snažni gospodarski razvoj najviše utjecao na demografski razvitak cijele Općine.

Tablica 02. Kretanje broja stanovnika i indeks kretanja u razdoblju 1953. - 2011. godine

	Kretanje broja stanovnika prema godinama popisa						Indeks kretanja broja stanovnika				
	1953.	1971.	1981. ¹⁵	1991. ¹⁶	2001.	2011.	2011./1953.	2011./1971.	2011./1981.	2011./1991.	2011./2001.
Općina Źupa dubrovačka	2625	3036	4721	6486	6663	8331	317	274	176	128	125
Brašina	88	133	704	554	516	747	849	561	106	134	144
Brgat Donji	160	147	160	158	154	152	95	103	95	96	99
Brgat Gornji	191	191	214	209	191	199	104	104	93	95	104
Buići	208	193	213	239	269	359	172	186	168	150	133
Čelopeci	159	150	148	256	425	453	285	302	306	177	106
Čibača	276	350	740	1376	1622	1953	707	558	263	142	120
Grbavac	164	118	121	130	102	100	61	85	83	77	98
Kupari	245	354	615	950	553	808	330	228	131	85	146
Makoše	179	140	157	178	159	168	94	120	107	94	106
Mandaljena	-	-	-	-	-	348	-	-	-	-	-
Martinovići	146	117	108	99	102	126	86	108	117	127	124
Mlini	155	356	194	217	834	943	608	265	486	435	113
Petrača	142	163	349	612	603	806	567	494	231	131	134
Plat	187	215	259	318	268	302	161	140	116	95	113
Soline	112	155	213	219	229	268	239	173	126	122	117
Srebreno	92	116	385	800	546	428	465	368	111	54	78
Zavrelje	121	138	141	171	90	171	141	123	121	100	190

IZVOR: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. - 2001. godine, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

¹⁵ podaci su korigirani sukladno stvarnom stanju jer je u 1981. i 1991. dio podataka sadržan u gradu Dubrovniku.

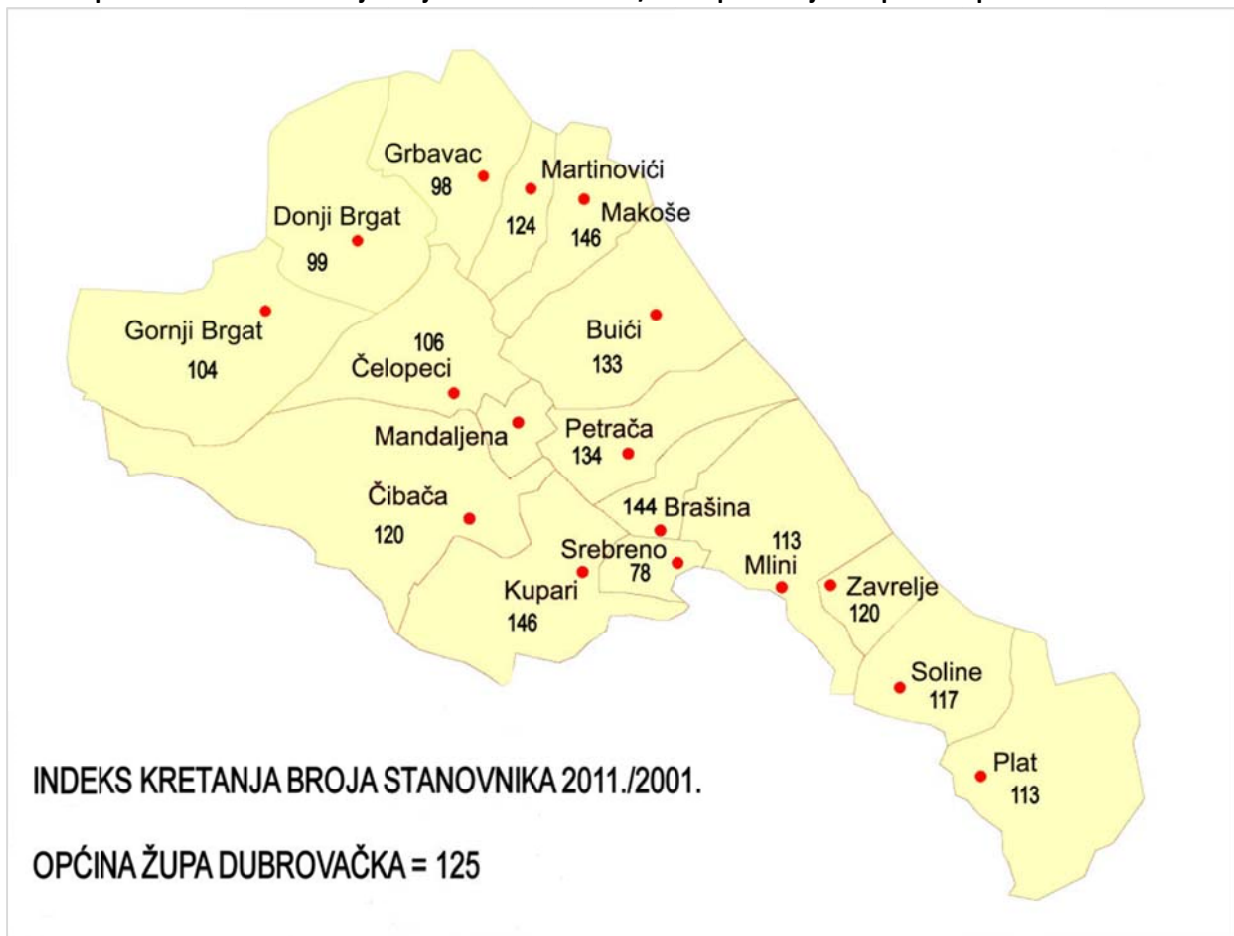
¹⁶ podaci su korigirani sukladno stvarnom stanju jer je u 1981. i 1991. dio podataka sadržan u gradu Dubrovniku.

U međupopisnom razdoblju 1991.-2001. dolazi do velikih političkih, društvenih i gospodarskih promjena u zemlji, što se odrazilo i na demografskim prilikama u Źupi. To je razdoblje osamostaljenja Republike Hrvatske, kada dolazi do srpsko-crnogorske ratne agresije među ostalima i na Źupu dubrovačku. Posljedica je bila okupacija, rušenje i paljenje njezinih naselja te progon stanovništva. Stanovništvo je uglavnom završilo u progonstvu u Dubrovniku, ne samo za vrijeme okupacije (25. listopada 1991. - 26. svibnja 1992.) već i za vrijeme trajanja obnove jer je agresor i okupator potpuno uništio i spalio Općinu iz koje su bili prognani gotovo svi njezini stanovnici.

U posljednjem međupopisnom razdoblju i dalje se bilježi rast broja stanovnika, dijelom zahvaljujući prirodnom prirastu, ali ponajviše ipak mehaničkom i to iz više razloga kao što su (povećana potražnja radne snage na širem dubrovačkom području i niža cijena stambenog zbrinjavanja na području Općine Źupa dubrovačka u odnosu na Grad Dubrovnik.

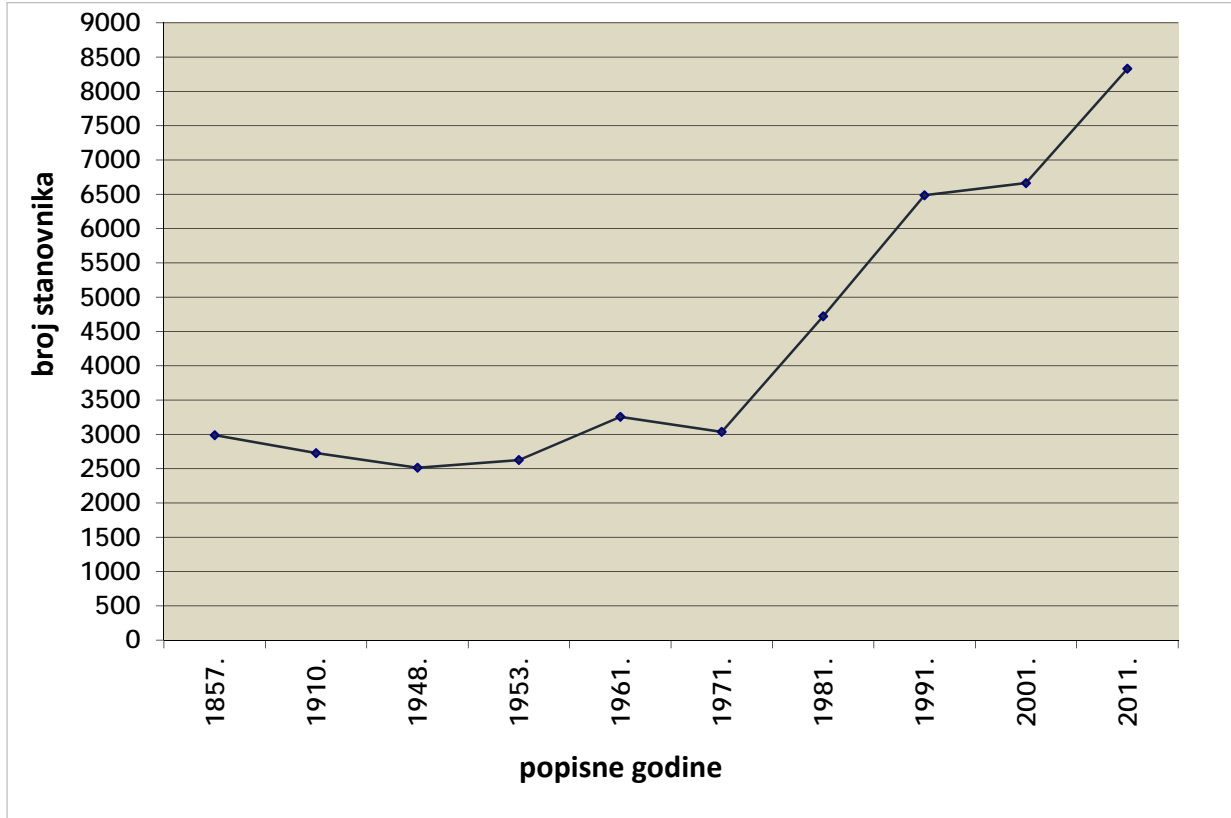
U posljednjem međupopisnom periodu (2001.-2011.) uočljiviji pad broja stanovnika zabilježen je jedino u naselju Srebreno, a ostali trendovi se nastavljaju razmjerno smanjenim intenzitetom te i dalje prate nastavak gospodarskog razvoja Općine koji podrazumijeva stagnaciju (Grbavac, Brgat Donji i Gornji, Makoše, Martinovići) te povećanje broja stanovnika u svim ostalim naseljima izuzev u Srebrenom.

Grafički prikaz 04. Indeks kretanja broja stanovnika 2011./2001. po naseljima Općine Źupa dubrovačka

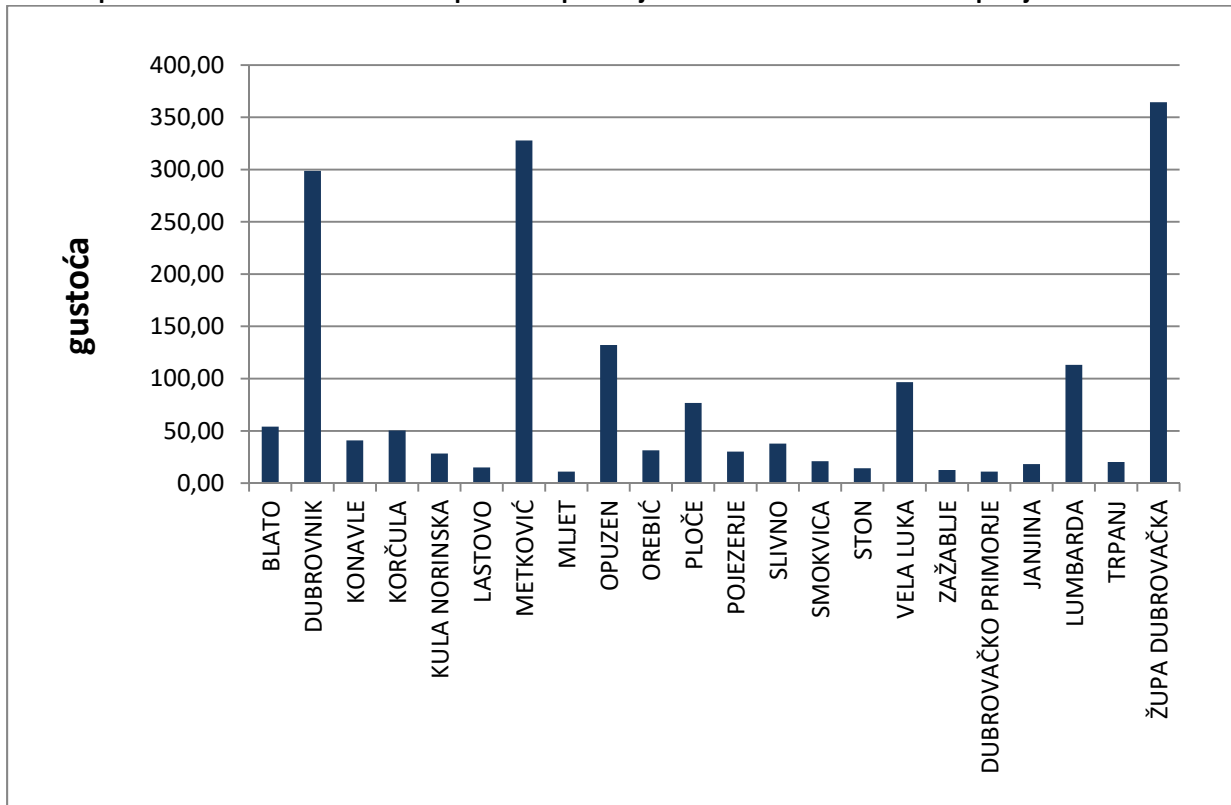
IZVOR: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. - 2001. godine, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Grafički prikaz 05. Kretanje broja stanovnika Općine Župa dubrovačka 1857.-2011.

IZVOR: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. - 2001. godine, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Grafički prikaz 06. Gustoća stanovništva po JLS na području Dubrovačko-neretvanske županije 2011.

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Źupa dubrovačka je unutar Dubrovačko-neretvanske Źupanije najgušće naseljena jedinica lokalne samouprave. Gustoća naseljenosti 2011. godine na području Općine Źupa dubrovačka iznosi 373,92 stan./km² što je značajno više od gustoće naseljenosti Dubrovačko-neretvanske Źupanije (68,8 stan./km²).

3.3.2. STRUKTURNA OBILJEŹJA STANOVNIŠTVA

DOBNO-SPOLNA STRUKTURA

Dobno-spolna struktura jedna je od najosnovnijih i najvaŹnijih struktura stanovništva koja otkriva broj stanovnika u pojedinim dobnim grupama, i pokazatelj je povijesnog razvoja stanovništva tijekom duljeg vremenskog razdoblja. U njoj se odraŹava zajedničko djelovanje svih čimbenika koji određuju ukupno kretanje stanovništva.

U tablici 03. prikazani su podaci po dobi i spolu stanovništva Općine Źupa dubrovačka iz 2001. godine, dok su u tablici 04. podaci iz 2011. godine, i to za tri osnovne dobne skupine (mlado, zrelo, staro).

Tablica 03. Stanovništvo prema glavnim dobnim skupinama 2001. godine

	Broj stan.	Glavne dobne skupine						Indeks starenja ¹⁷	Koeficijent starosti ¹⁸
		0 - 14		15 - 64		65 i više			
		broj	%	broj	%	broj	%		
Općina Źupa dubrovačka	6663	1411	21,18	4572	68,62	680	10,20	51,50	14,80
Dubrovačko-neretvanska Źupanija	122870	22467	18,29	80283	65,34	20120	16,37	86,3	21,8
Republika Hrvatska	4 437 460	754 634	17,01	2 969 981	66,93	693 540	15,63	90,7	21,6

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, DrŹavni zavod za statistiku

Tablica 04. Stanovništvo prema glavnim dobnim skupinama 2011. godine

	Broj stan.	Glavne dobne skupine						Indeks starenja	Koeficijent starosti
		0 - 14		15 - 64		65 i više			
		broj	%	broj	%	broj	%		
Općina Źupa dubrovačka	8331	1 615	19,39	5741	68,91	975	11,70	69,5	17,38
Dubrovačko-neretvanska Źupanija	122568	19 919	16,25	80 804	65,93	21 845	17,82	109,4	24,4
Republika Hrvatska	4 284 889	652 428	15,23	2 873 828	67,07	758 633	17,70	115	24,1

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, DrŹavni zavod za statistiku

¹⁷ Indeks starenja - postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0-19 godina. Indeks veći od 40% kazuje da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja.

¹⁸ Koeficijent starosti - postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Osnovni je pokazatelj razine starenja, a kad prijeđe vrijednost 12%, smatra se da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja.

Tablica 05. Dobno-spolna struktura prema glavnim dobnim skupinama 2011. godine po naseljima

Naselje	Broj stanovnika		Glavne dobne skupine					
			0 - 14		15 - 64		65 i više	
			broj	%	broj	%	broj	%
BRAŠINA	sv.	747	153	20,48	498	66,67	96	12,85
	m.	388	69	17,78	255	34,16	44	5,89
	ž.	359	64	17,83	243	67,69	52	14,48
BUIĆI	sv.	359	80	22,28	234	65,18	45	12,53
	m.	182	39	21,43	128	70,33	15	8,24
	ž.	177	41	23,16	106	59,89	30	16,95
ČELOPECI	sv.	453	99	21,85	312	68,87	42	9,27
	m.	226	44	19,47	162	71,68	20	8,85
	ž.	227	55	24,23	150	66,08	22	9,69
ČIBAČA	sv.	1953	386	19,76	1383	70,81	184	9,42
	m.	969	182	18,78	702	72,45	85	8,77
	ž.	984	204	20,73	681	69,21	99	10,06
DONJI BRGAT	sv.	152	32	21,05	101	66,45	19	12,50
	m.	84	20	23,81	55	65,48	9	10,71
	ž.	68	12	17,45	46	67,65	10	14,71
GORNJI BRGAT	sv.	199	32	16,08	134	67,34	33	16,58
	m.	93	14	15,05	64	68,82	15	16,13
	ž.	106	18	16,98	70	66,04	18	16,98
GRBAVAC	sv.	100	18	18,00	66	66,00	16	16,00
	m.	53	10	18,87	33	62,26	10	18,87
	ž.	47	8	17,02	33	70,21	6	12,77
KUPARI	sv.	808	165	20,42	568	70,30	75	9,28
	m.	398	84	21,11	284	71,36	30	7,54
	ž.	410	81	19,76	284	69,27	45	10,98
MAKOŠE	sv.	168	28	16,67	119	70,83	21	12,50
	m.	93	22	23,66	63	67,74	8	8,60
	ž.	75	6	8,00	56	74,67	13	17,33
MANDALIJENA*	sv.	348	63	18,10	249	71,55	36	10,34
	m.	162	30	18,52	119	73,46	13	8,02
	ž.	186	33	17,74	130	69,89	23	12,37
MARTINOVIĆI	sv.	126	22	17,46	84	66,67	20	15,87
	m.	57	5	8,77	43	75,44	9	15,79
	ž.	69	17	24,64	41	59,42	11	15,94
MLINI	sv.	943	184	19,51	608	64,48	151	16,01
	m.	438	80	18,26	285	65,07	73	16,67
	ž.	505	104	20,59	323	63,96	78	15,45
PETRAČA	sv.	806	174	21,59	567	70,35	65	8,06
	m.	398	80	20,10	291	73,12	13	3,27
	ž.	408	94	23,04	276	67,65	28	6,86
PLAT	sv.	302	40	13,25	222	73,51	40	13,25
	m.	150	25	16,67	104	69,33	21	14,00
	ž.	152	15	9,87	118	77,63	19	12,5
SOLINE	sv.	268	46	17,16	188	70,15	34	12,67
	m.	136	22	29,92	99	72,79	12	8,82
	ž.	132	24	18,18	89	67,42	14	10,60
SREBRENO	sv.	428	62	14,49	308	71,96	58	13,55
	m.	217	37	17,05	158	72,81	22	10,14
	ž.	211	25	11,85	150	71,09	36	17,06
ZAVRELJE	sv.	171	31	18,13	100	58,48	40	23,39
	m.	76	13	17,11	51	67,11	12	15,79
	ž.	95	18	18,95	49	51,58	24	25,26

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Pokazatelji (indeks starenja, koeficijent starosti) koji se odnose i na 2001. i 2011. godinu puno su bolji u usporedbi s pokazateljima za Dubrovačko-neretvansku županiju te Republiku Hrvatsku ali je usporedbom pokazatelja iz 2011. godine u odnosu na pokazatelje iz 2001. godine isto tako vidljivo da proces starenja zahvaća i Općinu Župu dubrovačku.

Tablica 06. Starosna struktura stanovništva 2001. godine po naseljima

naselje	ukupno stanovništvo 2001.	stanovništvo staro do 20 godina	stanovništvo staro preko 60 godina	indeks starenja	koeficijent starosti
BRAŠINA	516	141	89	63,1	17,2
BUIĆI	269	72	43	59,7	16,0
ČELOPECI	425	169	50	29,6	11,8
ČIBAČA	1.622	517	166	28,8	10,2
DONJI BRGAT	154	37	31	83,8	20,1
GORNJI BRGAT	191	46	40	87,0	20,9
GRBAVAC	102	26	25	96,2	24,5
KUPARI	553	154	85	55,2	15,4
MAKOŠE	159	39	30	76,9	18,9
MANDALJENA ¹⁹	-	-	-	-	-
MARTINOVIĆI	102	28	28	50,0	27,4
MLINI	834	212	151	71,2	18,1
PETRAČA	603	167	62	37,1	10,3
PLAT	268	53	50	94,3	18,7
SOLINE	229	60	44	73,3	19,2
SREBRENO	546	158	72	45,6	13,2
ZAVRELJE	90	22	19	86,4	21,1
OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA	6.663	1.911	985	51,5	14,8

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Tablica 07. Starosna struktura stanovništva 2011. godine po naseljima

naselje	ukupno stanovništvo 2011.	stanovništvo staro do 20 godina	stanovništvo staro preko 60 godina	indeks starenja	koeficijent starosti
BRAŠINA	747	188	137	72,87	18,34
BUIĆI	359	91	91	100	25,35
ČELOPECI	453	137	56	40,88	12,36
ČIBAČA	1.953	507	297	58,58	15,21
DONJI BRGAT	152	41	28	68,29	18,42
GORNJI BRGAT	199	43	45	104,65	22,61
GRBAVAC	100	22	22	100	22
KUPARI	808	208	111	53,37	13,74
MAKOŠE	168	38	38	100	22,62
MANDALJENA	348	84	61	72,62	17,53
MARTINOVIĆI	126	32	24	75	19,05
MLINI	943	232	211	90,55	22,38
PETRAČA	806	210	107	50,95	13,28
PLAT	302	53	65	122,64	21,52
SOLINE	368	64	45	70,31	16,79
SREBRENO	428	97	86	88,66	20,09
ZAVRELJE	171	40	51	127,5	29,82
OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA	8331	2082	1448	69,5	17,38

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

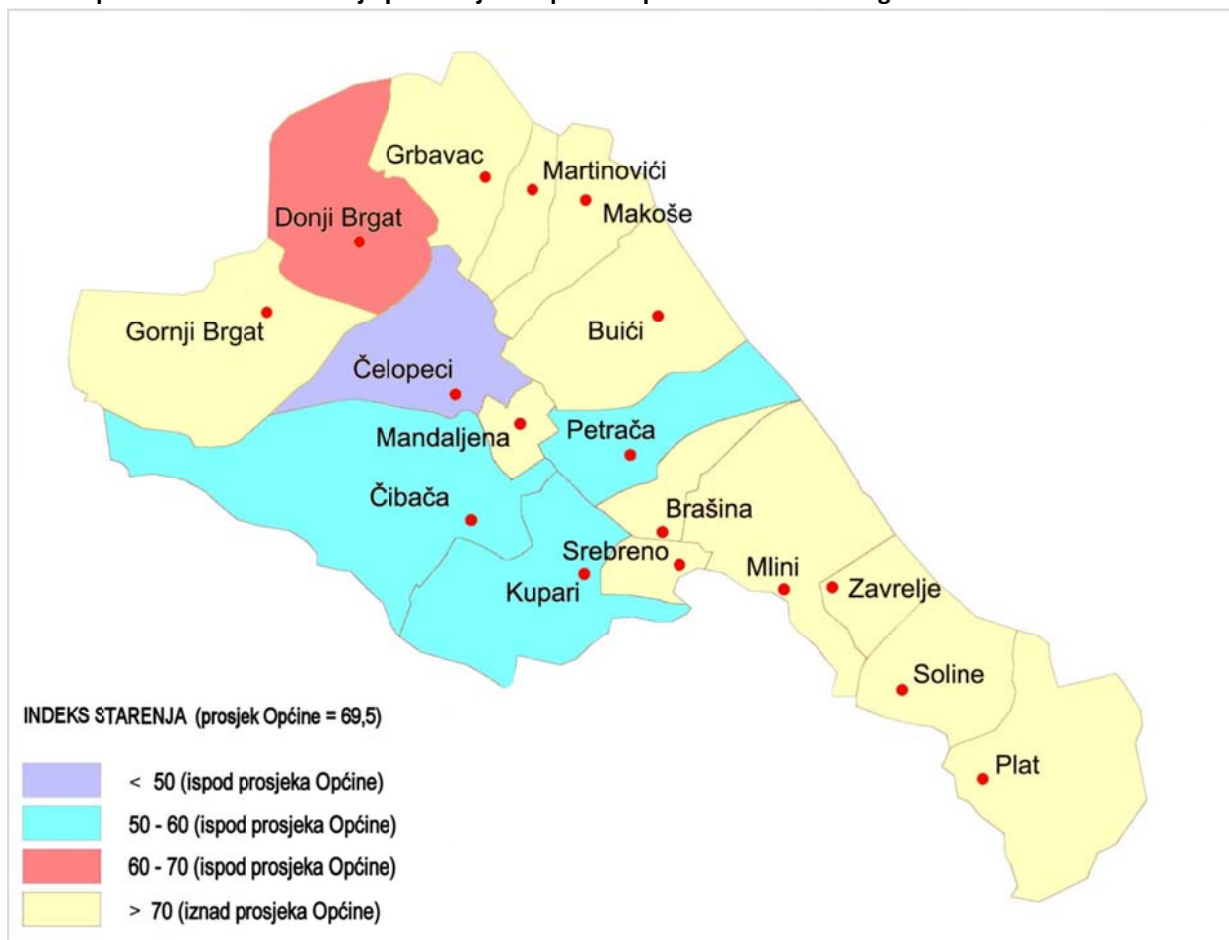
¹⁹ Kao samostalno naseljeno mjesto postoji od popisa 2011. godine. Nastalo je izdvajanjem dijelova naselja Čelopeci, Čibača i Petrača

Analiza istih pokazatelja po naseljima pokazuje da i općinu unatoč odličnim pokazateljima u odnosu na Źupaniju i državu ipak zahvaća proces starenja te je popisu iz 2011. godine jedino naselje Čelopeci ima granične pokazatelje (indeks starenja 40,1 a koeficijent starosti 12,1).

U međupopisnom razdoblju 2001.-2011. prisutan je proces starenja stanovništva, koje se ogledava u neznatnom povećanju udjela zrelog i starog stanovništva u ukupnom stanovništvu, međutim u ovom slučaju proces je nešto blaži s obzirom da se radi o porastu stanovništva te ne dolazi do smanjenja udjela mladog u ukupnom stanovništvu.

Odrednice dobne strukture su: natalitet, mortalitet, migracije i vanjski čimbenici (gospodarska kriza, rat, prirodne katastrofe i dr.). Buduće promjene u kretanju stanovništva ovise u velikoj mjeri o dobnoj strukturi stanovništva jer ona određuje natalitet, mortalitet i stopu rasta stanovništva.

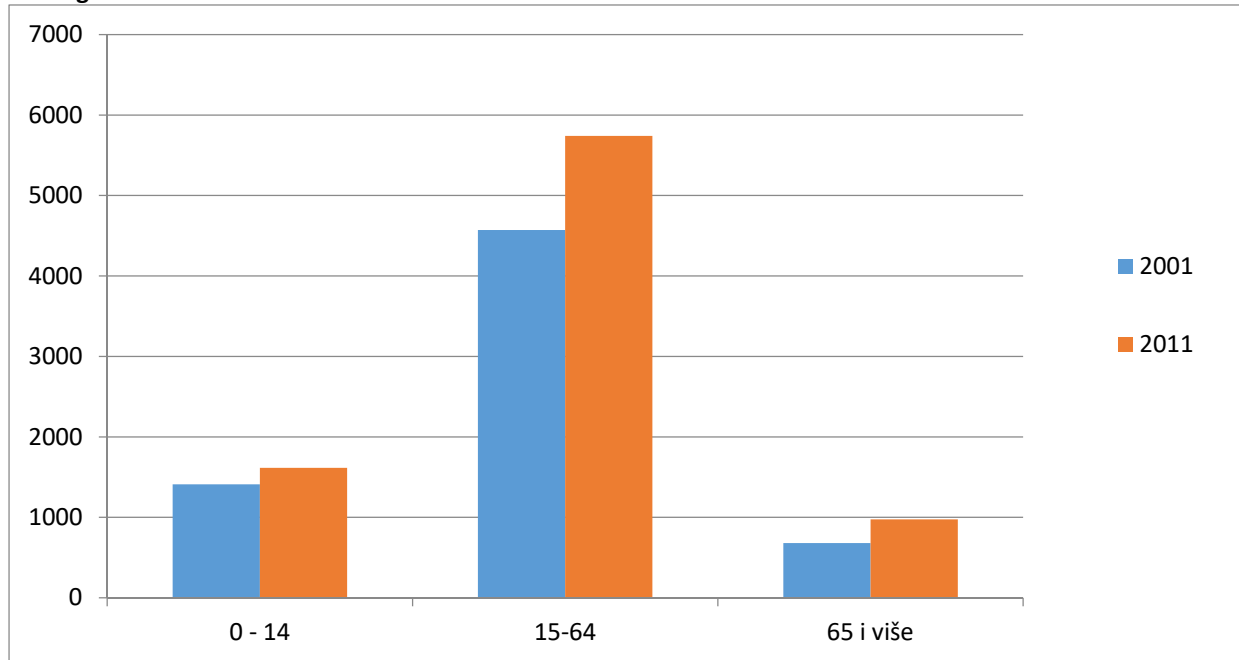
Grafički prikaz 07. Indeks starenja po naseljima Općine Źupa dubrovačka 2011. godine

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Grafičkim prikazom prikazan je odnos stanovništva Općine Župa dubrovačka prema glavnim dobnim skupinama 2001. i 2011. godine.

Grafički prikaz 08. Odnos stanovništva Općine Župa dubrovačka prema glavnim dobnim skupinama 2001. i 2011. godine

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. i 2011. godine, Državni zavod za statistiku

PRIRODNO KRETANJE

Prirodno kretanje stanovništva ovisi o stopama rodosti i smrtnosti stanovništva te može biti pozitivno (prirodni prirast) ili negativno (prirodni pad). Prirodno kretanje stanovništva na razini Općine Župa dubrovačka promatra se od 2000. do 2015. godine, prema dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku.

Tablica 08. Prirodno kretanje stanovništva Općine Župa dubrovačka 2000.-2015. godine

godina	živorodeni	umrli	prirodno kretanje	brakovi		vitalni indeks ²⁰	vitalni indeks DNŽ	vitalni indeks RH
				sklopljeni	razvedeni			
2000.	86	40	46	28	-	215	110,2	87,1
2001.	91	44	47	28	3	206,8	108,4	87,7
2002.	87	53	34	42	2	164,2	96,9	79,3
2003.	82	41	41	43	4	200	87,5	75,5
2004.	84	34	50	36	5	247,1	104,4	81,0
2005.	98	48	50	45	3	204,2	99,6	82,0
2006.	99	47	52	42	5	210,6	110,2	82,3
2007.	121	51	70	60	1	237,3	105,7	80
2008.	155	56	99	55	7	276,8	110,5	83,9
2009.	139	51	88	52	8	272,5	111,5	85
2010.	149	51	98	55	4	292,2	110,7	83,2
2011.	127	63	64	50	1	201,6	99,1	80,7
2012.	117	65	52	49	4	180	96,6	80,8
2013.	128	52	76	45	1	246,2	95,3	79,3
2014.	138	64	74	47	4	215,6	103,8	77,8
2015.	109	63	46	50	9	173	95,6	69,2

IZVOR: Državni zavod za statistiku

²⁰ Vitalni indeks – broj živorođenih na 100 umrlih

Razmatrajući razdoblje u proteklih 15 godina, u Općini Źupa dubrovačka konstantan je prirodni prirast (veći broj Źivorodehien nego umrlih). Najveći prirodni prirast u apsolutnom iznosu ostvaren je 2005. - 2010. godine.

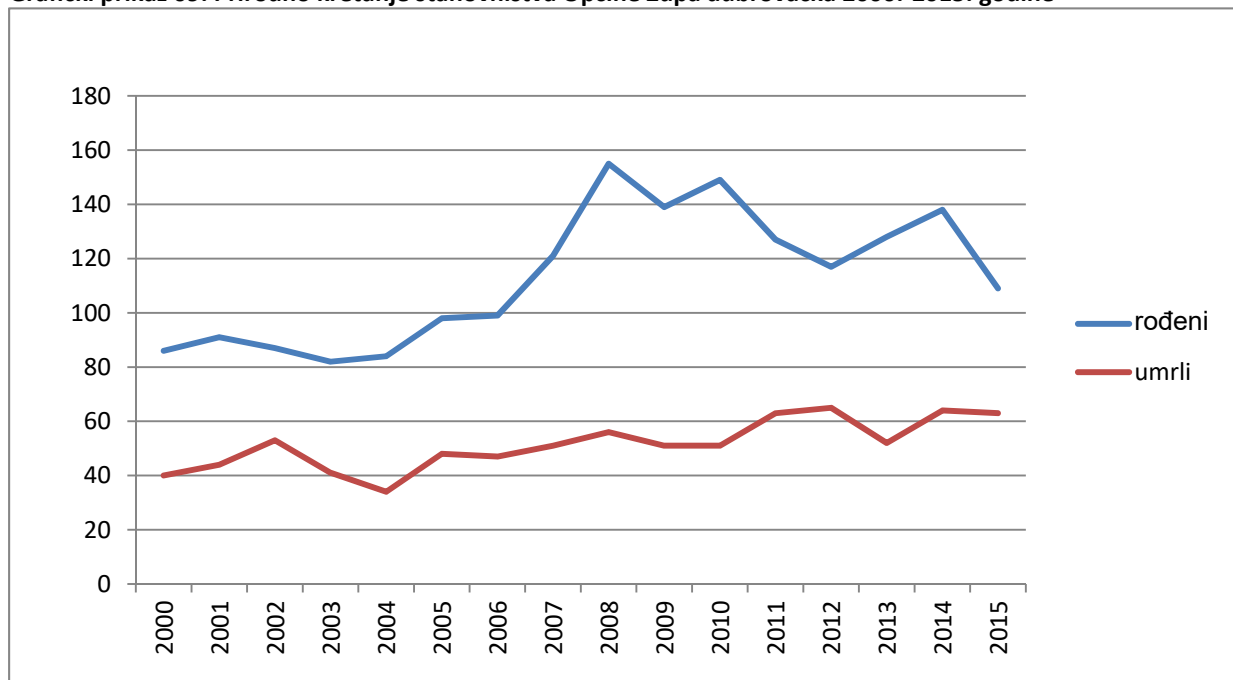
MoŹe se istaknuti kako je prirodno kretanje od 2014. godine u blagom padu i to zbog smanjenja Źivorodehien dok je broj umrlih na istoj razini.

Vitalni indeks, kao omjer broja Źivorodehien i umrlih izraŹen u postocima (%), prati prirodno kretanje stanovništva i direktno zavisi o broju Źivorodehien i umrlih osoba

Kada analiziramo pokazatelje prirodnog prirasta stanovništva, Općina Źupa dubrovačka ima daleko najveći indeks vitalnosti stanovništva u cijelom promatranom razdoblju (2000.-2015.) i to ne samo u Dubrovačko-neretvanskoj Źupaniji, već i na nivou Republike Hrvatske.

Prema podacima o isplaćenim naknadama za novorođenaĉad u 2016. i prvoj polovici 2017. godine moguće je potvrditi da se relativno pozitivan trend nastavlja.

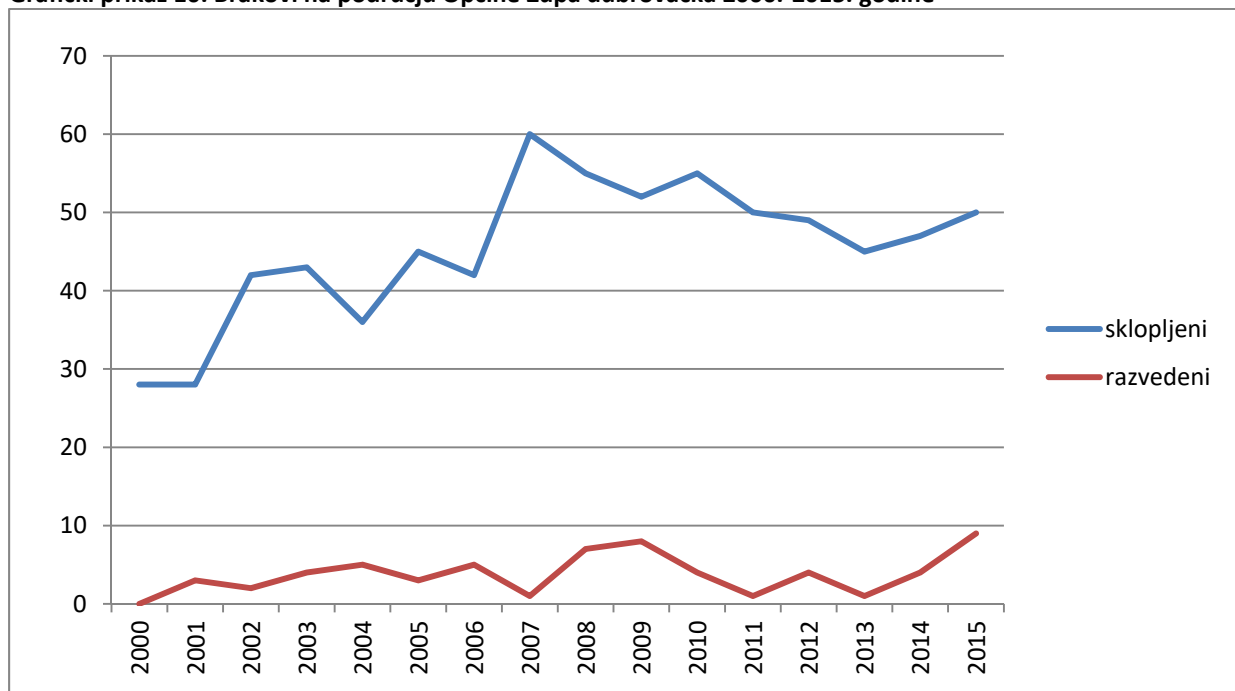
Grafiĉki prikaz 09. Prirodno kretanje stanovništva Općine Źupa dubrovačka 2000.-2015. godine

IZVOR: DrŹavni zavod za statistiku

U promatranom razdoblju (2000.-2015.) relativno je ujednačen trend sklapanja brakova i razvoda, a postotak razvoda u odnosu na broj brakova sklopljen u čitavom promatranom razdoblju iznosi 8,39 %.

Grafički prikaz 10. Brakovi na području Općine Źupa dubrovačka 2000.-2015. godine

IZVOR: Državni zavod za statistiku

EKONOMSKA STRUKTURA

Ekonomska struktura stanovništva ukazuje na broj zaposlenih po pojedinim gospodarskim djelatnostima i daje opću informaciju o socioekonomskoj strukturi stanovništva Općine Župa dubrovačka (Tablica 06.).

Godine 2011. najveći broj zaposlenog stanovništva radio je u uslužnim djelatnostima (djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane: 19,64%, trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala: 16,26%). Nakon toga najzastupljeniji je građevinski sektor (11,14%) te prijevoz i skladištenje (10,22%).

Izuzevši javnu upravu te obranu i djelatnosti obveznog socijalnog osiguranja, gdje je zaposleno gotovo 7,40% stanovništva, sljedeće najzastupljenije djelatnosti su djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (5,73%) i obrazovanje (5,67%).

Tablica 09. Zaposleno stanovništvo Općine Župa dubrovačka prema gospodarskim djelatnostima 2011. godine

Gospodarska djelatnost	Zaposleno stanovništvo					
	ukupno		muško stan.		žensko stan.	
	broj	%	broj	%	broj	%
poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	19	0,54	18	94,7	1	5,3
rudarstvo i vađenje	19	0,54	15	78,95	4	21,05
prerađivačka industrija	137	3,92	103	75,18	34	24,82
opskrba el.energijom, plinom, parom i klimatizacija	36	1,03	29	80,55	7	19,45
opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	85	2,43	75	88,24	10	11,76
građevinarstvo	389	11,14	361	92,80	28	7,2
trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	568	16,26	176	30,99	392	69,01
prijevoz i skladištenje	357	10,22	313	87,68	44	12,32
djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	686	19,64	347	50,58	339	49,42
informacije i komunikacije	46	1,32	28	60,87	18	39,13
financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	58	1,66	20	34,48	38	65,52
poslovanje nekretninama	8	0,23	2	25	6	75
stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	86	2,46	30	34,88	56	65,12
administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	177	5,07	97	54,80	80	45,20
javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	258	7,40	141	54,65	117	45,35
obrazovanje	198	5,67	31	15,66	167	84,34
djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	200	5,73	41	20,50	159	79,50
umjetnost, zabava i rekreacija	55	1,57	22	40	33	60
ostale uslužne djelatnosti	92	2,63	35	38,04	57	61,96
djelatnosti kućanstava kao poslodavca, djelatnosti kućanstva koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	6	0,17	-	-	6	100
djelatnost izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-	-	-	-	-
nepoznato	13	0,37	8	61,54	5	38,46
OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA	3493	100	1892	54,2	1601	45,8

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Stanovništvo prema aktivnosti

Struktura stanovništva prema aktivnosti najbolje odražava razvitak funkcija nekog naselja i područja, ali na nju također utječu vitalne i strukturne demografske promjene do kojih je došlo iz određenih razloga.

Proces deagrarizacije već je odavna uhvatio maha u ovim naseljima, tako da se s pravom može zaključiti da je čitavo područje gotovo u potpunosti deagrarizirano. Broj i udjel poljodjelskog stanovništva je ispod prosjeka županije i države, te je promatrano područje postalo, kao važan pol razvitka, sastavni dio gradske regije Dubrovnika i uzdužne urbanizirane okosnice razvitka u Dubrovačkom priobalju.

Struktura aktivnog stanovništva prema djelatnostima ili glavnim skupinama djelatnosti pokazuje koje su djelatnosti bile razvijenije u ovim naseljima, ali i u okolnom prostoru, gdje su radili stanovnici ovog područja.

Rad u primarnim djelatnostima je gotovo postao beznačajan, a bitno se smanjio i rad u sekundarnim djelatnostima, jer se one nisu nastavile jače razvijati u ovom području i njegovom okruženju.

Dominirala je zaposlenost u tercijarnim djelatnostima, a među njima sasvim razumljivo u ugostiteljstvu i turizmu, a zatim u trgovini, glavnim gospodarskim aktivnostima u ovom prostoru.

Izvestan porast pokazao se i u kvartarnim društvenim djelatnostima, a znatan broj aktivnih stanovnika izvan djelatnosti i nepoznato je posljedica sezonskog karaktera glavne djelatnosti, pa su neki radili samo u punoj turističkoj sezoni.

Tablica 10. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti 2011. godine

	Broj stanovnika		Zaposleni		Nezaposleni		Ekonomski neaktivni	
			broj	%	broj	%	broj	%
Općina Župa dubrovačka	ukupno	6 716	3 493	52,01	397	5,91	2 826	42,08
	muško s.	3 324	1 892	56,92	198	5,96	1 234	37,12
	žensko s.	3 392	1 601	47,19	199	5,87	1 592	46,93
Dubrovačko-neretvanska županija	ukupno	102 649	44 443	43,29	7 447	7,25	50 723	49,41
	muško s.	49 375	24 442	49,50	3 861	7,82	21 059	42,65
	žensko s.	53 274	20 001	37,54	3 586	6,73	29 664	55,68
Republika Hrvatska	ukupno	3 632 461	1 503 867	41,40	292 282	8,05	1 834 014	50,49
	muško s.	1 731 610	811 563	46,87	157 173	9,08	761 664	49,98
	žensko s.	1 900 851	692 304	36,42	135 109	7,11	1 072 350	56,41

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Prema posljednjem popisu iz 2011. godine nastale su samo manje promjene unutar zaposlenih prema pretežitj aktivnosti i podruĉju djelatnosti. Nastavilo se smanjenje broja i udjela u primarnim djelatnostima.

Nakon što je Źupa dubrovačka dobila status Općine, a naselje Srebreno postalo administrativno sjedište Općine Općine Źupa dubrovačka mogao se oĉekivati izvjestan porast kvartarnih djelatnosti, a unutar te skupine veći rast zaposlenih u javnoj upravi.

Struktura aktivnih stanovnika prema zaposlenosti u pojedinim djelatnostima ili skupinama djelatnosti pokazuje da je podruĉje zadržalo svoju funkciju turistiĉkog središta, ali proširenu s raznim drugim uslugama, te se još može smatrati privlaĉnim usluŹnim i upravnim središtem, prvenstveno za podruĉje Općine, ali brojne njegove usluge koriste turisti i drugi njegovi posjetitelji, koji dolaze u ovo podruĉje tijekom godine radi njegove privlaĉnosti i ugodnog boravka u njemu.

OBRAZOVNA STRUKTURA

Obrazovna struktura stanovništva ukazuje na sastav stanovništva s obzirom na steĉeni stupanj obrazovanja.

Gradski karakter potvrđuje struktura stanovništva starog 15 i više godina prema završenoj školi (školskoj spremi) utvrđena prema posljednjem popisu stanovništva 2011. godine

Tablica 11. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema završenoj školi 2011.godine

Naselje		Broj stanovnika ≥ 15 godina		Bez škole		Osnovno obrazovanje		Srednje obrazovanje		Više i visoko obrazovanje		Nepoznato	
		broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Općina ŹD	sv.	6 716	100	81	1,2	1 388	20,7	4 108	61,2	1 122	16,7	17	0,2
	m.	3 324	49,5	16	0,5	532	16	2 262	68,1	511	15,3	3	0,1
	Ź.	3 392	50,5	65	1,9	856	25,2	1 846	54,4	611	18,1	14	0,4
DNŹ	sv.	102 649	100	1 161	1,1	25 089	24,5	57 009	55,5	19 221	18,7	169	0,2
	m.	49 375	48,1	213	0,4	9 436	19,1	30 203	61,2	9 467	19,2	56	0,1
	Ź.	53 274	51,9	948	1,8	15 653	29,4	26 806	50,3	9 754	18,3	113	0,2
RH	sv.	3 632 461	100	62 092	1,7	1 057 356	29,1	1 911 815	52,6	595 233	16,4	5965	0,2
	m.	1 731 610	47,7	12 664	0,7	400 156	23,1	1 038 800	60	277 422	16,1	2568	0,1
	Ź.	1 900 851	52,3	49 428	2,6	657 200	34,6	873 015	45,9	317 811	16,7	3397	0,2

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, DrŹavni zavod za statistiku

Prema Popisu 2011., godine, u Općini Źupa dubrovačka najviše je zastupljeno stanovništvo sa srednjim (61,2%), potom osnovnim (20,7%) i visokim stupnjem obrazovanja (16,7%). U usporedbi sa Dubrovačko-neretvanskom Źupanijom i Republikom Hrvatskom vidljiv je slabiji postotak osoba sa osnovnom školom te veći postotak stanovništva sa srednjoškolskim obrazovanjem. Što se tiče višeg i visokog obrazovanja pokazatelji na razini Općine s prosjekom od 16,5 % odgovaraju pokazateljima na razini Źupanije i države.

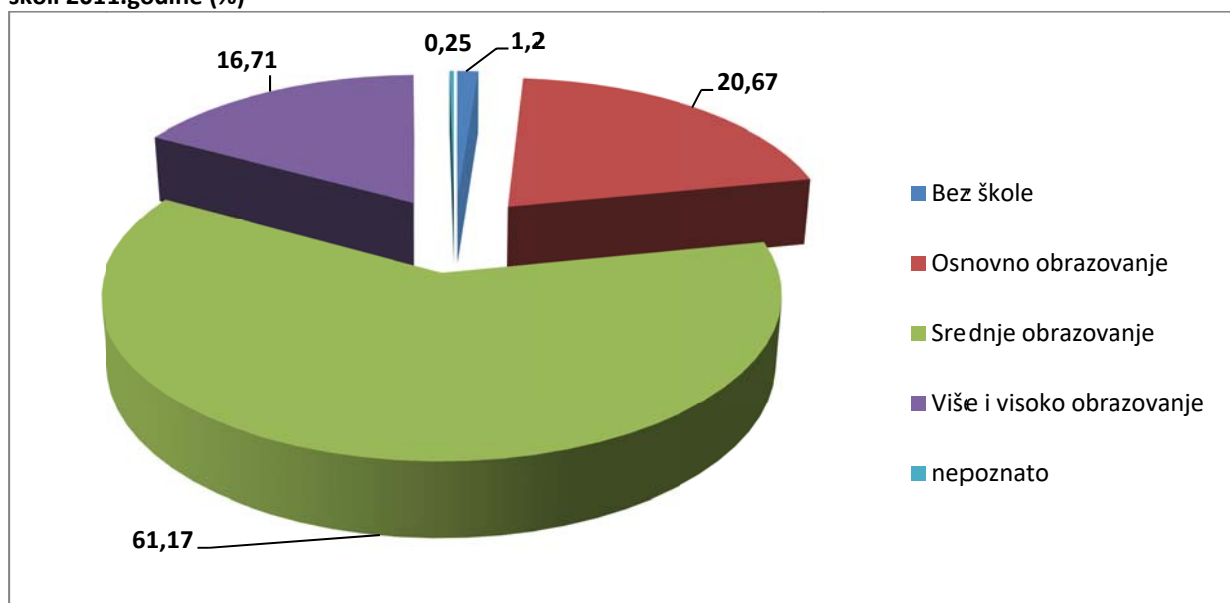
S obzirom na spolnu strukturu, u srednjem stupnju obrazovanja veći udio zauzimaju muškarci, dok Źene imaju veći udio u osnovnom i visokom stupnju obrazovanja.

Napredak u obrazovanju pokazuju rezultati svakog novijeg popisa stanovništva pa tako i ovog iz 2011. godine. Više nego dvostruko stanovnika ima srednje od onih sa samo osnovnim obrazovanjem, a rast biljeŹi i skupina stanovništva s višim i visokim obrazovanjem (ukupno 562 osoba ili 16,71%), uključujući magistre i doktore znanosti.

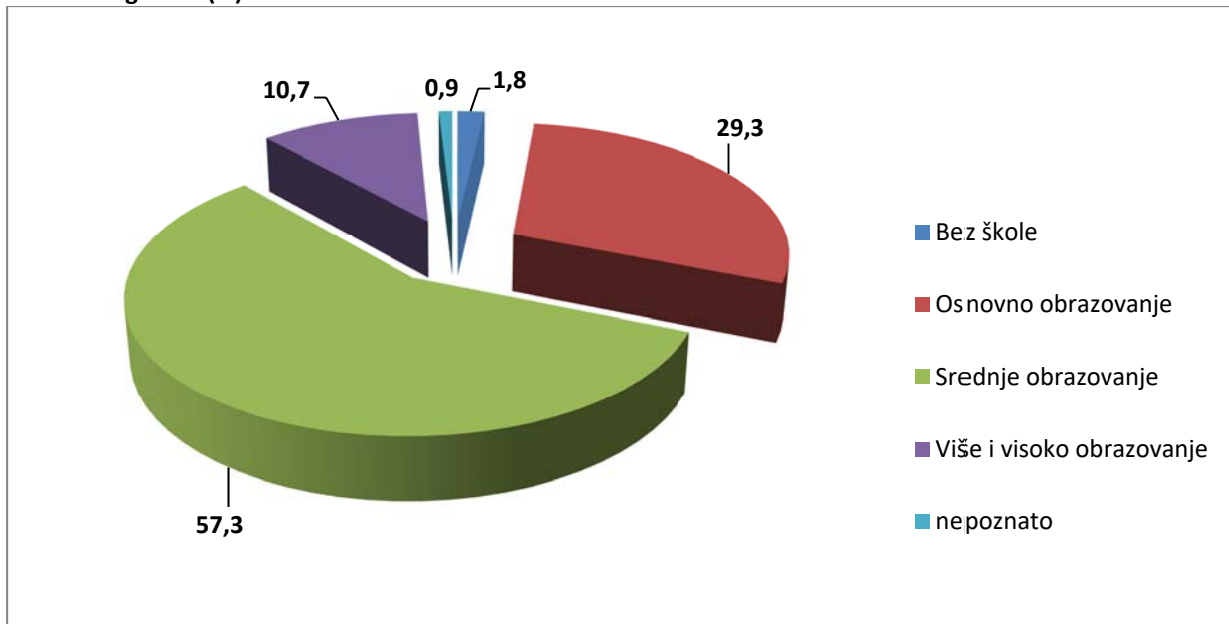
Sve to ukazuje da se nastavlja urbana transformacija ovog podruĉja te da njihove funkcije zahtijevaju sve obrazovnije djelatnike. Tome je u mnogome doprinijela blizina Dubrovnika, gdje postoje srednje škole i sveučilišni studiji koji omogućuju mladim stanovnicima Źupe dubrovačke svakodnevno i stalno školovanje, ali i doškovanje, i tako zadovoljavanje stjecanja zvanja za zanimanja koja se traŹe u ovim naseljima i okolnom podruĉju, gdje osiguravaju svoju egzistenciju.

Usporedbom strukture stanovništva Općine Źupa dubrovačka starog 15 i više godina prema završenoj školi 2011. u odnosu na 2001. godinu vidljiv je porast srednjoškolske i visokoškolske razine obrazovanja kao ipak očekivani trend s obzirom na sveukupni razvoj općine.

Grafiĉki prikaz 11. Struktura stanovništva Općine Źupa dubrovačka starog 15 i više godina prema završenoj školi 2011.godine (%)

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, DrŹavni zavod za statistiku

Grafički prikaz 12. Struktura stanovništva Općine Źupa dubrovačka starog 15 i više godina prema završenoj školi 2001.godine (%)

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Tablica 12. Stanovništvo staro 10 i više godina prema spolu, a nepismeni i prema starosti 2011. godine

		Ukupno	Nepismeni prema starosti				
			Svega		Po dobnim skupinama		
			Nepismeni	postotak u ukupnom	10-14	15-64	65 i više
Źupa dubrovačka	sv.	7 216	43	0,6	4	24	15
	m	3 576	10	0,3	1	9	-
	Ź	3 640	33	0,9	3	15	15
Dubrovačko-neretvanska Źupanija	sv.	109 834	479	0,4	12	147	320
	m	53 085	102	0,2	6	75	21
	Ź	56 749	377	0,7	6	72	299
Republika Hrvatska	sv.	3 867 863	32 302	0,8	531	9 833	21 938
	m	1 852 243	6 735	0,4	323	4 281	2 131
	Ź	2 015 620	25 567	1,3	208	5 552	19 807

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Postotak nepismenog stanovništva odgovara trendovima na razini i Źupanije i drŹave i relativan je s obzirom da se na području Općine radi o 43 osobe.

Prema popisu iz 2011. godine vidljivo da preko 60 % kućanstava posjeduje stolno računalo (63 %) Źto je malo loŹije od prosjeka Źupanije (69%) ali prilično iznad prosjeka drŹave (55%).

Kada govorimo o korištenju interneta kao vidu informatičke pismenosti općina sa 66% kućanstava koje se koristi internetom ima bolje pokazatelje od Źupanije (54%) i drŹave (50%).

Tablica 13. Privatna kućanstva prema posjedovanju osobnog računala i korištenju interneta 2011. godine

	Ukupan broj privatnih kućanstava	Kućanstvo posjeduje osobno računalo (stolno ili prijenosno)			Kućanstvo se koristi internetom		
		da	ne	nepoznato	da	ne	nepoznato
Župa dubrovačka	2 572	1 704	833	35	1 626	908	38
DNŽ	41 636	23 832	17 096	708	22 518	18 336	782
RH	1 519 038	839 791	662 137	17 110	769 317	729 454	20 267

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Struktura stanovništva prema narodnosnim obilježjima i vjeri

Stanovništvo cijele Općine po svojim narodnosnim obilježjima pripada hrvatskom nacionalnom korpusu (94,38 % stanovništva je hrvatske narodnosti), a ovakvoj narodnosnoj strukturi odgovara i struktura stanovništva prema vjeroispovijesti (92,7 % je pripadnika katoličke crkve) dok apsolutna većina (97,16%) stanovništva ovog područja govori hrvatskim jezikom.

Najčešća prezimena prema popisu iz 2001. godine su Miloslavić, Raguž, Lučić, Radić, Sambrailo, Kristović, Grbić, Miletić, Vlašić, Krmek

Migracijska obilježja stanovništva

Prema popisu 2001. godine bilo je 46% domicilnog stanovništva, dok je doseljenih bilo 54%. Najveći dio doseljenih, njih 53% doselilo je sa prostora Dubrovačko-neretvanske županije, te 33% iz Bosne i Hercegovine.

Analizom popisa 2011. godine broj domicilnog stanovništva koje od rođenja živi na području Općine smanjio se na 39,4 %, a broj doseljenih povećao se na 60,06 % što je očekivani trend s obzirom na prirodno kretanje stanovništva.

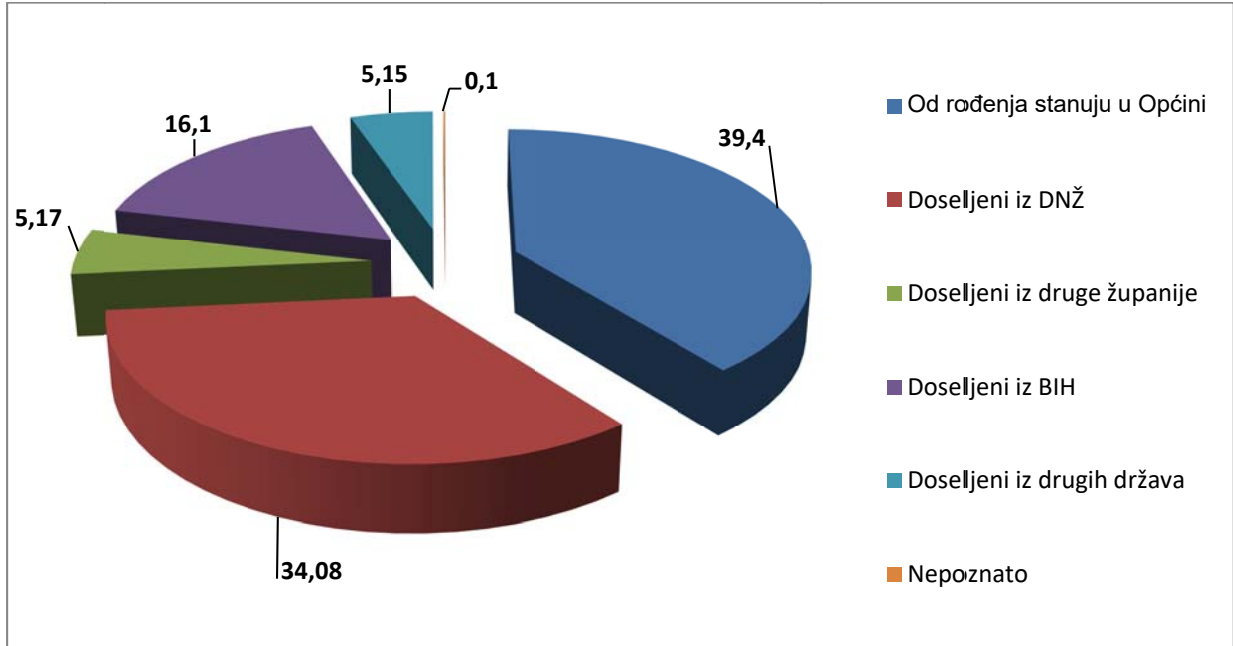
Najveći dio doseljenih je i dalje s područja Dubrovačko-neretvanske županije (54,1%), a zatim s područja Bosne i Hercegovine (33,7%).

Tablica 14. Stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu 2011.godine

		Ukupan broj stan.	Od rođenja stanuju u istom naselju	Doseljeni u naselje stanovanja							Nepoznato
				s područja Republike Hrvatske				iz inozemstva			
				ukupno	iz drugog naselja u Općini	iz DNŽ	iz druge županije	ukupno	BIH	ostale zemlje	
OŽD	sv.	8 331	3 099	3 462	183	2 841	433	1 769	1 342	427	6
OŽD	m	4 120	1 719	1 509	67	1 255	185	892	687	199	2
OŽD	ž	4 211	1.380	1 953	116	1 586	248	877	655	222	4
DNŽ	sv.	122 568	62 266	37 157	11 895	16 185	9 040	22 996	15 605	7390	188
DNŽ	m	59 621	34 672	14 607	4 873	6 136	3 585	10 291	6 743	3548	64
DNŽ	ž	62 947	27 594	22 550	7 022	10 049	5 455	12 705	8 862	3843	122

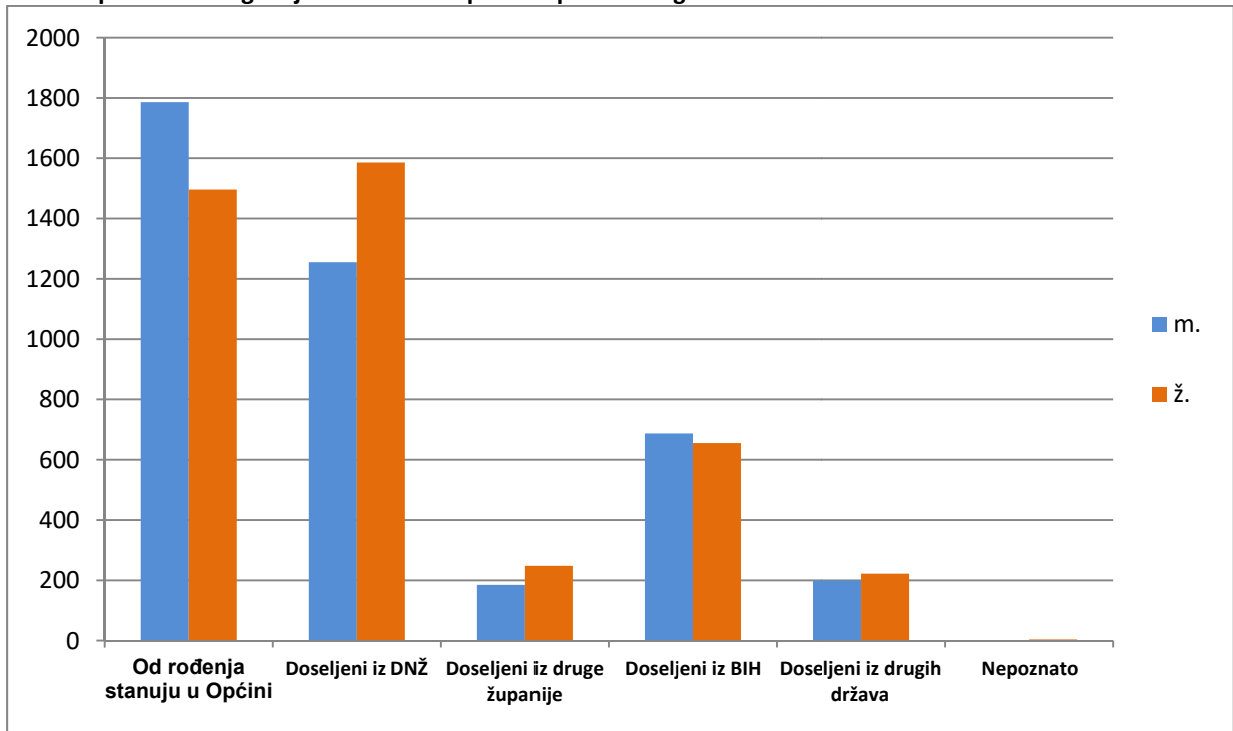
IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Grafiki prikaz 13. Udio stanovništva (%) prema migracijskim obilježjima 2011.godine

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Grafiki prikaz 14. Migracija stanovništva prema spolu 2011.godine

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Broj, razmještaj i struktura kućanstava

Broj kućanstava i prosječna veličina kućanstva razmatraju se za područje Općine Źupa dubrovačka i Dubrovačko-neretvanske Źupanije, za 2001. i 2011. godinu.

U međupopisnom periodu 2001.-2011. godine zabilježen je porast broja kućanstava za Općinu Źupu dubrovačka ali je vidljivo, uspoređujući ukupan broj stanovnika i broj kućanstava, u odnosu na 2001. godinu, 2011. godine došlo je do smanjenja prosječne veličine kućanstva, odnosno smanjenja broja članova unutar obitelji na 3,2.

Za područje Dubrovačko-neretvanske Źupanije također je zabilježen porast broja kućanstava.

Prosječna veličina kućanstva u Općini Źupa dubrovačka 2001. i 2011. godine bila je iznad Źupanijskog prosjeka, koji iznosi 3,14, odnosno 2,92.

Analiza razmještaja i strukture stanovništva uvjetno je točna obzirom da se temelji na Prvim rezultatima Popisa koji su dobiveni neposrednim zbrajanjem jedinica popisa (osoba, kućanstava i stanova) na najnižoj prostornoj jedinici, tj. popisnom krugu i ne pokazuju konačne rezultate Popisa koji su dobiveni detaljnom obradom podataka.

Broj kućanstava i njihov razmještaj na području Općine najvećim dijelom odgovara i razmješčaju i broju stanovnika izuzev razlika u prosječnoj veličini kućanstva.

U odnosu na broj stanovnika, najmanje kućanstava ima naselje Martinovići, koje po prosječnom broju članova kućanstava od 4,34 kao i ostala postranjska naselja odskače od vrijednosti ostalih naselja (između 2,81 i 3,75). Prosječni broj članova kućanstva na nivou općine (3,26) znatno je veći od Źupanijskog (2,92), te pogotovo državnog prosjeka (2,79).

Potrebno je napomenuti da se podaci o godišnjoj stopi rasta kućanstva za naselja Čelopeci, Čibača i Petrača trebaju sagledavati kroz činjenicu da su ta naselja sadržavala dijelove naselja Mandaljena koje se kao samostalno naselje prvi put pojavljuje u popisu 2011. godine.

Tablica 15. Broj kućanstava i prosječna veličina kućanstva za Općinu Źupa dubrovačka i Dubrovačko-neretvansku Źupaniju 2001. i 2011. godine

prostorna razina	2001.		2011.		indeks rasta broja kućanstava 2011./2001.
	broj kućanstava	prosječna veličina kućanstva	broj kućanstava	prosječna veličina kućanstva	
Općina Źupa dubrovačka	1910	3,49	2572	3,20	134,7
Dubrovačko-neretvanska Źupanija	39125	3,14	41636	2,92	106,4

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. i 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Tablica 16. Broj kućanstava i prosječna veličina kućanstva za Općinu Župa dubrovačka i Dubrovačko-neretvansku županiju 2001. i 2011. godine

Naselje/područje	Broj stanovnika 2011.	broj kućanstava		indeks rasta kućanstava 2011./2001. (godišnja stopa)	prosječni broj članova kućanstva 2011.
		2001.	2011.		
BRAŠINA	767	152	262	1,72	2,93
BUIĆI	356	73	95	1,30	3,75
ČELOPECI	460	109	131	1,20	3,51
ČIBAČA	1 953	421	527	1,25	3,71
DONJI BRGAT	152	44	43	0,98	3,53
GORNJI BRGAT	200	65	68	1,05	2,94
GRBAVAC	100	31	31	1,00	3,22
KUPARI	825	160	255	1,59	3,24
MAKOŠE	168	42	45	1,07	3,73
MANDALJENA*	344	-	116	-	2,97
MARTINOVIĆI	126	27	29	1,07	4,34
MLINI	968	275	344	1,25	2,81
PETRAČA	810	162	233	1,44	3,48
PLAT	307	80	104	1,30	2,95
SOLINE	269	70	89	1,27	3,02
SREBRENO	433	169	143	0,85	3,03
ZAVRELJE	175	30	55	1,83	3,18
NAKNADNO POPISANI	47	-	28	-	1,68
OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA	8 460	1 910	2 598	1,36	3,26
DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	122 783	39 125	42 077	1,08	2,92
REPUBLIKA HRVATSKA	4 290 612	1 477 377	1 535 635	1,04	2,79

IZVOR: Prvi rezultati Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2001.i 2011. godine, Državni zavod za statistiku

* Podaci za 2001. godinu za naselje Mandaljena iskazani su unutar naselja Čelopeci, Čibača i Petrača

Prvi rezultati Popisa dobiveni su neposrednim zbrajanjem jedinica popisa (osoba, kućanstava i stanova) na najnižoj prostornoj jedinici, tj. popisnom krugu I ne pokazuju konačne rezultate Popisa koji su dobiveni detaljnom obradom podataka

Naselja Brašina, Kupari, Petrača i Zavrelje bilježe rast broja kućanstva veći od prosjeka općine (1,36), a oba pokazatelja (indeks rasta, prosječan broj članova) na razini općine bolja su u uspoređivanju sa županijom i sa državom.

Prevladavaju obiteljska kućanstva s 2-5 članova sa 72% zastupljenosti u odnosu na ukupan broj svih kućanstava, a nakon toga sa 17,8 % samačka neobiteljska kućanstva.

U ukupnom broju obitelji prevladavaju bračni parovi s djecom (61,5 %) što je iznad i županijskog (54%) i državnog (52%) prosjeka. Po udjelu u ukupnom broju obitelji slijede bračni parovi bez djece (22,4 %).

Tablica 17. Privatna kućanstva prema tipu i broju članova 2011. godine

	Privatna kućanstva											
	Ukupno	Obiteljska kućanstva prema broju članova						Neobiteljska kućanstva				
		svega	2-5		6-10		11 i više		svega		samačka	višečlana
			broj	%	broj	%	broj	%	broj	%		
OŽD	2 572	2 071	1 852	89,5	214	10,3	5	0,2	501	19,5	459	42
DNŽ	41 636	31 340	28 501	90,9	2 779	8,9	60	0,2	10 296	24,7	9 538	758
RH	1519038	1120476	1033499	92,3	85640	7,6	1337	0,1	398562	26,2	373120	25 442

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Tablica 18. Obitelji prema tipu i broju članova 2011. godine

	Broj obitelji							Broj članova obitelji
	Ukupno	Bračni par bez djece	Izvanbračni par bez djece	Bračni par s djecom	Izvanbračni par s djecom	Majka s djecom	Otac s djecom	Ukupno
Župa dubrovačka	2 292	513	26	1 411	16	269	57	7 387
DNŽ	34 267	8 645	401	18 685	448	5 072	1 016	106 307
RH	1 215 865	321 933	26 252	637 184	22 634	174 517	33 345	3 674 078

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Prema osnovi korištenja stambene jedinice prosjek je sličan na svim razinama, i općinskoj (82 %) i županijskoj (87 %) i državnoj (88 %) i prevladava privatno vlasništvo ili suvlasništvo stambene jedinice. Na razini Općine slijede najmoprimac sa slobodno ugovorenom najamninom te srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana sa po 7,5 %.

Tablica 19. Privatna kućanstva prema osnovi korištenja stambene jedinice 2011. godine

	Osnova korištenja stambene jedinice	Ukupno	postotak od ukupnog broja
Župa dubrovačka	Ukupno	2 572	100
	Privatno vlasništvo ili suvlasništvo	2 114	82,19
	Najmoprimac sa slobodno ugovorenom najamninom	158	7,47
	Srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana	197	7,66
	Najmoprimac sa zaštićenom najamninom	3	0,12
	Najam dijela stana (podstanar)	57	2,22
	Ostale osnove korištenja	41	1,59
	Beskućnik	2	0,08
Dubrovačko-neretvanska županija	Ukupno	41 636	100
	Privatno vlasništvo ili suvlasništvo	36 382	87,38
	Najmoprimac sa slobodno ugovorenom najamninom	1 150	2,76
	Srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana	2 178	5,23
	Najmoprimac sa zaštićenom najamninom	580	1,39
	Najam dijela stana (podstanar)	958	2,30
	Ostale osnove korištenja	385	0,92
	Beskućnik	3	0,01
Republika Hrvatska	Ukupno	1 519 038	100
	Privatno vlasništvo ili suvlasništvo	1 349 283	88,82
	Najmoprimac sa slobodno ugovorenom najamninom	45 472	2,99
	Srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana	69 949	4,60
	Najmoprimac sa zaštićenom najamninom	27 312	1,79
	Najam dijela stana (podstanar)	15 177	0,99
	Ostale osnove korištenja	11 630	0,77
	Beskućnik	215	0,01

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Tablica 20. Stanovi prema načinu korištenja 2011. godine

	Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje			Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
		nastanjeni	privremeno nastanjeni	napušteni	za odmor i rekreaciju	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
Župa dubrovačka	3 227	2 501	475	31	85	3	132
DNŽ	64 679	40 605	9 720	2 137	7 027	264	4 926
RH	2 246 910	1 496 558	342 349	73 994	249 243	13 526	71 240

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Kod stanova prema načinu korištenja prema očekivanju prevladavaju nastanjeni stanovi za stalno stanovanje sa 77,5 % od ukupnog broja stanova, dok je na razini županije (62,7%) i države (66,6 %) taj udio nešto niži.

Na razini općine slijede privremeno nastanjeni stanovi kao privremena kategorija te stanovi u kojima se obavlja djelatnost sa 4 %.

Na razini županije i države nakon kategorije privremeno nastanjeni stanovi slijede stanovi za odmor i rekreaciju.

3.4. OPĆINA ŹUPA DUBROVAČKA U OKVIRU PROSTORNOG UREĐENJA DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŹUPANIJE

Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske Źupanije (SluŹbeni glasnik Dubrovačko-neretvanske Źupanije, 06/03, 03/05, 03/06, 07/10, 04/12, 09/13, 02/15, 07/16) uvaŹavanjem prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti, razrađuje načela prostornog uređjenja i utvrđuje ciljeve prostornog razvoja te organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora Dubrovačko-neretvanske Źupanije.

Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske Źupanije sadri prostornu i gospodarsku strukturu Dubrovačko-neretvanske Źupanije, sustav središnjih naselja regionalnog značenja, sustav razvojne regionalne infrastrukture, osnove za uređjenje i zaštitu prostora, mjerila i smjernice za gospodarski razvoj, za očuvanje i unaprjeđenje prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti, mjere za unaprjeđenje i zaštitu okoliša te druge elemente od vaŹnosti za Źupaniju.

Prostor Dubrovačko-neretvanske Źupanije podijeljen je u skladu s prirodno-geografskim, društveno-gospodarskim i funkcionalno-gravitacijskim obilježjima na fizički gotovo odvojene tri veće geografske cjeline: Dubrovačko priobalje unutar kojega se nalazi prostor Općine Źupa dubrovačka , otočno i poluotočno područje te Donjoneretvanski kraj.

Općina Źupa dubrovačka jedna je od 22 jedinice lokalne samouprave Dubrovačko-neretvanske Źupanije, ukupne površine 22,28 km² i 8331 stanovnikom (popis 2011. godine), Općina Źupa dubrovačka kao jedinica lokalne samouprave u svom administrativnom obuhvatu broji 17 naselja, a sjedište Općine nalazi se u naselju Srebreno.

UVJETI ODREĐIVANJA PROSTORA GRAĐEVINA OD VAŹNOSTI ZA ŹUPANIJU

Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije definirani su uvjeti određivanja prostora građevina od vaŹnosti za DrŹavu i Źupaniju. Na području Općine Źupa dubrovačka građevine od vaŹnosti za Źupaniju su prometne građevine, odnosno Źupanijske i lokalne ceste, energetske građevine (elektroenergetske građevine, građevine za transport plina s pripadajućim objektima, odnosno uređajima i postrojenjima), građevine eksploatacije mineralnih sirovina i vodne građevine (bujične građevine, građevine za korištenje voda-vodooopskrbni sustavi, susatav za zahvat i dovod vode za navodnjavanje Źupskog polja).

UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH I OSTALIH SADRŹAJA U PROSTORU

U okviru razvoja gospodarske strukture, Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije za Općinu Źupu dubrovačku utvrđena su osnovna usmjerenja za razmještaj sadrŹaja u građevinskim područjima izdvojene namjene izvan naselja, odnosno:

- zone gospodarske-proizvodne namjene (I),
- zone gospodarske-poslovne namjene (K),
- zone gospodarske-ugostiteljsko-turističke namjene (T),
- zone športsko-rekreacijske namjene (R).

U navedenim zonama gospodarske namjene moguć je smještaj:

- sadrŹaja proizvodne namjene (preteŹito građevinarska),

- sadržaja poslovne namjene (uslužnih, trgovačkih, komunalno-servisnih, reciklažnih te mješovitih),
- ugostiteljsko-turističkih (hotel, autokamp) i ostalih sadržaja kao pratećih sadržaja u zoni,
- infrastrukturnih sadržaja (kao dio infrastrukturne zone).

U razmješčaju navedenih sadržaja potrebno je težiti boljem iskorištenju prostora i infrastrukture, popunjavanju postojećih zona namijenjenim tim djelatnostima te sprječavanju neopravdanog zauzimanja novih površina.

Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije određeni su uvjeti za smješčaj gospodarskih sadržaja za koje se ne određuju posebna građevinska područja, i to za potrebe poljoprivrede i stočarstva te ona u funkciji gospodarenja šumama i lova (lugarnice, lovački domovi, hranilišta, pojilišta i sl.).

Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije definirane su kategorije za razvoj i uređenje prostora/površina izvan naselja za poljoprivredne, šumske i vodne površine. Na području Općine Źupa dubrovačka određena su vrijedna tla za poljoprivrednu proizvodnju (P2) - Źupsko polje, koja će se iskorištavati i uređivati na način utvrđen u Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske Źupanije.

UVJETI SMJEŠČAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI U PROSTORU

U skladu s planiranim razmješčajem stanovništva, njihovim potrebama, gospodarskim mogućnostima i postavljenim kriterijima previđa se razvijanje planiranog sustava središnjih naselja u Dubrovačko-neretvanskoj Źupaniji.

U sustavu središnjih naselja Dubrovačko-neretvanske Źupanije administrativno središte Općine, naselje Srebreno klasificirano je kao lokalno središte.

Središnje (centralne) funkcije su klasificirane u veći broj temeljnih djelatnosti, koje se prema značenju i utjecaju u prostoru dijele u više stupnjeva. Klasifikacija obuhvaća sljedeće djelatnosti: uprava, pravosuđe, udruge građana, političke stranke i druge organizacije, vjerske zajednice, prosvjeta (obrazovanje, školstvo), visoko školstvo i znanost, kultura, umjetnost i tehnička kultura, šport, rekreacija, zabava i odmor, zdravstvo, socijalna skrb, financijske i druge slične uslužne djelatnosti, prometne usluge, trgovina i ugostiteljstvo te obrt i druge usluge.

Razmješčaj i razvitak središnjih funkcija biti će u određenim središtima prema izvršenoj klasifikaciji središnjih funkcija za pojedine kategorije središnjih naselja. Funkcije je potrebno razvijati i dimenzionirati u skladu s razvitkom područja te brojem stanovnika, koji gravitira i koristi te usluge u cilju ostvarenja približno jednakih uvjeta života, porasta kvalitete i standarda njihova življenja.

UVJETI ODREĐIVANJA GRAĐEVINSKIH PODRUČJA I KORIŠTENJA IZGRAĐENOG I NEIZGRAĐENOG DIJELA PODRUČJA

Područje od Cavtata do Orašca definirano je kao prostor visokog intenziteta korištenja, kojeg obilježava monofunkcionalna gospodarska orijentacija (turizam i komplementarne uslužne djelatnosti), a previđa se nastavak koncentracije stanovništva i djelatnosti, nastavak gradnje i koncentracija svih namjena, s mogućnošću proširenja građevinskih područja, odnosno razrjeđivanja, ako su infra/suprastrukturno substandardna.

Za razvoj naselja unutar navedenog obuhvata, urbana obnova ili reurbanizacija je sljedeći pravac preobrazbe, odnosno postizanje odgovarajuće kakvoće uvjeta i načina života.

UVJETI UTVRĐIVANJA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA U PROSTORU

Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije utvrđuje se osnovni položaj prometnih sustava u prostoru Źupanije u odnosu na prometnu ulogu, razmještaj naselja, vrijednosti i zaštitu prostora za: glavne cestovne prometne pravce, cestovne granične prijelaze, Źeljezničke prometne pravce, zračne luke, objekte pomorskog prometa te poštu i telekomunikacije. Navedenim prometnim sustavima treba osigurati optimalno povezivanje unutar Źupanije te povezivanje Źupanije sa ostalim dijelovima Hrvatske i Europom, modernizaciju i međusobno povezivanje različitih vrsta prometa (primjerice povezivanje Źeljezničkog i pomorskog prometa i dr.).

Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije podržava se razvitak energetike u kojem se promovira čista tehnologija, plinifikacija, energetska učinkovitost, korištenje obnovljivih izvora energije, razvitak poduzetništva i zaštita okoliša. Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije dane su smjernice za obnovljive izvore energije (sunčane elektrane, vjetroelektrane) zbog velikog potencijala prostora Źupanije.

Potrebno je provoditi radove na unaprjeđenju vodoopskrbnih sustava, uključujući i sanitarnu zaštitu i uređenje izvorišta. Potrebno je izvršiti hidrogeološke radove za utvrđivanje zona sanitarne zaštite i na razini Źupanije donijeti odluke o tim zonama. Sustavi za navodnjavanje određeni su sukladno Planu navodnjavanja za područje Dubrovačko-neretvanske Źupanije. Zaštita voda i mora od onečišćenja otpadnim vodama će se osigurati izgradnjom kanalizacijskih sustava naselja, turističkih, poslovnih i proizvodnih objekata s uređajem za pročišćavanje i ispuštom u prijamnik, kojima će se spriječiti nekontrolirano ispuštanje u vodotoke, obalno more i poluzatvorene morske zaljeve, s tim da se ne pretpostavlja njihovo pročišćavanje na jednom mjestu.

MJERE OČUVANJA KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI, PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Do uspostave Krajobrazne osnove Hrvatske, vrednovanje krajolika na Źupanijskoj razini treba provoditi među ostalim i na temelju smjernica u Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske Źupanije (prirodni i kulturni krajobrazi). Mjere zaštite prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina propisani su sukladno nadležnoj važećoj zakonskoj regulativi i ostalim posebnim propisima.

POSTUPANJE S OTPADOM

Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske Źupanije utvrdio je cjeloviti sustav gospodarenja otpadom (izdvojeno skupljanje otpada, recikliranje otpada, kompostiranje organskog otpada, termičku obradu ostatnog organskog otpada iz procesa predobrade i sortiranja otpada, te odlaganje ostatka nakon obrade) i određene su potencijalne lokacije za objekte u sustavu gospodarenja otpadom.

Sukladno donešenome Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. do 2022. godine (Narodne novine 03/2017) u postupku izrade je novi Plan gospodarenja otpadom Dubrovačko-neretvanske Źupanije.

Prema odredbama Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske Źupanije, u prostornim planovima uređenja Općine i prostornim planovima užeg područja (urbanistički planovi uređenja) potrebno je

utvrditi lokacije sabirališta otpada (reciklažna dvorišta, zeleni otoci). Lokacije reciklažnih dvorišta mogu se odrediti i unutar poslovnih zona.

Do realizacije Źupanijskog centra za gospodarenje otpadom, planiranog Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije, otpad će se zbrinjavati na odlagalištu "Grabovica" koje se nalazi sjeverozapadno od Dubrovnika, u blizini naselja Osojnik. Na odlagalište se odvozi otpad s područja Općine Konavle, Općine Źupa dubrovačka, Grada Dubrovnika, Općine Dubrovačko primorje i Općine Mljet.

MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije propisuju se mjere zaštite voda, mora, šuma, tla, zraka te zaštite od buke. Propisuju se i mjere posebne zaštite, kako što je zaštita od požara, potresa i poplava, a sve u skladu sa nadležnom važećom zakonskom regulativom i ostalim posebnim propisima.

Nekontrolirano ispuštanje gradskih otpadnih voda u obalno more i poluzatvorene zaljeve potrebno je spriječiti izgradnjom kanalizacijskih sustava s uređajima za pročišćavanje i dugačkim podmorskim ispustima.

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

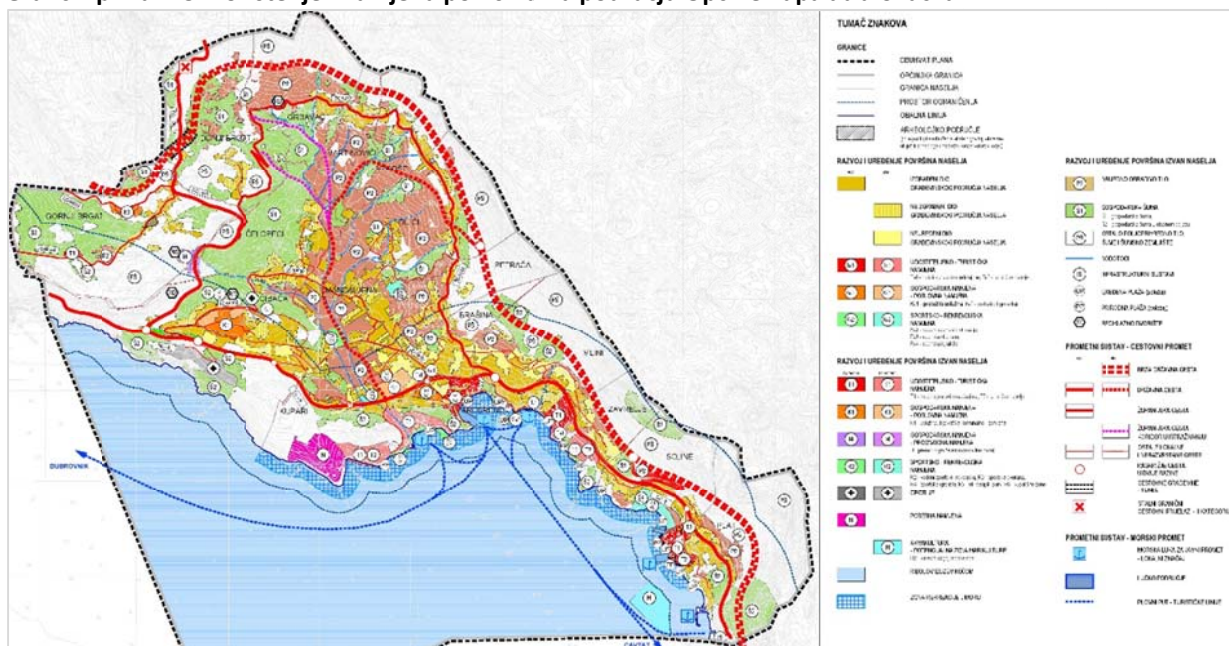
1. PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA OPĆINE ŽUPA DUBROVAČKA

Prostornim planom uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17), utvrđuje se organizacija prostora i sustav naselja, prometni i infrastrukturni sustavi, podjela prostora prema osnovnoj namjeni, površine za gradnju naselja, te poljoprivredne, šumske, vodene i ostale površine na području Općine. Prostorni plan predstavlja dugoročnu osnovu uređenja prostora s ciljem da se omogući razvitak svih subjekata, osigura zaštita prirodne i graditeljske vrijednosti te rezervira prostor za sve građevine komunalne infrastrukture.

Prostornim planom uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17), namjena površina strukturirana je na sljedeći način:

- za razvoj i uređenje prostora naselja - građevinska područja sedamnaest (17) naselja stalnog stanovanja (Brašina, Buići, Čelopeci, Čibača, Donji Brgat, Gornji Brgat, Grbavac, Kupari, Makoše, Mandaljena, Martinovići, Mlini, Petrača, Plat, Soline, Srebreno, Zavrelje):
  - izgrađeni dio građevinskog područja
  - neizgrađeni dio građevinskog područja
  - neuređeni dio građevinskog područja naselja
  - javna i društvena namjena
  - gospodarska namjena (ugostiteljsko-turistička, poslovna)
  - sportsko-rekreacijska namjena

Grafički prikaz 15. Korištenje i namjena površina na području Općine Župa dubrovačka

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

- za razvoj i uređenje prostora izdvojenih građevinskih područja izvan naselja:
  - gospodarska namjena-proizvodna (I)
  - gospodarska namjena-poslovna (K)
  - gospodarska namjena-ugostiteljsko-turistička (T)
  - gospodarska namjena-površine za iskorištavanje sunčeve energije
  - sportsko-rekreacijska namjena (R)

- izvan građevinskog područja:
  - poljoprivredna tla: vrijedno obradivo tlo (P2)
  - šume: gospodarske šume (Š1), zaštitne (Š2)
  - ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ)
  - vodene površine (V)
  - posebna namjena (N)
  - površine infrastrukturnih sustava (IS)
  - groblja (G)

Tablica 21. Usporedbeni pokazatelji za građevinska područja naselja (PPUO Župa dubrovačka 2012. i PPUO Župa dubrovačka 2016.)

NASELJE	GP u prostoru ograničenja	PPUO - GRAĐEVINSKO PODRUČJE 2012.			PPUO - GRAĐEVINSKO PODRUČJE 2016.			GUSTOĆA STANOVANJA st/ha	
		UKUPNO ha	IZGRAĐENI DIO ha	IZGRAĐ. %	UKUPNO ha	IZGRAĐENI DIO ha	IZGRAĐ. %	2012.	2016.*
BRAŠINA	da	22,7	18,5	81	23,85	16,97	71	22	31,4
BUIĆI	ne	23,4	9,5	41	25,27	18,46	73	13	14,3
ČELOPECI	ne	36,7	17,0	46	28,37	17,15	60	12	16,06
ČIBAČA	dio	68,5	58,3	85	67,92	46,45	68	25	28,9
DONJI BRGAT	ne	10,2	3,2	31	9,9	5,85	59	18	15,3
GORNJI BRGAT	dio	12,6	6,8	54	14,08	9,48	68	16	14,1
GRBAVAC	ne	4,7	2,9	62	4,79	4,28	89	24	21,2
KUPARI	da	43,4	30,8	71	45,43	26,04	57	16	17,9
MAKOŠE	ne	9,4	4,6	49	8,98	7,36	82	15	18,9
MANDALJENA**	ne	-	-	-	15,3	8,92	58	-	22,6
MARTINOVIĆI	ne	6,9	4,1	59	6,90	4,91	71	16	18,4
MLINI	da	52,6	41,8	73	48,03	27,64	58	18	19
PETRAČA	dio	33,7	17,2	51	30,88	16,99	55	18	28,21
PLAT	da	26,5	16,7	63	21,46	18,05	84	21	14
SOLINE	da	15,8	11,2	70	17,53	10,77	61	15	15,4
SREBRENO	da	20,3	16,9	83	18,42	16,51	90	32	23,2
ZAVRELJE	da	11,7	9,5	81	11,99	4,98	42	9	14,26
ŽUPA DUBROVAČKA		399,1	269	67	399,1	260,81	65	19	21,8

* broj stanovnika naselja Općine prema Popisu 2011. godine

** podaci za naselje Mandaljena iskazani su unutar naselja Čelopeci, Čibača i Petrača

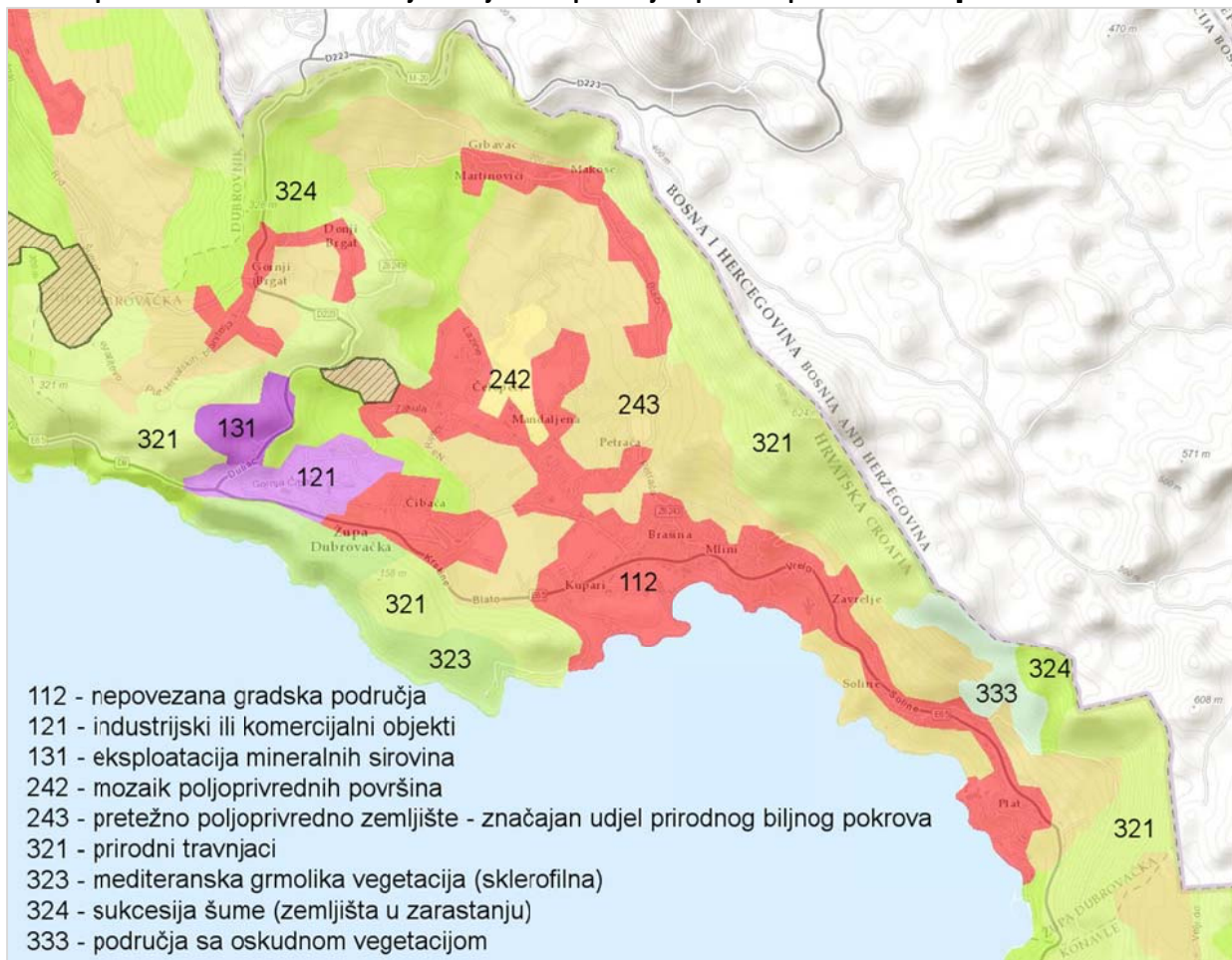
CLC Hrvatska predstavlja digitalnu bazu podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrov Republike Hrvatske za razdoblje 1980. - 2012. prema CORINE nomenklaturi što osigurava dosljednost i ujednačenost s podacima cijele Europske unije.

Prikazana struktura korištenja površina i zemljišta za općinu Župu dubrovačku temelji se na CLC bazi podataka koja je izrađena prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (COoRdination of INformation on the Environment) prihvaćenom od strane Europske unije i na razini Europske unije ocijenjena je kao temeljni referentni set podataka za prostorne i teritorijalne analize.

Standardni pristup izrade CLC baze temelji se na vizualnoj interpretaciji satelitskih snimaka prema prihvaćenoj CLC metodologiji, dajući vektorske podatke u mjerilu 1:100.000, minimalne širine poligona 100 m, minimalnog područja kartiranja 25 ha za bazu pokrova zemljišta, odnosno 5 ha za bazu promjena.

Utvrđena CLC nomenklatura uključuje 44 klase, raspoređene u 3 razine, od kojih svaka opisuje različiti pokrov zemljišta. Donji prikaz predstavlja pokrov zemljišta za referentnu 2012. godinu, a od 44 klase pokrova zemljišta na području općine Župe dubrovačke prisutno je njih 9.

Grafički prikaz 16. Struktura korištenja zemljišta na području Općine Župa dubrovačka prema CLC

IZVOR: www.azo.hr, Corine Land Cover Hrvatska (CLC 2012 Hrvatska), srpanj 2017.

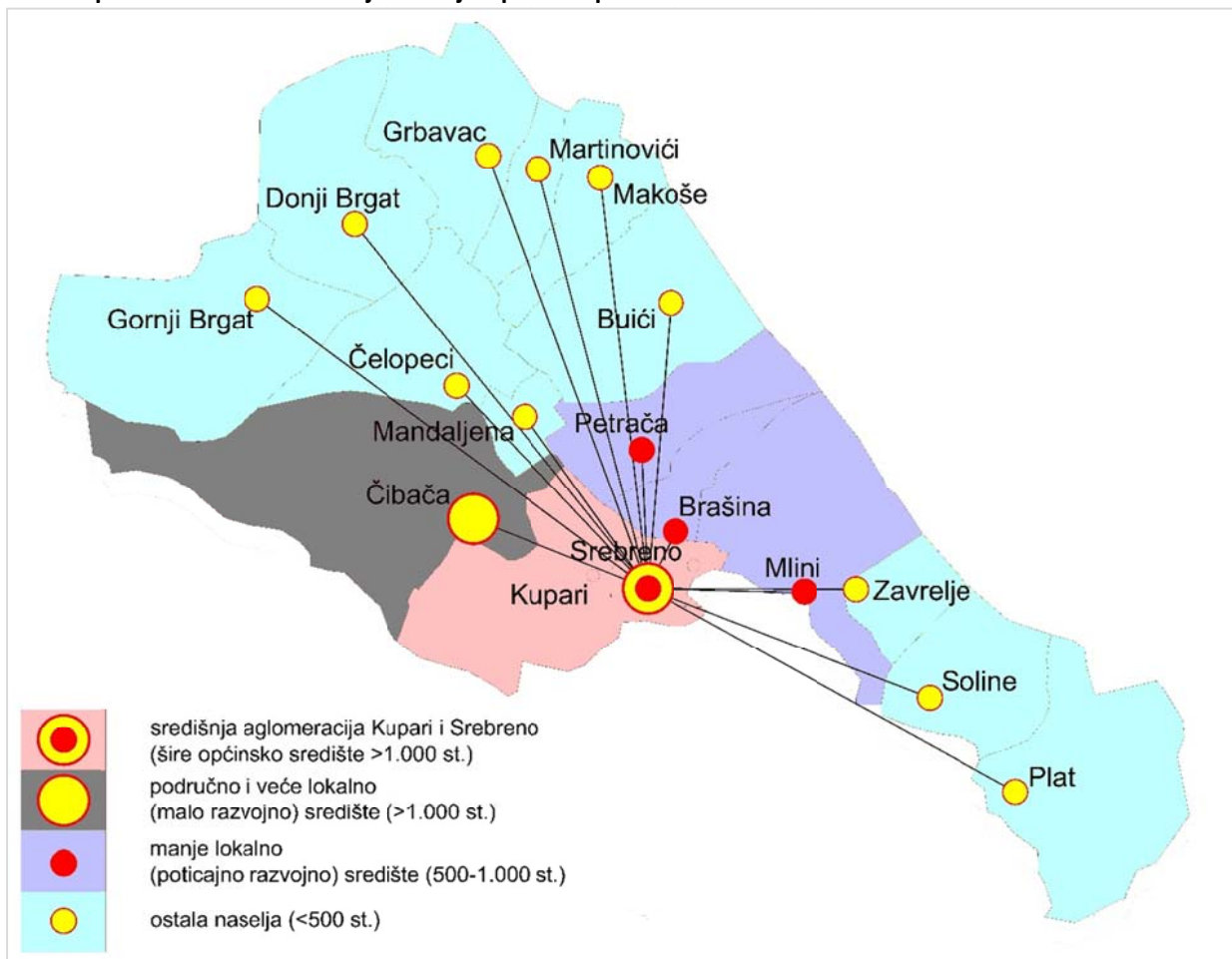

2. SUSTAV NASELJA OPĆINE ŽUPA DUBROVAČKA

U sastav Općine Župa dubrovačka, prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15) ulazi sedamnaest naselja: Brašina, Buići, Čelopeci, Čibača, Donji Brgat, Gornji Brgat, Grbavac, Kupari, Makoše, Mandaljena, Martinovići, Mlini, Petrača, Plat, Soline, Srebreno, Zavrelje.

Administrativno središte Općine je naselje Srebreno, a s obzirom na veličinu, ustroj te način funkcioniranja potrebno je središnje područje Općine (prelazi okvire administrativnog središta, tj. naselja Srebreno) dodatno opremiti središnjim funkcijama koje su mu potrebno.

Grafički prikaz 17. Sustav središnjih naselja Općine Župa dubrovačka

Središnje funkcije i pripadajući stupanj funkcija raspodijeljeni su po stupnju centraliteta naselja i prikazani Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije. Prema sadašnjem stanju, prisutne su sljedeće funkcije:

- uprava (općinske službe, matični ured)
- odgoj i obrazovanje (dječji vrtić, osnovna škola)
- kultura (knjiŹnica i čitaonica, muzej, umjetnička zbirka i galerija, dom kulture, sve u sklopu buduće ustanove u kulturi)
- zdravstvo (dom zdravlja, ljekarne)

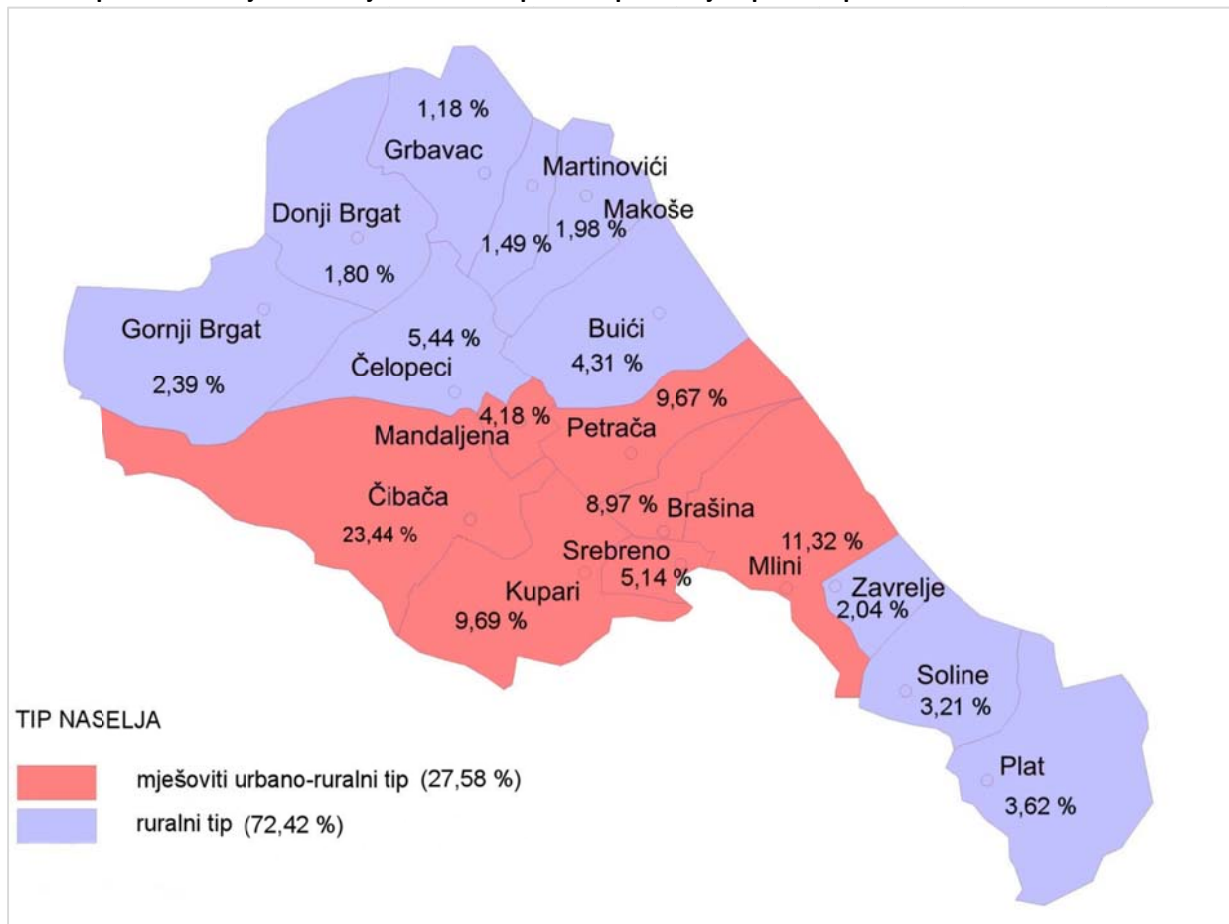
Druga naselja u okviru svojih funkcija nemaju značajniju društvenu ili gospodarsku infrastrukturu čime bi imala širi značaj za područje Źupanije. Riječ je o naseljima funkcionalno ovisnima o naselju Srebreno te posebno susjednom Dubrovniku kojem gravitiraju u pogledu obavljanja svakodnevnih aktivnosti (korištenje centralnih funkcija) i u pogledu dnevnih migracija radne snage (stanovništvo okolnih naselja zaposleno u Dubrovniku).

Tablica 22. Broj i udio broja stanovnika prema tipu naselja

Tip naselja	Naselje/područje	Broj stanovnika	Udio broja stanovnika u ukupnom broju (%)
ruralni	Grbavac	100	1,18
	Martinovići	126	1,49
	Donji Brgat	152	1,80
	Makoše	168	1,98
	Zavrelje	171	2,04
	Gornji Brgat	199	2,39
	Soline	268	3,21
	Plat	302	3,62
	Buići	359	4,31
	Čelopeci	453	5,44
ukupno ruralna naselja		2298	27,58
urbano-ruralni	Mandaljena	348	4,18
	Srebreno	428	5,14
	Brašina	747	8,97
	Petrača	806	9,67
	Kupari	808	9,69
	Mlini	943	11,32
	Čibača	1 953	23,44
OPĆINA ŹUPA DUBROVAČKA		8 331	100,00

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, DrŹavni zavod za statistiku

Grafički prikaz 18. Broj i udio broja stanovnika prema tipu naselja Općine Župa dubrovačka

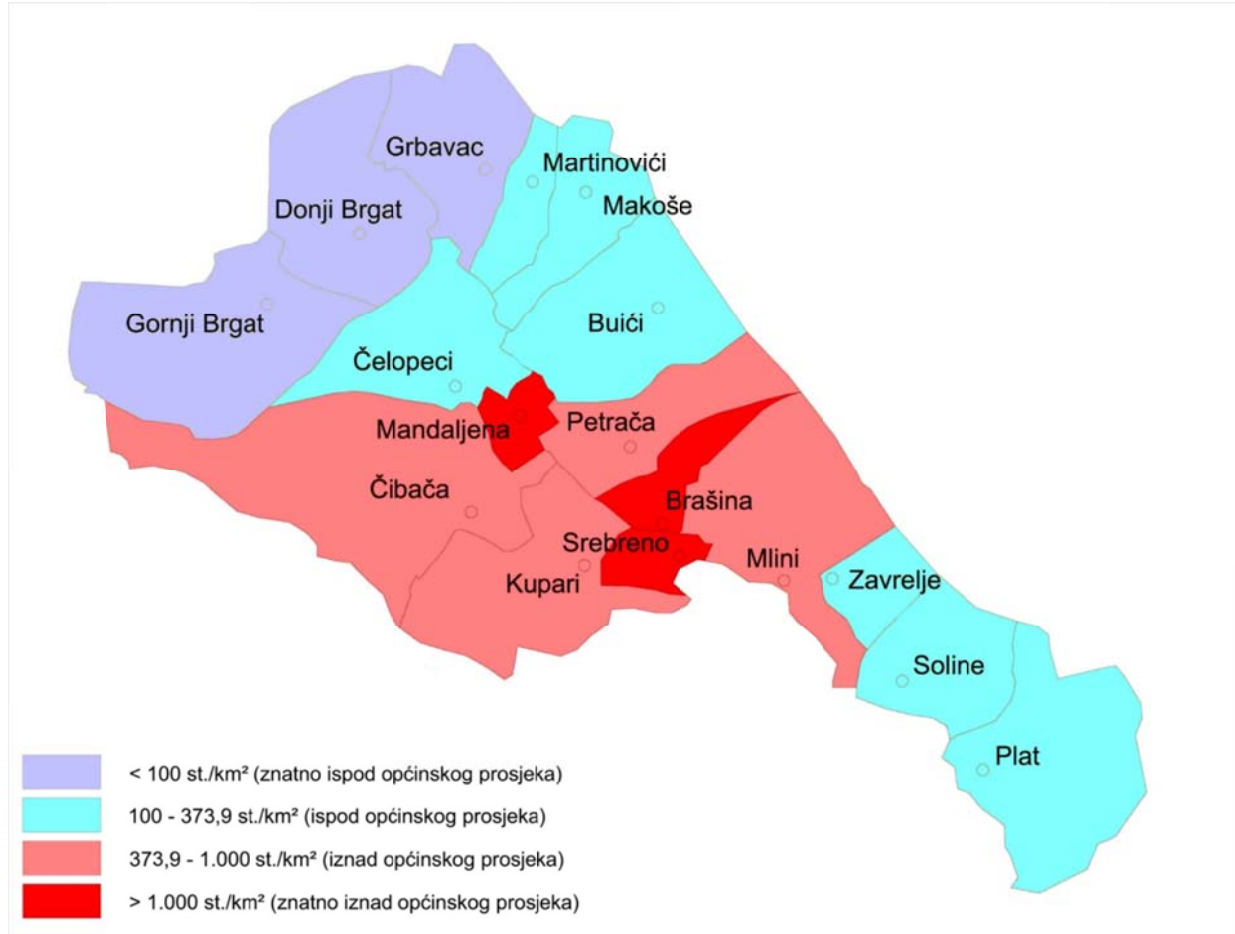
IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Tablica 23. Opća gustoća naseljenosti po naseljima 2011.

Naselje	Broj stanovnika	Površina (km ²)	Gustoća (km ²)
Brašina	747	0,51	1 464,7
Donji Brgat	152	1,80	84,4
Gornji Brgat	199	2,38	83,6
Buići	359	1,79	206,1
Čelopeci	453	1,37	330,6
Čibača	1953	3,15	620,0
Grbavac	100	1,34	74,6
Kupari	808	1,80	448,9
Makoše	168	0,91	184,6
Mandaljena	348	0,32	1 087,5
Martinovići	126	0,52	242,3
Mlini	943	1,89	498,9
Petrača	806	1,05	767,6
Plat	302	2,09	144,5
Soline	268	1,09	245,8
Srebreno	428	0,32	1 337,5
Zavrelje	171	0,48	356,3
OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA	8.331	22,28	373,9
DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	122 568	1 782,49	68,8
REPUBLIKA HRVATSKA	4284889	56 609,59	75,7

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Grafiki prikaz 19. Opća gustoća naseljenosti po naseljima Općine Źupa dubrovačka

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

EKONOMSKA STRUKTURA

Ekonomska struktura stanovništva ukazuje na broj zaposlenih po pojedinim gospodarskim djelatnostima i daje opću informaciju o socioekonomskoj strukturi stanovništva Općine Źupa dubrovačka (Tablica 06.).

Godine 2011. najveći broj zaposlenog stanovništva radio je u uslužnim djelatnostima (djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane: 19,64%, trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala: 16,26%). Nakon toga najzastupljeniji je građevinski sektor (11,14%) te prijevoz i skladištenje (10,22%).

Izuzevši javnu upravu te obranu i djelatnosti obveznog socijalnog osiguranja, gdje je zaposleno gotovo 7,40% stanovništva, sljedeće najzastupljenije djelatnosti su djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (5,73%) i obrazovanje (5,67%).

Socioekonomska struktura stanovništva (struktura prema zaposlenosti) za 2011. godinu pokazuje kako je u Općini Źupa dubrovačka najviše zaposlenih u djelatnostima tercijarnog ili uslužnog (51,95%) i kvartarnog sektora (28,45%).

Prema broju zaposlenih slijede djelatnosti sekundarnog (19,06 %) i primarnog sektora 0,54 %).

Gospodarski sadržaji (sadržaji za turizam i ugostiteljstvo, malo gospodarstvo i poduzetništvo, obrtničke djelatnosti) smještaju se unutar građevinskog područja naselja i unutar zona izdvojenog građevinskog područja izvan naselja. Gospodarske djelatnosti smještaju se u prostor uz uvjet da racionalno koriste prostor, bolje iskoriste i popunjavaju postojeće zone namijenjene ovim djelatnostima, kako bi se spriječilo neopravdano zauzimanje novih površina; da nisu energetske zahtjevne te su prometno primjerene (prometno ne opterećuju lokaciju) i da zadovoljavaju propisane mjere zaštite okoliša (zaštita od buke, mirisa, onečišćavanja zraka, zagađivanja podzemnih i površinskih voda i sl.).

Prostornim planom uređenja Općine Źupa dubrovačka određeni su gospodarski sadržaji sljedećih djelatnosti:

- gospodarska - ugostiteljsko - turistička namjena
- gospodarska - poslovna namjena
- gospodarska - proizvodna namjena
- poljoprivreda, stočarstvo, ribarstvo

TURIZAM

Prema podacima Turističke zajednice Općine Źupe dubrovačke, područje Općine Źupa dubrovačka 2016. godine posjetilo je 117 022 posjetitelja ostavivši pritom 499 618 noćenja, gotovo 50 000 noćenja više u odnosu na rezultate 2015. godine

Domaćih noćenja bilo je 7,28 % u odnosu na 92,72 % noćenja stranih posjetitelja.

Tablica 24. Posjetitelji i ostvarena noćenja po mjesecima u 2016. godini

Mjesec	DOMAĆI		STRANI		UKUPNO 2016.		Ukupno noćenja 2015.	Indeks 2016./2015.
	posjetitelja	noćenja	posjetitelja	noćenja	posjetitelja	noćenja		
Sijećanj	514	1815	683	1678	1197	3493	3320	105
Veljaća	437	2025	440	1433	877	3458	3999	86
Ožujak	639	1912	1929	3906	2568	5818	9389	62
Travanj	659	1998	4776	12780	5435	14778	17911	83
Svibanj	1271	3558	9553	34531	10824	38089	36788	104
Lipanj	1399	5069	13892	60294	15291	65363	58202	112
Srpanj	1435	5197	23750	113870	25185	119067	100859	118
Kolovoz	1349	5626	24601	125362	25950	130988	112751	116
Rujan	1056	3289	16177	72049	17233	75338	66132	114
Listopad	934	2071	7129	29978	8063	32049	30650	105
Studenj	894	2218	1548	4003	2442	6221	4050	154
Prosinac	558	1609	1399	3347	1957	4956	5034	98
UKUPNO	11145	36387	105877	463231	117022	499618	449085	111

IZVOR: Turistička zajednica Općine Źupa dubrovačka

Tablica 25. Smještajni kapaciteti na području Źupe dubrovačke 2016. godine

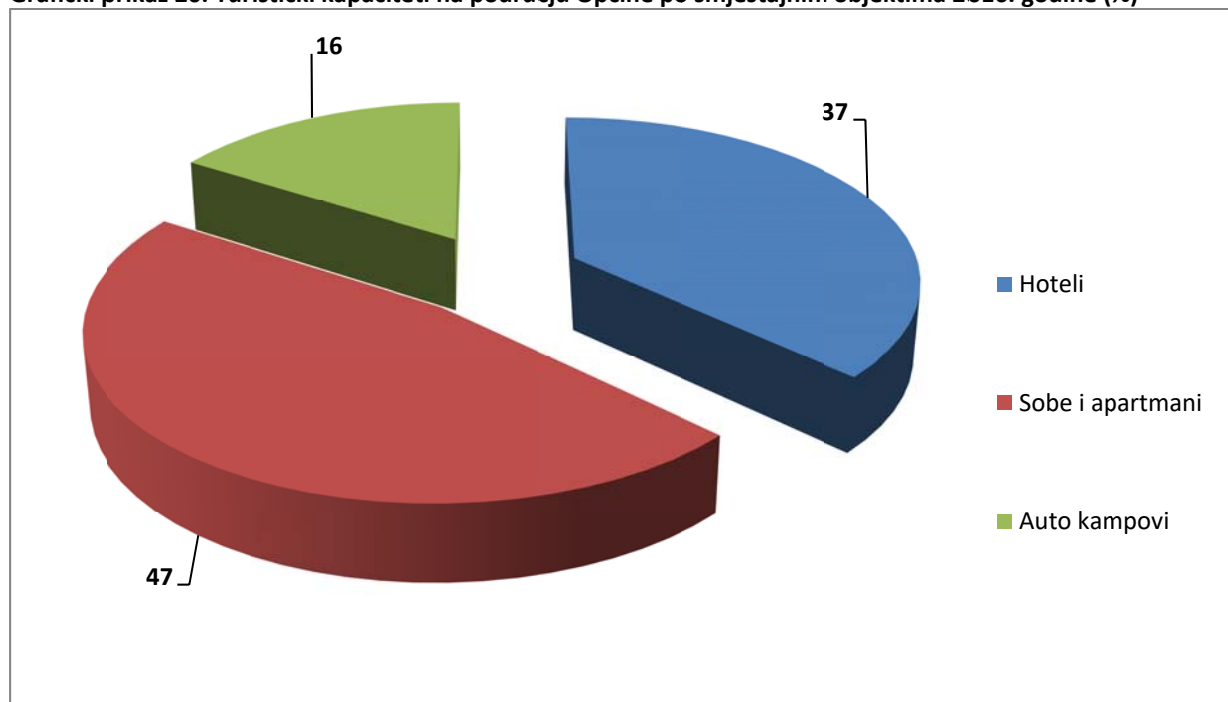
R.b.	Objekt	Sobe/kamp jedinice	Apartmani i kuće za odmor	Ukupno svih vrsta jedinica	Ukupan broj postelja/mjesta u kampu
1.	Hoteli Dubrovačka rivijera d.d.	629	81	710	1522
	Hotel Astartea i depadanse	303	4	307	618
	Hotel Mlini	85	6	91	182
	Hotel Sheraton	241	10	251	502
	Ville Mlini	-	39	39	132
	Apartmani Srebreno	-	22	22	88
2.	Hoteli Plat d.d.	129	107	236	524
	Hotel Orphee	82	-	82	164
	Ville Plat	-	107	107	230
	Ville Eva i Felicia	47	-	47	120
3.	Pansion Srebreno	9	-	9	17
UKUPNO HOTELI		767	188	955	2063
4.	Privatni smještaj	357	608	965	3079
	Kućanstva	337	567	904	2890
	Poduzeća i obrt	20	41	61	189
5.	Auto-kampovi	300	-	300	860
	Kupari	240	-	240	680
	Matkovicica	10	-	10	3
	Kate	30	-	30	90
	Paradiso	10	-	10	30
	Laguna	10	-	10	30
UKUPNO		1424	796	2220	6002

IZVOR: Turistička zajednica Općine Źupa dubrovačka

U strukturi od ukupno 6002 postelje/mjesta u kampu 47 % otpada na privatni smještaj, 37 % na hotelski smještaj dok se 16 % odnosi na smještaj u auto kampovima.

Najznačajnije turističke potencijale imaju priobalna naselja, Kupari, Srebreno, Mlini, Soline i Plat, a najveći broj postelja nalazi se u naslju Mlini sa udjelom od čak 45% od ukupnih hotelskih kapaciteta.

Grafički prikaz 20. Turistički kapaciteti na području Općine po smještajnim objektima 2016. godine (%)

IZVOR: Turistička zajednica Općine Źupa dubrovačka

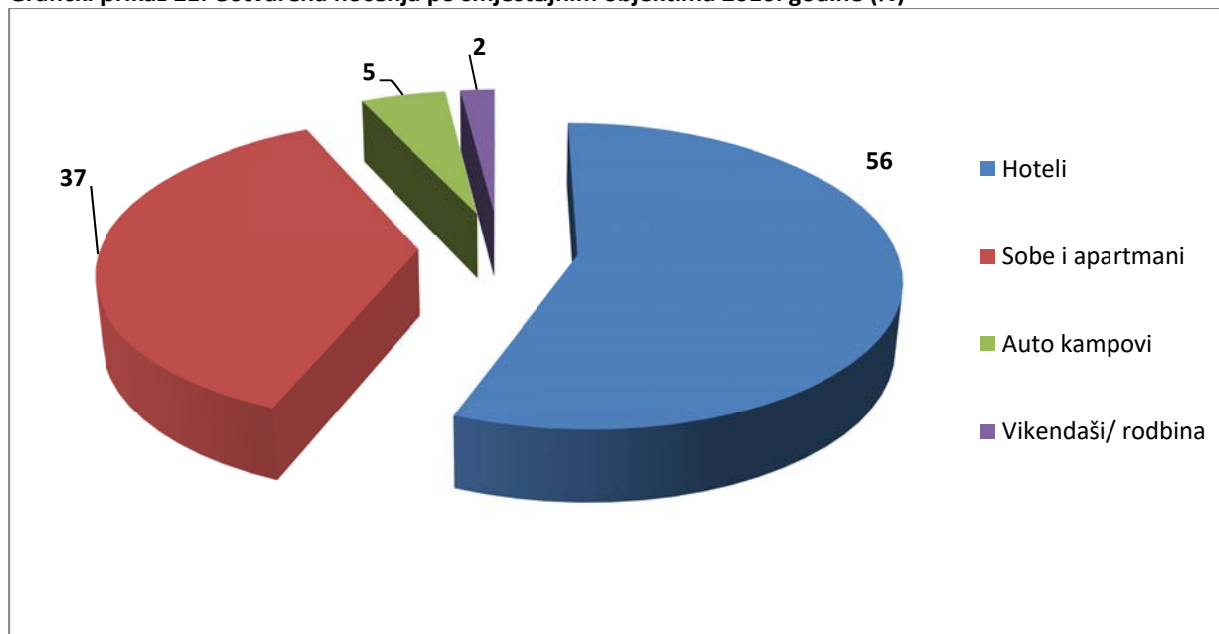
Tablica 26. Posjetitelji i ostvarena noćenja po smještajnim objektima u 2016. godini

Objekt	DOMAĆI		STRANI		UKUPNO 2016.		Ukupno noćenja 2015.	Indeks 2016./2015.
	posjetitelja	noćenja	posjetitelja	noćenja	posjetitelja	noćenja		
Hoteli	9072	20113	63839	260375	72911	280488	233670	120
Privatni smještaj	1951	15459	30558	167290	32509	182749	175230	104
Vikendaši/rodbina	30	548	943	10456	973	11004	12759	86
Auto kamp	92	267	10537	25110	10629	25377	27426	93
UKUPNO	11145	36387	105877	463231	117022	499618	449085	111

IZVOR: Turistička zajednica Općine Źupa dubrovačka

Najviše noćenja ostvareno je u hotelskim kapacitetima gdje je u odnosu na 2015. godinu vidljiv porast od gotovo 50 000 noćenja što je rezultat prve cjelovite godine rada novoootvorenih kapaciteta tvrtke Hoteli Dubrovačka rivijera d.o. (hotel Sheraton, hotel Mlini, vile, apartmani) u naseljima Srebreno i Mlini.

Grafčki prikaz 21. Ostvarena noćenja po smještajnim objektima 2016. godine (%)

IZVOR: Turistička zajednica Općine Źupa dubrovačka

Izgradnjom visokokategorijarnika Hotela Sheraton, izgradnjom/obnovom Hotela Mlini te Villas Mlini koji sa kategorije od 2 zvjezdice prelaze na 4 zvjezdice povećala se i vrijednost destinacije, ne samo turističkih mjesta Srebreno i Mlini već i čitave Źupe dubrovačke.

Samim time mijenja se i struktura gostiju te dolaze turisti daleko veće platežne moći. Turisti iz Francuske nižeg srednjeg sloja, koji su do sada bili na vodećem mjestu po dolasku i noćenjima padaju na treće dok su turisti iz Velike Britanije, a potom iz Njemačke na vodećim mjestima.

Razvija se i privatni smještaj koji svih ovih godina raste kako kapacitetom tako i kvalitetom. Najizraženiji trend posljednih godina je širenje turizma na čitavom području Źupe dubrovačke. Obnavljaju se stare oronule kuće koje se uglavnom pretvaraju u vile sa bazenima. Grade se i nove kuće

- vile sa bazenima u unutrašnjosti Župe. Zahvaljujući pogodnostima interneta i prodaje putem istog i objekti u unutrašnjosti Župe nalaze svoje mjesto na tržištu ne zaostajući za objektima uz more. To su uglavnom vile sa 4 i 5 zvjezdica locirane u unutrašnjosti Župe koje se iznajmljuju kao kuće za odmor što je trenutno i prilično traženo na tržištu.

Pokazalo se da je u razvitku turizam u „seoskom domaćinstvu“. Na žalost u Župi dubrovačkoj još nije zabilježen ovaj trend, iako ima potencijala pogotovo u mjestima kroz Postranje i Brgat što bi određenim mjerama trebalo poticati u cilju diverzifikacije turističke ponude

Interesantan je i nautički turizam za kojeg na području Općine još uvijek nema razvijene infrastrukture iako je planirana. Trend je prisutan na cijelom akvatoriju ne samo naše Županije te bilježi značajne prihode te bi u svakom slučaju trebalo ubrzati aktivnosti na na tom segmentu ponude.

Treba napomenuti da Župu još uvijek zapravo čekaju najveće investicije u turizmu, a to su obnova turističkih zona Plat i Kupari I s mogućih 3100 ležaja, a konačan broj će naravno ovisiti o investitoru. Osim navedenih kapaciteta treba spomenuti i planirani Kongresni centar na dijelu prostora bivše VU Kupari na kojem j još uvijek najveći Auto kamp na području Općine ali i šire.

Od planiranih zona koje su još uvijek daleko od realizacije treba spomenuti turističke zone Kupari IV i Beterina s maksimalnih 1200 postelja.

Tablica 27. Zone ugostiteljsko-turističke namjene izvan naselja

Naselje	lokalitet	Vrsta	Površina (ha)	Kapacitet (krevet)
Soline	Gaj Beterina	T1,T2	5,6	400
Gornji Brgat	Žarkovica	T1	1,16	200
Plat	Zona hotela Plat	T1,T2	11,0	2000
Mlini	Astarea	T1	7,0	600
Kupari	Kupari IV	T1,T2	13,0	800
	Kupari I*	T1	14,0	1500

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Općina Župa dubrovačka, kao relativno mlada Općina još uvijek radi na stvaranju odgovarajuće društvene infrastrukture. Obzirom na neposrednu blizinu županijskog središta, Dubrovnika, te nekadašnju pripadnost župskih naselja gradu Dubrovniku, značajni objekti društvene infrastrukture nalaze se u samom Dubrovniku, a manji dio unutar Općine Župa dubrovačka.

U administrativno središtu Općine, Naselju Srebreno smještena je općinska uprava, a uz načelnika i Općinsko vijeće ima Jedinostveni upravni odjel sa ustrojenih 6 odsjeka. U Srebrenom se nalazi i matični ured, a na području općine ustrojen je i mjesni odbor Donji Brgat.

Općina je izradom Urbanističkog plana uređenja "Blato" definirala namjenu za izgradnju novog dječjeg vrtića koji je predviđen na dijelu zone bivšeg vojnog odmarališta u Kuparima. Taj dio je Ugovorom o

darovanju Vlada RH prepustila Općini Źupa dubrovačka uz obvezu da predmetno zemljište desno od ulaza u Kupare bude namijenjeno za vrtić, dom za starije i nemoćne te za potrebe MUP-a (policajska postaja i smještajni kapaciteti).

Novi vrtić zadovoljavat će najnovije pedagoške standarde i njegov kapacitet omogućit će upis u vrtić sve djece s Źupskog područja. Postojeća zgrada vrtića projektirana je za 250 djeca te je s porastom broja djece kapacitet vrtića povećavan adaptacijom raspoloživih prostora u bivšoj zgradi Općine te dodatnih prostora u novoj zgradi Općine. Postojeći vrtić, dislociran praktički na tri lokacije pohađa preko 500 djece, a uz velike napore upisana su sva djeca koja ostvaruju potreban broj bodova sukladno Pravilniku. Roditeljima djece koja zbog nedovoljnog broja bodova i nemogućnosti daljnjeg povećanja kapaciteta vrtića nisu uspjeli ostvariti mjesto u vrtiću ponuđena je mogućnost popodnevnog boravka. Uz postojećih 250 mjesta u zgradi postojećeg vrtića te planiranih dodatnih 300 mjesta u budućem novom vrtiću trebali bi sukladno pedagoškim standardima biti zadovoljene potrebe za upis sve djece vrtićkog uzrasta sa Źupskog područja. Za potrebe novog vrtića urediti će se i pristupna cesta, parking te okoliš sa svim potrebnim sadržajima za djecu.

Iz djelokruga obrazovnog sustava, na području općine djeluje osnovna škola sa središnjim objektom u Kuparima (nova škola i stara škola), te područnim školskim odjeljenjima u Martinovićima. Područna škola Gornji Brgat prestala je s radom završetkom nastavne godine 2015. godine.

S obzirom na povećanje broja djeca oba objekta rade punim kapacitetom kako bi se zadržao jednosmjenski rad.

S obzirom da već sada nedostaje kapaciteta u tijeku je izrada projekta dogradnje postojeće zgrade osnovne škole. Dosada je otkupljeno zemljište te je pokrenut postupak izrade i donošenja Urbanističkog plana uređenja "Školski centar" što nastavak je aktivnosti oko poboljšavanja uvjeta obrazovanja na području Općine Źupa dubrovačka.

U Kuparima se nalazi i ispostava Doma zdravlja Dubrovačko-neretvanske Źupanije, tzv. "ambulanta" s 3 ordinacije opće medicine, te po jednom pedijatrijskom, stomatološkom i ginekološkom ordinacijom.

Početak ove godine su na osnovu dogovora Općine Źupa dubrovačka i Zaklade "Antun Miloslavić, pok. Luka - Postranje" pokrenute aktivnosti oko osnivanja Kulturno informativnog centra u zgradi kod "ambulance" u Srebrenom, a koji će nositi ime osnivača Zaklade Antuna Miloslavića.

Kulturno informativni centar "Antun Miloslavić" bi obavljao djelatnosti iz područja kulture i obrazovanja, što podrazumijeva organiziranje tribina, promocija knjiga, seminara, tečajeva i radionica iz područja kazališne, glazbene, likovne, audiovizualnih i drugih djelatnosti. Predviđena je i galerijska djelatnost, a u tom prostoru bi mjesto našla i knjižnica.

KIC bi treba o djelovati u sklopu Javne ustanove u kulturi čije je osnivanje predviđeno do kraja ove godine.

NA području Općine djeluje Dobrovoljno vatrogasno društvo Źupa dubrovačka osnovano 1986. godine. DVD danas u svom sastavu ima ustrojenu vatrogasnu postrojbu, zadovoljavajuću vatrogasnu opremu i te potrebna vozila. Izgrađen je novi vatrogasni dom koji je započet još 1989. godine, te je uređen i poligon za vatrogasne vježbe. Društvo tj. vatrogasna postrojba koja broji 6 stalnih članova financira se iz proračuna Općine Źupa dubrovačka. U Društvu je danas aktivno preko 150 članova svih uzrasta.

Na podruĉju Općine Rimokatoliĉka crkva ustrojena je sa 4 Źupe s 3 aktivna Źupnika (za Źupu Sv. Ane i Velike Gospe nadleŹan je jedan Źupnik):

- Źupa sv. Marije Magdalene - Mandaljena
- Źupa sv. Ilara - Mlini
- Źupa Velike Gospe - Postranje
- Źupa sv. Ane - Brgat

3.1. STRUKTURA POVRŠINA UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA

U građevinskim područjima naselja, na pojedinačnim građevnim česticama, mogu se graditi gospodarske građevine koje svojom veličinom, smještajem u naselju i osiguranjem osnovnih priključaka na komunalnu i prometnu infrastrukturu omogućuju normalno funkcioniranje gospodarskog sadržaja bez štetnog utjecaja na okoliš i normalnog funkcioniranja naselja.

Površine unutar građevinskog područja naselja, u smislu površina isključive namjene, obuhvaćaju gospodarsku i sportsko-rekreacijsku namjenu:

- gospodarska-ugostiteljsko-turistička namjena:
  - hotel Mlini u Mlinima - postojeći
  - hotel Sheraton (s pratećim vilama i sadržajima) u Srebrenom - postojeći
  - apart hotel One suite hotel u Srebrenom - postojeći
  - apart hotel Brašina u Srebrenom - postojeći
  - hotel Župa u Srebrenom - planirana obnova i rekonstrukcija
  - hotel Subrenum u Srebrenom - planirana izgradnja (ex. odmaralište Srbija)
  - autokampovi - postojeći (Kupari, Matkovic, Agava, Kate, Laguna, Paradiso)
- gospodarska-poslovna namjena:
  - poslovna zona Srebreno - postojeća
  - kongresni centar Kupari – planirano
- sportsko-rekreacijska namjena:
  - školska sportska dvorana - postojeće
  - vaterpolo igralište u naselju Mlini (VK Gusar) - postojeće
  - plivalište i dvorana u Kuparima (u sklopu projekta Pastoralni centar) - planirano
  - SRC Petrača u Petrači - planirano

Tablica 28. Izgrađenost građevinskih područja naselja - mogućnost proširenja

NASELJE	GP u prostoru ograničenja	PPUO - GRAĐEVINSKO PODRUČJE 2016.				
		UKUPNO ha	IZGRAĐENI DIO ha	IZGRAĐENO (%)	MOGUĆNOST PROŠIRENJA GPN	GUSTOĆA STANOVANJA (st/ha)
BRAŠINA	da	23,85	16,97	71	-	31,4
BUIĆI	ne	25,27	18,46	73	7,06 ha	14,3
ČELOPECI	ne	28,37	17,15	60	8,51 ha	16,06
ČIBAČA	dio (veći)	67,92	46,45	68	-	28,9
DONJI BRGAT	ne	9,9	5,85	59	2,97 ha	15,3
GORNJI BRGAT	dio	14,08	9,48	68	4,22 ha	14,1
GRBAVAC	ne	4,79	4,28	89	1,44 ha	21,2
KUPARI	da	45,43	26,04	57	-	17,9
MAKOŠE	ne	8,98	7,36	82	2,69 ha	18,9
MANDALJENA	ne	15,3	8,92	58	4,59 ha	22,6
MARTINOVIĆI	ne	6,90	4,91	71	2,07 ha	18,4
MLINI	da	48,03	27,64	58	-	19
PETRAČA	dio (manji)	30,88	16,99	55	9,26 ha	28,21
PLAT	da	21,46	18,05	84	3,61 ha	14
SOLINE	da	17,53	10,77	61	-	15,4
SREBRENO	da	18,42	16,51	90	3,30 ha	23,2
ZAVRELJE	da	11,99	4,98	42	-	14,26

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

Sukladno Zakonu o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13, 65/17) građevinsko područje naselja izvan prostora ograničenja može se proširivati samo ako je postojeće građevinsko područje izgrađeno 50 % ili više svoje površine i u tom slučaju građevinsko područje naselja može se povećati do 30 % njegove površine.

Prema navedenim pokazateljima u tablici je prikazana maksimalna mogućnost proširenja građevinskog područja za naselja Buići, Čelopeci, Donji Brgat, Grbavac, Makoše, Mandaljena, Martinovići i Petrača.

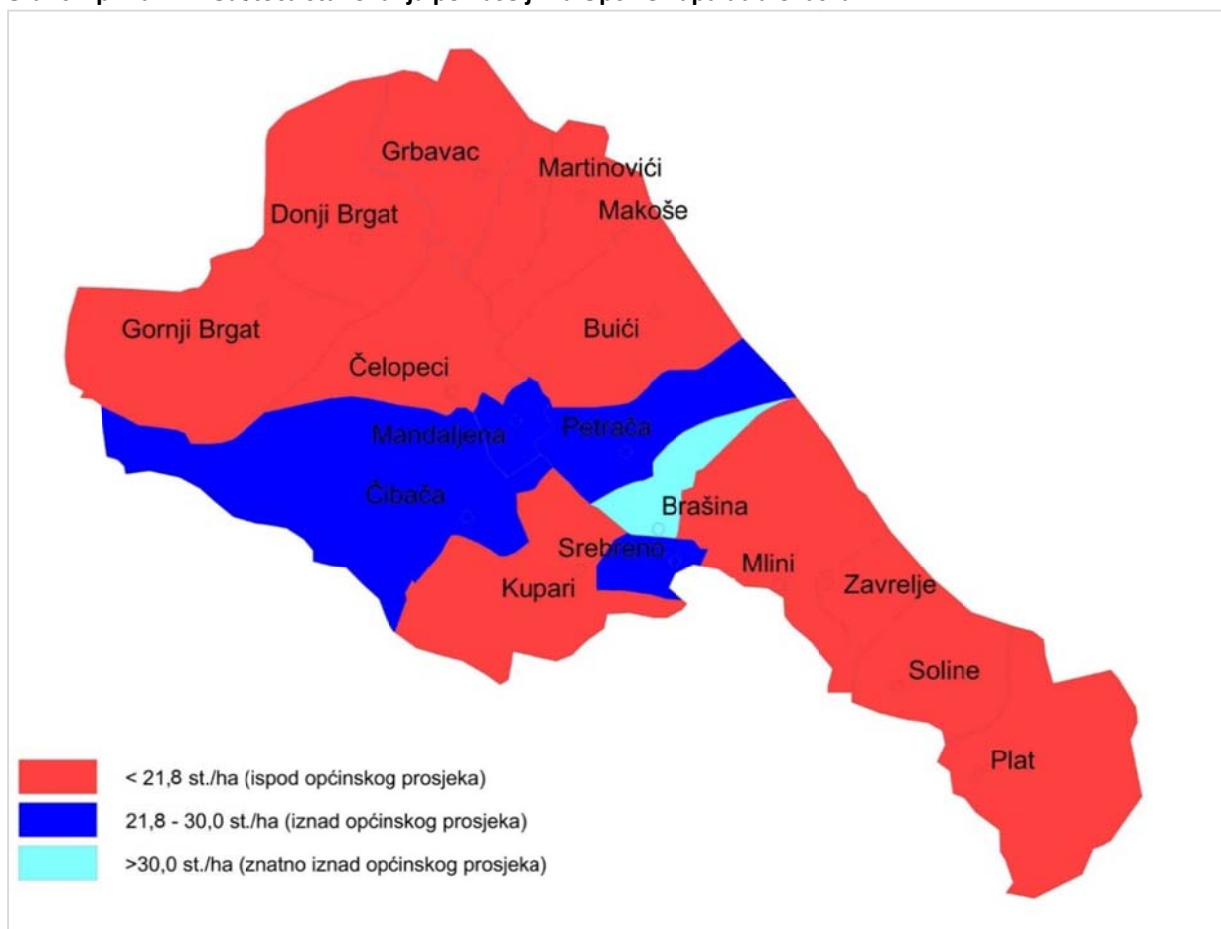
Za naselja čije se građevinsko područje cijelom površinom ili većim dijelom nalazi u prostoru ograničenja, građevinsko područje može se proširivati samo ako je postojeće područje izgrađeno 80% ili više svoje površine i u tom slučaju građevinsko područje naselja može se proširiti za najviše 20% površine njegova izgrađenog dijela.

S obzirom na zakonske uvjete širenja građevinskog područja naselja vidljivo je da su naselja Plat i Srebreno već sada stekli uvjete za eventualno širenje građevinskog područja naselja obzirom da su izgrađeni preko 80 % .

Ako pogledamo pokazatelje opće gustoće naseljenosti mogu se izdvojiti naselja Brašina, Srebreno, Mandaljena, Petrača i Čibača sa zaista natprosječnom gustoćom naseljenosti čak i u odnosu na prosjek Općine od 373,9 st./km².

Za ista naselja se može primjeniti i podatak gustoće stanovanja (st./ha) u odnosu na građevinsko područje naselja je su ista iznad općinskog prosjeka od 21,8 st/ha.

Grafički prikaz 22. Gustoća stanovanja po naseljima Općine Župa dubrovačka

IZVOR: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku

Tablica 29. Struktura površina građevinskih podruća naselja prema namjeni

Naselje	Udio površina građevinskog podruća naselja prema namjeni								
	ukupno	mješovita		ugostiteljsko-turistička		poslovna		sportsko-rekreacijska	
	ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Brašina	23,85	23,85	100	-	-	-	-	-	-
Brgat Donji	9,90	9,90	100	-	-	-	-	-	-
Brgat Gornji	14,08	14,08	100	-	-	-	-	-	-
Buići	25,27	25,27	100	-	-	-	-	-	-
Čelopec	28,37	28,37	100	-	-	-	-	-	-
Čibača	67,92	66,62	98,09	-	-	1,30	1,91	-	-
Grbavac	4,79	4,79	100	-	-	-	-	-	-
Kupari	45,43	36,66	80,71	0,67	1,47	7,33	16,13	0,77	1,69
Makoše	8,98	8,98	100	-	-	-	-	-	-
Mandaljena	15,43	15,43	100	-	-	-	-	-	-
Martinovići	6,90	6,90	100	-	-	-	-	-	-
Mlini	48,03	45,17	94,05	2,61	5,43	-	-	0,25	0,52
Petrača	30,88	28,68	92,88	-	-	-	-	2,20	7,12
Plat	21,46	21,46	100	-	-	-	-	-	-
Soline	17,53	17,53	100	-	-	-	-	-	-
Srebreno	18,42	6,19	33,60	8,01	43,49	4,22	22,91	-	-
Zavrelje	11,99	11,99	100	-	-	-	-	-	-

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

3.2. STRUKTURA POVRŠINA UNUTAR ZONA IZDOJENOG GRAĐEVINSKOG PODRUĆJA IZVAN NASELJA

Površine za razvoj i uređenje prostora izdvojenih građevinskih podruća izvan naselja, obuhvaćaju gospodarsku i sportsko-rekreacijsku namjenu:

- gospodarska - proizvodna-pretežito proizvodna (I4):
  - Dubac - Dočine (postojeći)
  -
- gospodarska - poslovna namjena
  - Poslovna zona Čibača (K1) - postojeća
  - Poslovna zona Gornji Brgat (K1) - postojeća/planirana
  - Komunalna zona Čibača (K3, K4) - postojeća/planirana
- gospodarska - ugostiteljsko-turistička namjena
  - Źarkovica (T1) - postojeća, devastirano
  - Kupari I (T1) - postojeća, devastirano
  - Kupari IV (T1, T2) - planirano
  - Astarea s pratećim objektima i sadržajima (T1) - postojeća
  - zona hotela Plat (T1, T2) - postojeća
  - Gaj Beterina (T1, T2) - planirano
- sportsko-rekreacijska namjena:
  - SRC Čibača (R3, R4) - postojeće
  - Soline (R2, R3, R4, R5) - planirano

Izgradnja novih kapaciteta u turizmu treba usmjeriti u većem dijelu na izgradnju kvalitetnih dopuna postojeće turističke ponude. Za lokacije u istraživanju potrebno je izraditi stručnu podlogu vrednovanja prostora (krajolika, kulturne i prirodne baštine, mogućnost infrastrukturnog opremanja i sl.).

Tablica 30. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

redni broj	OPĆINA ŽUPA DUBROVAČKA	oznaka	ukupno (ha)	udio %	stan./ha (Popis 2011.)
1.	GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA ukupno	GPn	399,1	17,9	21
	- izgrađeni, neizgrađeni i neuređeni dio GPn-a	GPn	371,74	16,7	22,5
	- zone gospodarske poslovne namjene	K _N	12,85	0,6	648,3
	- zone ugostiteljsko-turističke namjene	T _N	11,29	0,5	737,9
	- zone sportsko-rekreacijske namjene	R _N	3,22	0,2	2 587,3
2.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA IZVAN NASELJA ukupno		93,49	4,2	67,6
	- gospodarska - poslovna namjena	K	19,01	0,9	441,3
	- gospodarska - proizvodna namjena	I	4,59	0,2	1 815,03
	- gospodarska - ugostiteljsko - turistička namjena	T	54,92	2,4	110,5
	- sportsko-rekreacijska namjena	R	14,97	0,7	701,8
3.	OSTALE POVRŠINE - ukupno		32,31	1,5	257,84
	- groblja	+	12,45	0,6	669,2
	- posebna namjena	N	19,86	0,9	419,49
4.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE - ukupno	P	311,9	14	26,7
	- vrijedno obradivo tlo	P2	311,9	14	26,7
5.	ŠUMSKE POVRŠINE - ukupno	Š	449,3	20,2	18,6
	- gospodarska šuma	Š1	248,6	11	33,5
	- zaštitna šuma u obalnom pojasu	Š2	200,7	9	41,5
6.	OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE - ukupno	PŠ	941,90	42,3	8,8
A	KOPNO - ukupno		2.228,0	100	3,7
B	VODNE POVRŠINE – MORE - ukupno	V	1.537,3	100	0,20
	- unutarnji morski pojas		1.407,3	92	-
	- zona rekreacije		105,0	7	-
	- marikultura – kavezni uzgoj ribe	H2	25,0	1	-
	OPĆINA - sveukupno		3.765,3	100	0,50

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

4. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM

4.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

CESTOVNI PROMET

Cestovnu prometnu mrežu na podruĉju Općine Źupa dubrovačka ĉine javne i ostale nerazvrstane prometnice sa pripadajućim objektima i uređajima.

Javne prometnice na podruĉju Općine Źupa dubrovačka svrstane su u sljedeće hijerarhijske grupe, prema važećoj Odluci o razvrstavanju javnih cesta (Narodne novine 96/16):

- državne ceste:
  - D8 (dionica od administrativne granice sa Gradom Dubrovnikom do administrativne granica s Općinom Konavle): 9,99 km
  - D223 (dionica od državne ceste D8 do granice s BIH): 4,66 km
- Źupanijske ceste:
  - Źupanijska cesta ŹC-6243: Brgat (D223)-Grbavac-Petraĉa-D8: 7,40 km
- lokalne ceste:
  - lokalna cesta LC-69048: administrativna granica Grada Dubrovnika-Brgat (D223): 1,2 km
  - lokalna cesta LC-69049: administrativna granica Grada Dubrovnika-Źarkovica-Brgat (D223): 2,2 km
  - lokalna cesta LC-69050: D8-ĉelopeci-D8: 4,5 km

Nerazvrstane prometnice u dužini od 66,9 km sukladno Zakonu spadaju pod nadležnost Općine i obuhvaćene su Odlukom o nerazvrstanim cestama na podruĉju Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 07/15)

Državne ceste

Dionica državne ceste D8 koja prolazi kroz administrativno podruĉje Općine Źupa dubrovačka jedina je cestovna veza šireg dubrovačkog podruĉja sa zračnom lukom u ĉilipima te međunarodnim graniĉnim prijelazom s Crnom Gorom. S obzirom na intenzitet prometa protoĉnost predmetne dionice uzrokuje probleme u normalnom funkcioniranju prometa kako na državnoj cesti D8 tako i na ostalim prometnicama uz nju.

Problem funkcioniranja postojećeg raskrižja na državnoj cesti D8 u Srebrenom riješen je rekonstrukcijom i proširenjem istog početkom 2017. godine, a u cijelosti će biti dovršeno do kraja 2017. godine izgradnjom ulaznog traka iz smjera Cavtata prema unutrašnjosti Źupe, preko ulice Bruna Bušića.

U svrhu povećanja sigurnosti prometovanja vozila i pješaka na predmetnoj dionici državne ceste predviđene su sljedeće aktivnosti:

- pješaĉki prijelazi - definiranje i uređivanje/izgradnja pješaĉkih prijelaza uz odgovarajuću horizontalnu i vertikalnu signalizaciju te svjetlosnu i ostalu opremu (pothodnika, nathodnika) preko državne ceste D8 u naseljima ĉibaĉa (Mišići), Srebreno (raskrižje) Mlini (Popolica) i Plat,
- uređenje raskrižja Dubac - spoj s državnom cestom D223,

- rekonstrukcija raskriŹja Čibača kod spoja s Poslovnom zonom – izgradnja spoja prema planiranom Groblju Dubac.,
- projektiranje i izgradnja novog rasriŹja u naselju Blato sukladno UPU-u Blato,
- uređenje/rekonstrukcija raskriŹje Kupari s postojećim pothodnikom,
- uređenje/rekonstrukcija raskriŹja državne ceste D8 u naselju Mlini uz izgradnju pothodnika,
- uređenje/rekonstrukcija raskriŹja državne ceste D8 i ŹC624 u naselju Mlini,
- sanacija/rekonstrukcija i uređenje pojedinačnih ulaza/izlaza na državnu cestu D8 u cilju poboljšavanja sigurnosti prometa vozila i pješaka.

Źupanijske ceste

U dogovoru sa upraviteljem navedenih prometnica, Źupanijskom upravom za ceste Dubrovačko-neretvanske Źupanije potrebno je nastaviti na rekonstrukciji i uređenju postojećih cestovnih građevina s pripadajućim objektima i uređajima:

- Źupanijska cesta ŹC-6243: Brgat (D223)-Grbavac-Petrača-D8
  - potrebno ucrtavanje i evidentiranje iste kako bi se izbjegli imovinsko-pravni problemi pri upravljanju prometnicom.
  - potrebna rekonstrukcija raskriŹja sa DC-8
  - potrebna izgradnja nogostupa na dionici od kućnog broja Popolica 1 do Buići 45
  - potrebna rekonstrukcija kako bi se dobio poprečni profil dvotračne ceste s barem jednim nogostupom od kućnog broja Buići 45 do Grbavac Gornje selo 2,
  - potrebna rekonstrukcija kako bi se dobio porečni profil dvotračne ceste od Grbavac Gornje selo 2 do spoja s DC-223.
- lokalna cesta LC-69048: administrativna granica Grada Dubrovnika-Brgat (D223)
  - potrebna rekonstrukcija kompletne dionice kako bi se dobio profil dvotračne ceste s barem jednim nogostupom, ovisno o mogućnostima na terenu,
- lokalna cesta LC-69049: administrativna granica Grada Dubrovnika- Źarkovica-Brgat (D223)
  - potrebna rekonstrukcija kompletne dionice kako bi se dobio profil dvotračne ceste s barem jednim nogostupom, ovisno o mogućnostima na terenu,
- lokalna cesta LC-69050: D8-Čelopeci-D8
  - potrebna rekonstrukcija kriŹanja s DC-8 sukladno UPU " Srebreno II",
  - potrebna rekonstrukcija kako bi se dobio poprečni profil dvotračne ceste s barem jednim nogostupom u naselju Čelopeci od kućnog broja Put don Antuna Kriletića 4 do Sima Savinovića 25,
  - na ostalim dionicama profil ceste je rekonstruiran u dvotračnu cestu s jednostranim nogostupom, sukladno mogućnostima na terenu i imovinsko-pravnim prilikama potrebno je izgraditi obostrane nogostupe.

Nerazvrstane prometnice

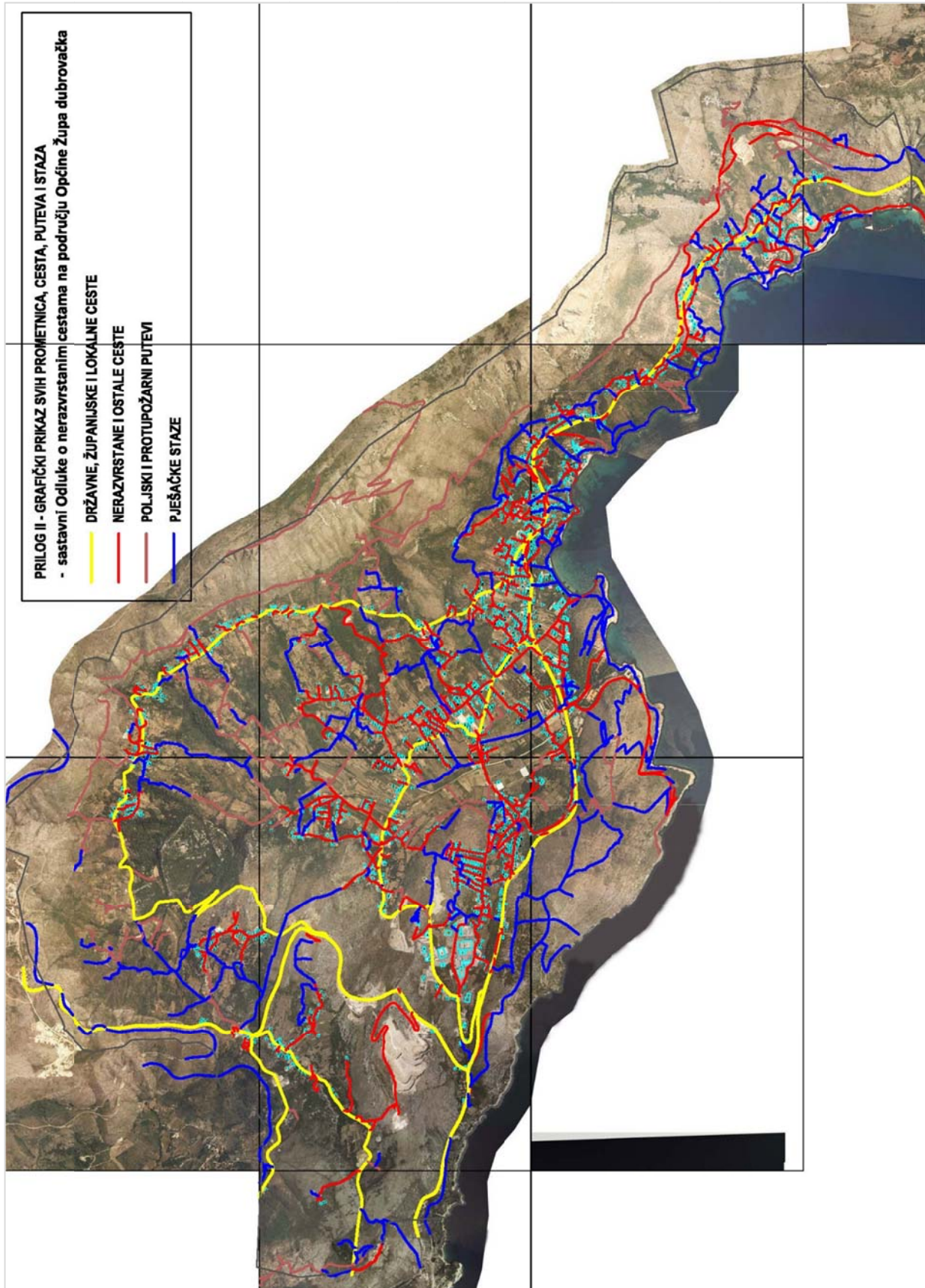
Nerazvrstane prometnice koje sukladno Zakonu spadaju pod nadležnost Općine - obuhvaćene su Odlukom o nerazvrstanim cestama na području Općine Źupa dubrovačka (SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 07/15)

Izrada projektne dokumentacije te Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija odvijaju se sukladno godišnjem planu aktivnosti, riješenim imovinsko-pravnim odnosima te financijskim mogućnostima.

Općina je započela provoditi postupke evidentiranje i ucrtavanje postojećih prometnica sukladno Zakonu o cestama (Narodne novine 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14)

Grafički prikaz 23. Infrastrukturni sustavi - promet - nerazvrstane ceste

IZVOR: Odluka o nerazvrstanim cestama na području Općine Źupa dubrovačka (SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 07/15)

Prostornim planom Općine Źupa dubrovačka definirana je prometna mreža koja nerazvrstane prometnice određene Odlukom o nerazvrstanim cestama na području Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 07/15) dijeli na sabirne ceste i ostale ceste.

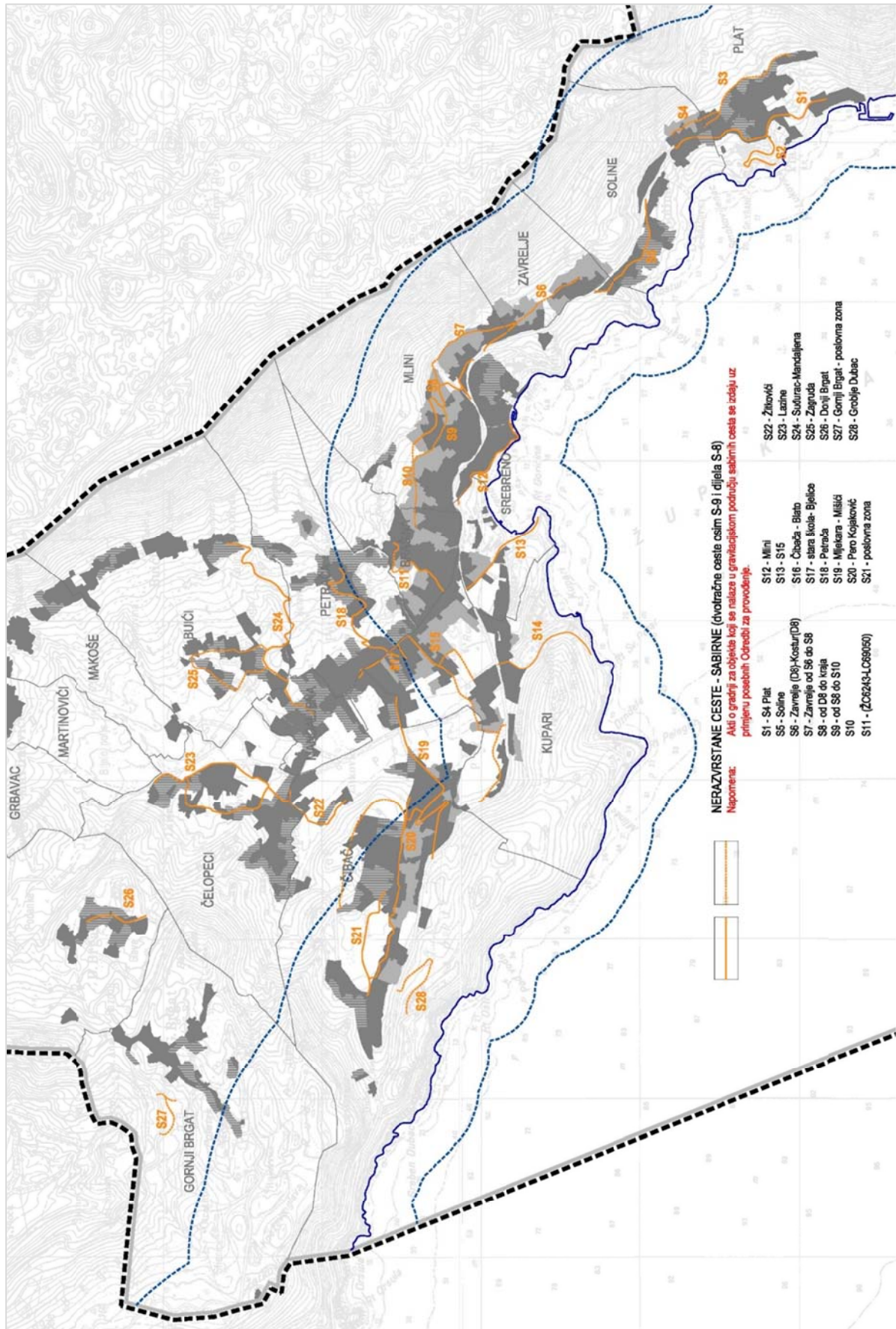
Na području Općine definirane su trase sabirnih cesta, koje služe prometnom povezivanju unutar građevinskih područja naselja i nalaze se u nadležnosti Općine. Na osnovu navedenih cesta izdaju se akti o gradnji i rekonstrukciji objekata koji gravitiraju na predmetne sabirne ceste unutar građevinskog područja naselja. Dio sabirnih cesta nalazi se i izvan građevinskih područja naselja.

Sabirne ceste:

- sabirne prometnice S1, S2, S12, S13, S14, S21, S26 (bez nogostupa) rekonstruirane u poprečni profil dvotračne ceste s jednostranim nogostupom,
- dionice prometnica rekonstruirane u poprečni profil dvotračne ceste s jednostranim nogostupom:
  - S19 od kućnog broja Put dr. Ante Starčevića 86 do Put dr. Ante Starčevića 147,
  - S20 od kućnog broja Put Sv. Luke 24 do Put Pera Kojakovića 45; Put Pera Kojakovića 2 do Put Pera Kojakovića 52 (dvotračan bez nogostupa),
  - rekonstruirano raskrižje S24 i S25,
- jednotračne prometnice koje je potrebno rekonstruirati u dvotračne s nogostupom: S3, S4, S8 (do križanja sa S9), S15, S18, S22, S25,
- jednotračne prometnice koje je potrebno rekonstruirati u jednotračne s nogostupom uz izgradnju kraćih dionica: S5, S6, S7, S17, S23,
- dvotračne prometnice uz koje je potrebno izgraditi nogostupe: S19 (dio), S24, S26,

Grafički prikaz 24. Infrastrukturni sustavi - promet - sabirne ceste (nerazvrstane)

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

Granični prijelazi

Na području Općine Župa Dubrovačka prema Uredbi o graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj (Narodne novine 79/13) postoji Stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika i roba u cestovnom prometu Gornji Brgat, na državnoj granici s Republikom Bosnom i Hercegovinom, na državnoj cesti D223.

POMORSKI PROMET

Pomorski promet sukladno Naredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Dubrovačko-neretvanske županije (Narodne novine 15/17) čine luke otvorene za javni promet lokalnog značaja:

- Kupari
- Srebreno
- Mlini
- Plat

Luka Kupari izgrađena je 1980-ih godina (kada i hotel Kupari), prosječne dubine 2m i bila je dio kompleksa bivše VU Kupari. Nataloženi šljunak te oštećenja lukobrana logična su posljedica uzrokovana ratnim razaranjem 1991. godine te 20-godišnjom zapuštenosti hotelsko-turističkog kompleksa. Trenutno ima oko 50ak metara operativne obale sa gazom između 1,6 i 3,0 metara i ne koristi se kao luka otvorena za javni promet.

Predviđa se rekonstrukcija i uređenje iste kroz realizaciju turističke zone Kupari I.

Luka Srebreno ima 103 m operativne obale sa gazom između 2,2 i 4,7 m. Ostali dio lučkog područja je u funkciji priveza plovila lokalnog stanovništva.

Luka Mlini u naravi ima tek 20ak m operativne obale sa gazom između 0,3 i 3,3 metra dok je ostali dio lučice u Mlinima u funkciji priveza plovila lokalnog stanovništva.

Luku Plat zapravo čine dva dijela od kojeg je prvi onaj kod hidrocentrale (153 metra operativne obale sa gazom između 0,5 i 4,3 metra) gdje se još vežu plovila lokalnog stanovništva.

Drugi dio operativne obale u Platu nalazi se ispod Hotela Plat u dužini od 28 metara sa gazom između 2,0 i 3,1 metara, a trenutno je u funkciji pristana za plovila koja prevoze goste hotela.

Nijedna od ovih luka nema redovnu brodsku liniju već ih tijekom sezone tiču sezonske brodske linije koje iz Cavtata idu u Dubrovnik i prevoze turiste.

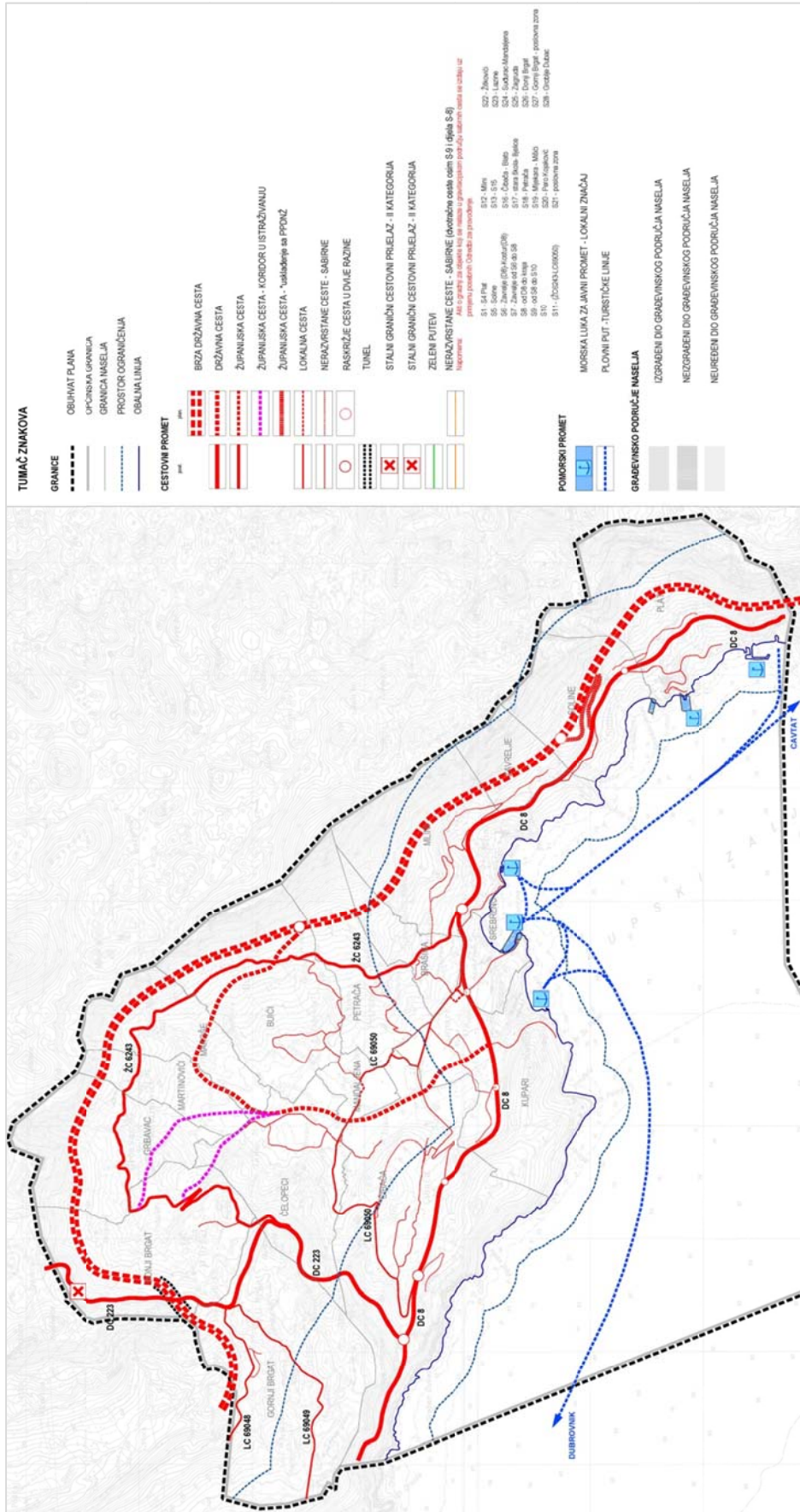
Potrebno je izvršiti sanaciju i rekonstrukciju svih navedenih luka radi njihovog dovođenja u stvarnu funkciju luka otvorenih za javni promet lokalnog značaja te zadovoljavanja u prvom redu potreba za komunalnim vezovima.

Na području akvatorija Općine Župa Dubrovačka postoje sljedeća obalna svjetla i svjetionici:

- Rt Goričina
- Rt Lukovica.

Navedena obalna svjetla i svjetionici zadovoljavaju postojeće potrebe na ovom akvatoriju.

Grafički prikaz 25. Infrastrukturni sustavi - promet na području Općine Župa dubrovačka

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

U akvatoriju Općine Źupa dubrovačka osigurani su uvjeti za organiziranje pomorskog prometa, a plovni putevi se odnose na plovni put u unutarnjem prometu – za povezivanje s drugim lukama unutar Źupanije.

ZRAČNI PROMET

U Čilipima, 10 km istočno od Srebrenog nalazi se zračna luka "Dubrovnik" s međunarodnim stalnim graničnim prijelazom I. kategorije pa možemo reći da je ova Općina optimalno prometno povezana zračnim prometom kako sa ostalim dijelovima Hrvatske tako i sa Europom i ostalim dijelom svijeta. Preko Zračne luke Dubrovnik (koja spada u sekundarne međunarodne zračne luke "4E" kategorije) ostvaruje se veza sa svim važnijim europskim i svjetskim destinacijama, posebice u vrijeme trajanja turističke sezone.

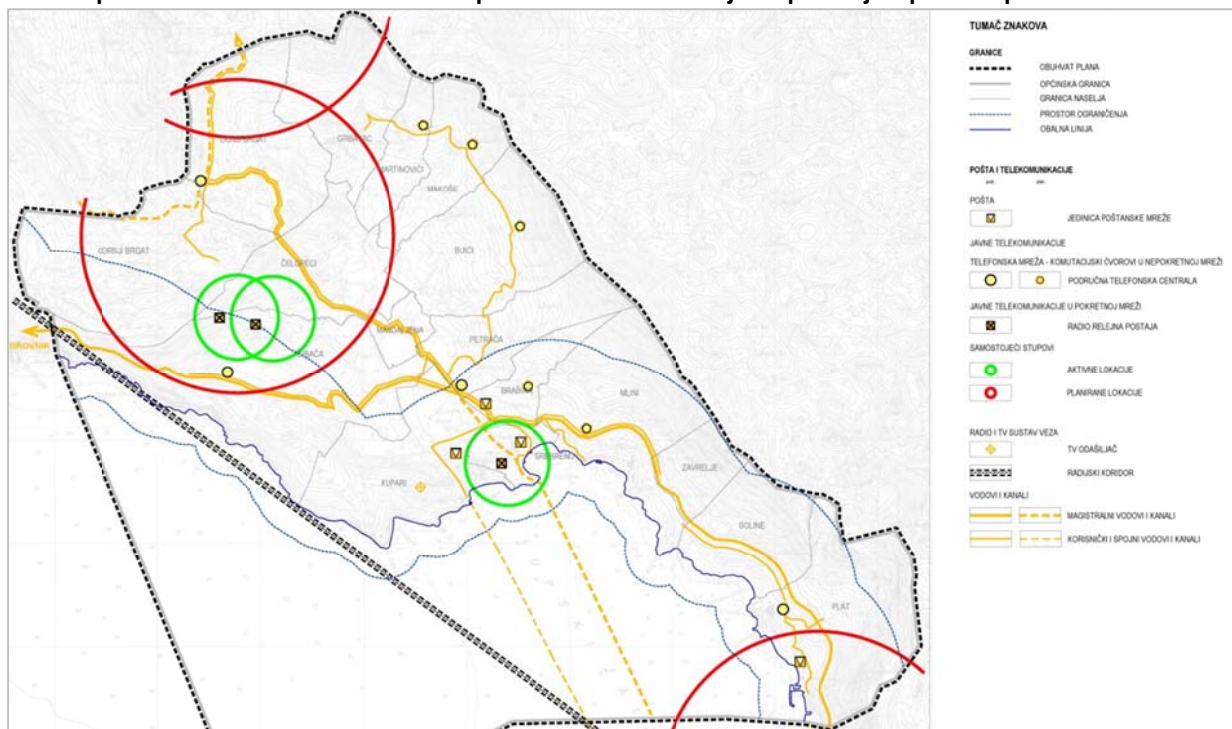
POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE

Organizaciju poštanske mreže na području Općine Źupa dubrovačka čine poštanski uredi 20206 Kupari, 20207 Mlini, 20208 Mlini (sezonski) i 20209 Plat ali treba naglasiti da je u funkciji samo poštanski broj 20207 Mlini.

U području fiksne telefonije unutar administrativnih granica Općine Źupa Dubrovačka instalirane su tri telefonske centrale (RSS Brgat, RSS Mlini, RSS Plat), a od prijenosnih puteva postoje:

- svjetlovod Dubrovnik - Mlini,
- magistralni svjetlovod Dubrovnik - Źumet - Brgat - Mlini - Plat - Konavle.

Grafički prikaz 26. Infrastrukturni sustavi - pošta i telekomunikacije na području Općine Źupa dubrovačka

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Źupa dubrovačka (SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

VaŹno je naglasiti da je Općina Źupa dubrovačka dio projekta Razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa na podruĉju Dubrovnika ĉiji nositelj je Dubrovaĉko-neretvanska Źupanija, a koji obuhvaća podruĉja slijedećih jedinica lokalne samouprave: Grad Dubrovnik, Općina Dubrovaĉko primorje, Općina Konavle i Općina Źupa dubrovačka. Projekt je trenutno u postupku Javne rasprave, a provodi u okviru Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u podruĉjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (ONP), sukladno kojem će se prijaviti na natjeĉaj za sufinanciranje od strane fondova Europske unije.

Projektom se planira izgradnja otvorene pristupne mreŹe elektroniĉkih komunikacija sljedeće generacije (NGA) obzirom da je koncept sveobuhvatne širokopojasne infrastrukture na određenom podruĉju je nezaobilazni faktor gospodarskog razvoja, razvoja znanosti, obrazovanja, osiguranja učinkovitijeg zdravstva, kulture, turizma, itd. Širokopojasna infrastruktura omogućava sveukupan gospodarski rast, posebice u informatiĉki intenzivnim sektorima, Źto omogućuje i veću zaposlenost.

Prema sluŹbenim podacima Hrvatske regulatorne agencije za mreŹene djelatnosti stanje s brojem baznih postaja na dan 01. sijeĉnja 2017. godine je sljedeći:

Broj baznih postaja	26
Broj lokacija*	8
Broj antenskih stupova u vlasništvu operatora**	3
broj antenskih stupova ostalih infrastrukturnih operatora	1
broj antenskih prihвата na postojećim objektima	1
Broj unutarnjih antenskih sustava u zatvorenom prostoru	3

* broj lokacija na kojima se nalaze bazne postaje, uzevši u obzir ĉinjenicu da bazne postaje razliĉitih operatora mogu biti na istom antenskom stupu ili postojećem objektu

** broj antenskih stupova i samostojećih nosaĉa u vlasništvu operatora javnih komunikacijskih mreŹa pokretnih komunikacija (VIPnet, Tele2, HT)

Na podruĉju Općine Źupa Dubrovačka tvrtka Odašiljaĉi i veze imaju jedan TV pretvaraĉ za dopunsko pokrivanje ovog podruĉja koji se nalazi na vrhu brda Sv. Petar (visina antenskog stupa od 14 metara).

4.2. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

ELEKTROENERGETIKA

Na podruĉju Općine Źupa dubrovačka unutar sustava elektroopskrbe sljedeći su elektroenergetski objekti:

- transformatorska stanica 220/110/35/10(20)kV Plat kao ĉvrsta toĉka za potrebe elektroopskrbe podruĉja Źupe Dubrovačke i Konavala
- srednjenaponski 10(20)kV rasplet iz TS 35/10 kV Mlini trasom drŹavne ceste DC-8 od lokacije Trgovišta do lokacije Hotela Orlando i novoizgrađenog trgovaĉkog centra.
- transformatorska stanica 35/10(20)kV Mlini (2×40000 kVA sa novim transformatorom nazivne snage 8000 kVA
- transformatorske stanice TS 10(20)/0.4 kV Hotel Orlando i TS 10(20)/0.4 kV Trgovaĉki centar

U tijeku je izgradnja nove distributivne transformatorske stanice 10(20)/0.4 kV Zavrelje (zamjena postojeće TS) te izgradnja nove niskonaponske 0,4 kV kabelske mreŹe na cijelom podruĉju Općine Źupa dubrovačka.

U cilju trajnog osiguranja kvalitetnog i sigurnog napajanja podruĉja Źupanije i usmjeravanja viška elektriĉne energije proizvedene u HE Dubrovnik u elektroenergetski sustav Hrvatske, potrebno je izgraditi dalekovod D 220(400) kV DS Plat-Imotica-Dubravica (Metković)-Zagvozd.

U elektroenergetskoj mreŹi planiraju se sljedeće aktivnosti:

- izgradnja novog srednjenaponskog 10(20)kV raspleta od lokacije transformatorske stanice 220/110/35/10(20)kV Plat do lokacije Trgovišta. Izgradnja predmetnog srednjenaponskog 10(20)kV kabelskog raspleta nastavak je na već izgrađeni rasplet dionica Trgovište - Hotel Orlando,
- izgradnja novog srednjenaponskog 10(20)kV raspleta na dionici od transformatorske stanice Srđ 110/20(10)kV do lokacije postojećih distributivnih TS na lokaciji Źupe dubrovačke,
- izgradnja novih distributivnih transformatorskih stanica: TS 10(20)/0.4 kV Soline 2, TS 10(20)/0.4 kV Donji Brgat 2, TS 10(20)/0.4 kV Mandaljena 2, TS 10(20)/0.4 kV Soline 3 (predio Kostur), TS 10(20)/0.4 kV Kupari 2 (Blato), TS 10(20)/0.4 kV Ćelopeci 2, itd.,
- zamjena postojećih srednjenaponskih kabelskih vodova nazivnog napona 10kV novim srednjenaponskim kabelskim vodovima nazivnog napona 20 kV na cijelom podruĉju Općine Źupa dubrovačka, s ciljem postupnog prelaza na 20 kV naponski nivo,
- rekonstrukcija postojećih distributivnih transformatorskih stanica s ciljem zamjene dijela elektroopreme novom opremom a zbog potrebe prelaska na 20 kV naponski nivo.

Tablica 31. Vodovi HEP-a na podruĉju Općine Źupa dubrovačka

Rb.	Vrsta voda	DuŹina (km)	Napon (kV)
1.	Dalekovod (Ćeliĉno rešetkasti)	8	35
2.	Dalekovod (drveni stupovi)	17	10
3.	Kabeli	37	10
4.	Nadzemna NNM	20	0,4
5.	Podzemna NNM	70	0,4

IZVOR: HEP ODS d.o.o.

VaŹno je istaknuti da se na podruĉju Općine Źupa dubrovačka nalaze dvije hidroelektrane:

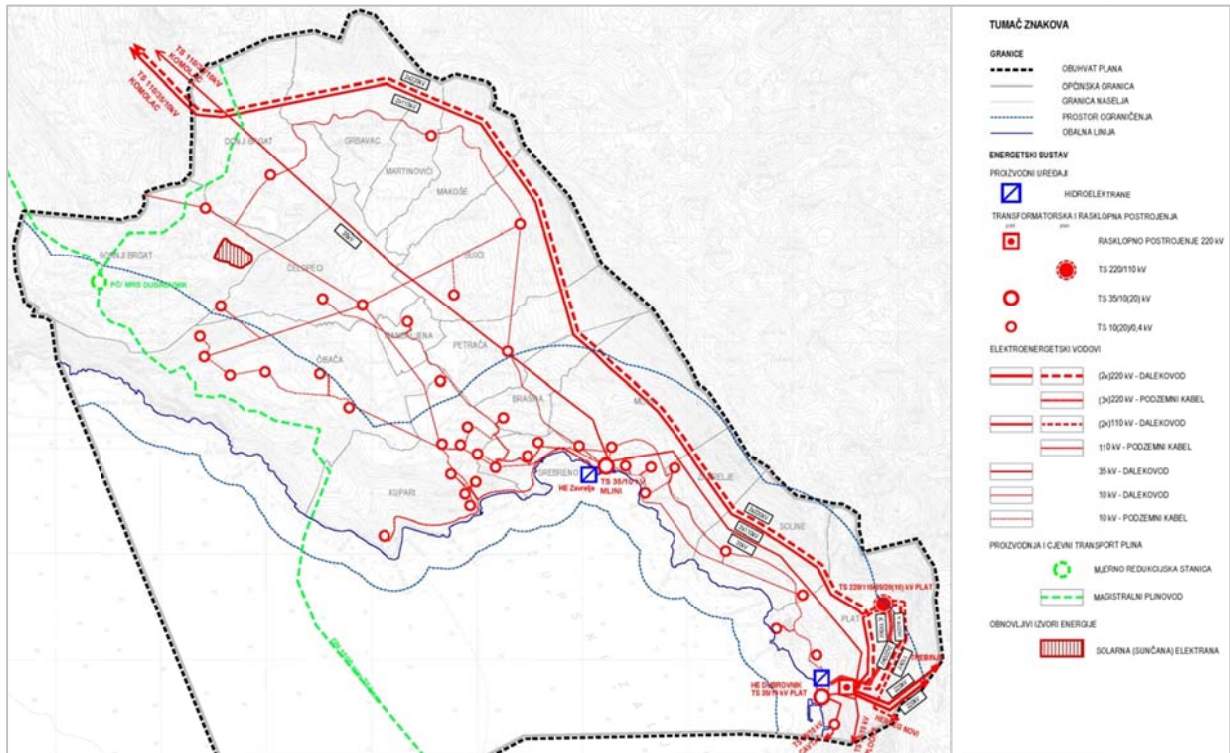
- HE Dubrovnik u naselju Plat
- HE Zavrelje u naselju Mlini

HE Dubrovnik puštena je u pogon 1965. godine, instalirane snage: 252 MW (2x126). Koristi vodu rijeke Trebišnjice iz akumulacijskog jezera Bileća, nastalo izgradnjom brane Granĉarevo. Zahvat vode za HE Dubrovnik ostvaren je izgradnjom brane Gorica, koja stvara kompenzacijski bazen. Elektrana je planirana u dvije faze: izgrađena je prva, a i neki objekti druge faze. U periodu od 2011.- 2016. godine hidroelektrana je revitalizirana s povećanjem snage agregata s 108 na 126 MW.

HE Zavrelje puštena je u pogon 1953. godine, instalirana snaga: 2 MW (2x1).

Grafički prikaz 27. Infrastrukturni sustavi - energetska sustav na području Općine Župa dubrovačka

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

Na području Općine Župa dubrovačka ne postoji sustav plinoopskrbe već je isti predviđen prema desetogodišnjem planu razvoja plinskog transportnog sustava (2017-2026) tvrtke Plinacro d.o.o. i uključuje gradnju građevina za transport plina s pripadajućim objektima odnosno uređajima i postrojenjima.

Tablica 32. Planirani plinovodi i prateći objekti (2017. - 2026.)

Rb.	Oznaka plinovoda	Promjer	Tlak	Dužina na području Općine (km)
1.	magistralni plinovod Ploče - Dubrovnik	800	75	1
2.	magistralni plinovod Dubrovnik - Prevlaka -Dobreč	800	75	4
3.	nadzemni objekt PČ/MRS Dubrovnik (PČ - plinski čvor, MRS - mjerno redukcijaska stanica)			

IZVOR: Plinacro d.o.o.

VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

Postojeći sustav vodoopskrbe Općine Župa dubrovačka vodom se opskrbljuje iz dva izvorišta:

- Duboka ljuta
- Zavrelje

Predmetni vodozahvati kojima je upravitelj/korisnik koncesije komunalno poduzeće "Vodovod Dubrovnik" d.o.o. Dubrovnik čine osnovu postojeće vodoopskrbe.

Vodoopskrba s vodozahvata Duboka ljuta

Postojećom koncepcijom vodoopskrbe se preko crpne stanice Duboka ljuta instaliranog kapaciteta 115 l/s, voda tlači u dva smjera:

- prema vodospremi Duboka ljuta (k.d. 112 m n.m., V=1.000 m³) čeličnim cjevovodom Ø606mm, i
- prema Konavlima (opskrba vodom područja zapadnih Konavala)

Od vodospreme Duboka ljuta se čeličnim cjevovodom Ø508,5mm pune lokalne vodospreme:

- VS Plat (k.d. 79,25 m n.m., V=400 m³),
- VS Zavrelje I (k.d. 70 m n.m., V=70 m³) i Zavrelje II (k.d. 65 m n.m., V=400 m³),
- VS Kupari (k.d. 80 m n.m., V=1.000 m³), te
- VS Čelopeci (k.d. 83 m n.m., V=500 m³).

S vodosprema VS Zavrelje I, VS Zavrelje II i VS Čelopeci vrši se opskrba lokalnog područja azbest-cementnim cjevovodima profila od Ø350 – Ø100mm.

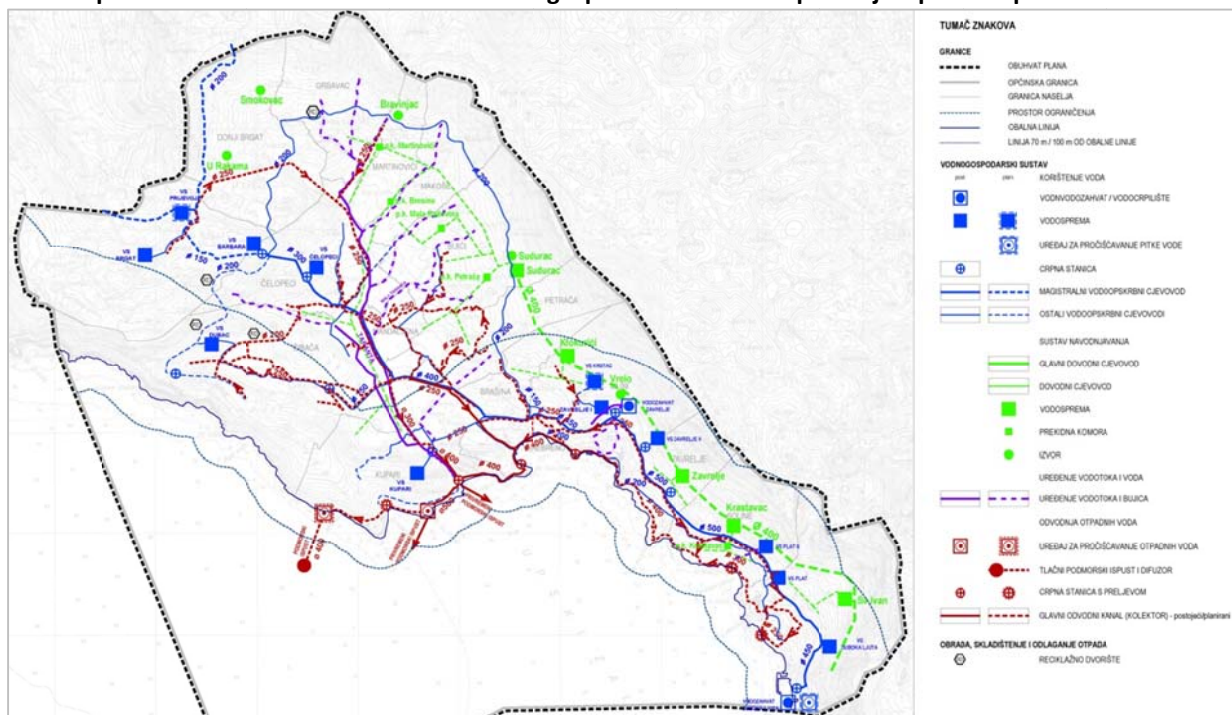
Područja naselja Vrelo, Krstac i Trgovište opskrbljuje se vodom iz hidrostanice "Krstac". Lokalna opskrba s vodospreme Plat vrši se azbest-cementnim, čeličnim i lijevano-željeznim cjevovodima profila od Ø200 – Ø100mm.

Opskrba preostalog dijela područja Općine Źupa dubrovačka vrši se uz pomoć crpnih stanica: CS Čibača, CS Čelopeci i CS Barbara.

Crpna stanica Čibača puni vodospremu Dubac (k.d. 154 m n.m., V=280 m³) s koje se vrši lokalna opskrba lijevano-željeznim i azbest-cementnim cjevovodima profila od Ø220mm – Ø80. Za potrebe opskrbe naselja Dubac ugrađena je hidroforška stanica.

Crpna stanica Čelopeci puni vodospremu Barbara (k.d. 235 m n.m., V=500 m³), odakle se opskrbljuje područje od Donjeg Brgata do Brašine.

Grafički prikaz 28. Infrastrukturni sustavi - vodnogospodarski sustav na području Općine Źupa dubrovačka

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

Crpnom stanicom Barbara voda se tlači prema vodospremi Brgat (k.d. 305 m n.m., V=200 m³), i vodospremi Ivanica (k.d. 400 m n.m., V=200 m³) na području Bosne i Hercegovine.

Vodoopskrba s vodozahvata Zavrelje

Sa vodozahvata Zavrelje voda gravitacijski dolazi do vodosprema Zavrelje I, te vodospreme Zavrelje II odakle se opskrbljuju lokalni potrošači u periodu kada postoji dovoljno vode na izvorištu.

U svrhu poboljšanja vodoopskrbe predviđena je rekonstrukcija dijelova mreže, izgradnja nove mreže, proširenje postojećih vodospreme i izgradnja novih:

1. Vodospreme:

- vodosprema "Plat 2" (za opskrbu vodom visokih dijelova iznad 55,0 m.n.m. naselja Plat do Solina,
- crpna postaja "Zavrelje" i vodosprema "Zavrelje 3" (za opskrbu tzv. srednje zone od 50,0 - 80,0 m.n.m. – naselja Mlini do Srebrenog),
- vodosprema "Krstac" (za opskrbu visokih dijelova iznad 80,0 m.n.m. Zavrelja i Krstaca), punila bi se iz vodospreme "Zavrelje 3",
- cjevovod od C.P. "Čelopeci" do servisne zone Dubac (za opskrbu naselja Čibača i servisne zona Dubac).

2. Cjevovodi:

- od VS "Barbara" do Dubca (za opskrbu gospodarskih pogona od VS "Barbara" do naselja Dubac, naselje Dubac i buduće groblje opskrbiti će se vodom iz planiranog cjevovoda).
- distribucijsku vodovodnu mrežu za naselja Grbavac i srednja zona naselja Mlini – Srebrno,
- distribucijsku vodovodnu mrežu u novim zonama gradnje, odnosno proširenja postojećih naselja širenje vodovodne mreže će pratiti dinamiku uređivanja prostora.

3. Ostala izgradnja:

- filtarsko postrojenja koje bi radilo u doba povećanog zamućenja vode, ali i za sve druge eventualne potrebe pročišćavanja vode. Lokacija je predviđena na izvorištu Duboka Ljuta.

NAVODNJAVANJE

Osnovni izvor vode za navodnjavanje poljoprivrednih površina Źupe dubrovačke predstavlja hidroenergetski sustav Trebišnjica, odnosno HE DUBROVNIK. Prema vodopravnoj dozvoli iz 1955. godine iz ovog sustava dozvoljeno je uzimati do 300 l/s za poljoprivredu.

Predloženo tehničko rješenje navodnjavanja poljoprivrednih površina Općine Źupa dubrovačka "Odvodnja i navodnjavanje poljoprivrednih površina Općine Źupa dubrovačka" (GRAD INVEST d.o.o. Split, 2007.) temelji se na gravitacijskom dovodu vode od zahvata na hidroenergetskom sustavu HE DUBROVNIK do krajnjih potrošača.

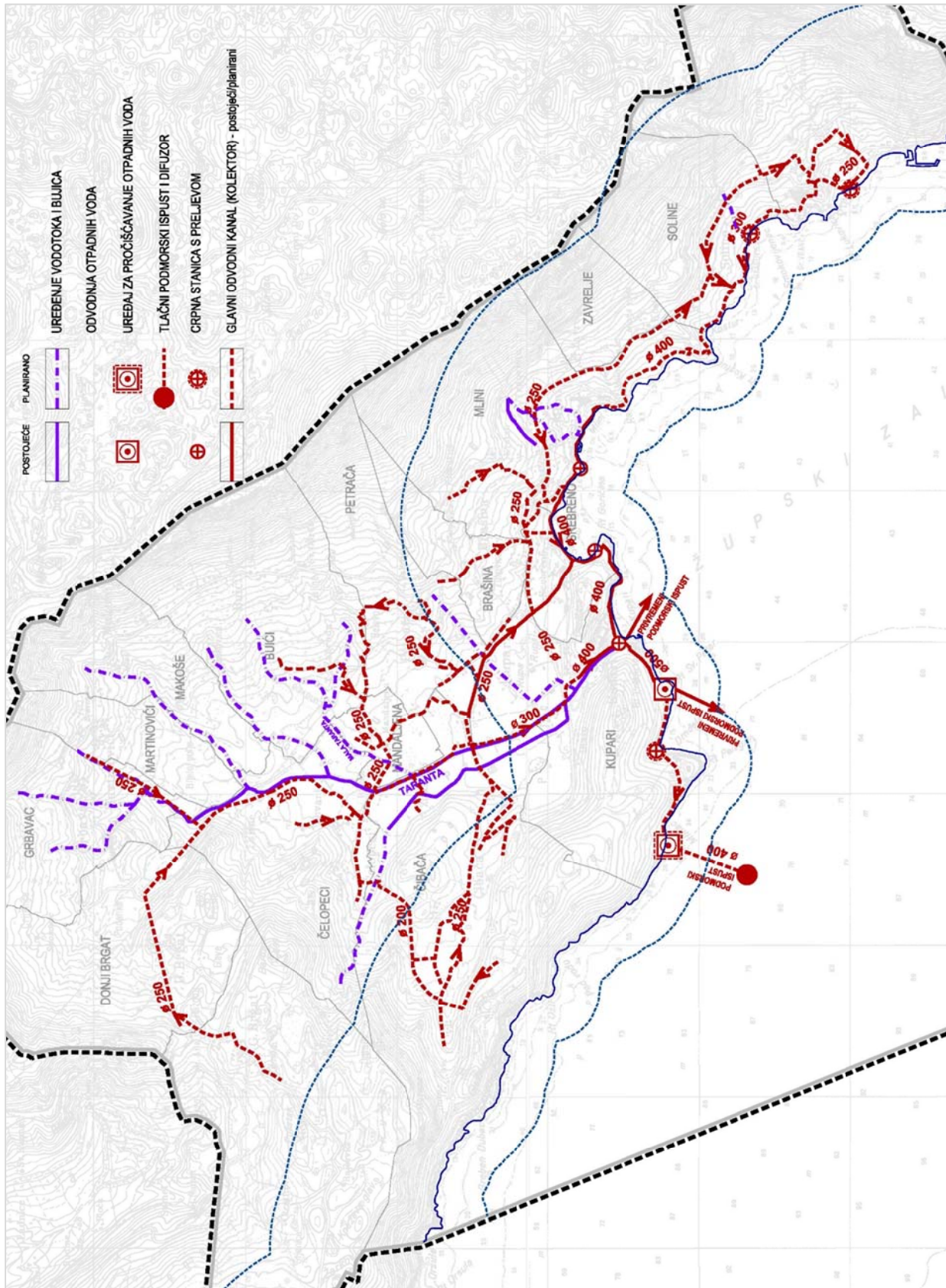
SUSTAV ODVODNJE

Odvodnja otpadnih voda

Na području cijele općine Źupa dubrovačka usvojen je razdjelni sustav odvodnje, tako da će se odvojeno voditi otpadne od oborinskih voda.

Grafički prikaz 29. Infrastrukturni sustavi - Odvodnja na području Općine Župa dubrovačka

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

Konceptom odvodnje otpadnih voda Źupe dubrovačke predviđen je jedinstven sustav odvodnje otpadnih voda sa uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i jednim ispustom u otvoreno more za cijelu općinu.

Do sada izgrađeni dijelovi kanalizacijskog sustava odnose se na središnja i rubna područja Kupara, Srebnog i Mlina. Obzirom na dinamiku projektiranja i izgradnje primjetan je slijed razvoja kanalizacijske mreže od središnjih priobalnih područja prema unutrašnjosti i ostalim jugozapadnim dijelovima Źupe dubrovačke, a za realizaciju cjelovitog sustava sustava planirana je izgradnja:

1. glavnog obalnog kolektora koji skuplja sve gravitirajuće otpadne vode područja Plata, Mlini, Srebrno i Kupari, ispod Jadranske turističke ceste (pri dovršenju ovog kolektora koristit će se do sada izgrađene dionice i crpne postaje od hotela «Astarea» do privremenog ispusta u Kuparima),
2. kolektora od Zavrelja do Kupara sa spojem na odvodnju u Kuparima (za odvodnju područja iznad Jadranske ceste),
3. kolektora od Srebnog do Srednje Źupe (nastavak započete gradnje, koji će skupljati otpadne vode iz Srednje Źupe, Gornjeg i Donjeg Brgata, te dijela Gornje Źupe.
4. kolektora od servisne zone Dubac do Kupara, koji će skupljati otpadne vode servisne zone Dubac, Dubca, Gornje i donje Čibaće i Blata,
5. Izgradnja uređaja za pročišćavanje koja je planirana u I. fazi kao mehanički (već izrađena projektna dokumentacija), a u II. fazi kao biološki (lokacija uređaja je zapadno od rta Pelegrin na morskoj strani brda Trapit), a postoji mogućnost da će se isti odmah realizirati kao biološki, sukladno posebnim propisima,
6. sekundarne mreža odvodnje otpadnih voda za odvodnju pojedinih naselja i dijelova naselja,
7. trase vodova i lokacije građevina sustava odvodnje ucrtane u grafičkom dijelu plana usmjeravajućeg su značenja i dozvoljene su odgovarajuće prostorne prilagodbe koje ne odstupaju od koncepcije rješenje te koje su proizašle razradom na nivou detaljnog projekta te su uvjetovane boljim funkcionalnim i ekonomskim parametrima.

Odvodnja oborinskih voda

S obzirom na tip slijevskog područja Źupe dubrovačke, veliki broj bujica i otvorenih kanala, te usvojen razdjelni sustav odvodnje, sve površinske oborinske vode i podzemne izvorske vode se najbržim putem odvođe u more.

Postojeće bujice i otvoreni kanali su temelj sveukupne odvodnje oborinskih i izvorskih voda u Źupi dubrovačkoj na koje se spaja sekundarna mreža oborinske odvodnje iz naselja.

Sustav oborinske odvodnje funkcionira na principu otvorenih kanala i potoka, a unutar građevinskog područja naselja radi se ucjevljenje kroz javne prometnice i površine

Jedan od problema je evakuacija brdskih voda kroz naselja putem javnog vodnog dobra što je zapravo obveza Hrvatskih Voda međutim pojavljuje se imovinsko-pravni problem s velikim dijelom bujičnih tokova koji nisu zavedeni kao javno vodno dobro, dok istovremeno postoji cijeli niz knjiženih čestica javnog vodnog dobra koje u naravi ili ne postoje ili nisu u sustavu (pretežno unutar građevinskog područja).

GOSPODARENJE OTPADOM

Postupanja s komunalnim otpadom propisano je Planom gospodarenja otpadom Dubrovačko-neretvanske Źupanije, a u tijeku je izrada Plana gospodarenja otpadom za područje Općine Źupa dubrovačka.

Do realizacije Źupanijskog centra za gospodarenje otpadom, planiranog Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije, otpad se trenutno jošđ uvijek zbrinjava na odlagalištu "Grabovica" koje se nalazi sjeverozapadno od Dubrovnika, u blizini naselja Osojnik. Na odlagalište se odvozi otpad s područja Općine Konavle, Općine Źupa dubrovačka, Grada Dubrovnika, Općine Dubrovačko primorje i Općine Mljet.

Na području Općine Źupa dubrovačka Planom su predviđene sljedeće lokacije za navedene građevine za gospodarenje otpadom:

Tablica 33. Lokacije za građevine za gospodarenje otpadom

Naselje	Lokalitet	Vrsta
Čibača	Komunalna zona "Čibača"	RD
Grbavac	Grbavac/iznad Źupanijske ceste ŹC-6243	RD
Brgat Gornji	Eksploatacijsko polje u sanaciji "Dubac"	RD
Brgat Gornji	Zona "Dubac-Dočine"	RD*

IZVOR: Prostorni plan uređanja Općine Źupa dubrovačka (SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

*ReciklaŹno dvorište građevnog otpada kao rezervna lokacija reciklaŹnog dvorišta građevnog otpada.

GRAĐEVINE ZA GOSPODARENJE OTPADOM - SAKUPLJANJE OTPADA

- Komunalna zona "Čibača" (K3, K4) - predviđena je lokacija reciklaŹnog dvorišta (RD) s mogućnošću izgradnje sortirnice otpada.
- Grbavac - predviđena je lokacija za građevine za gospodarenje otpadom-sakupljanje otpada (gospodarenje, skladištenje i priprema za daljnju uporabu neopasnog otpada).
- Dubac - na području Eksploatacijskog polja u sanaciji "Dubac" predviđena je lokacija za reciklaŹno dvorište za građevni otpad koji je potrebno u potpunosti ili u najvećoj mogućoj mjeri uporabiti, odnosno reciklirati, bez njegovog trajnog odlaganja u prirodni okoliš.

5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA

5.1. ZAŠTITA PRIRODNE BAŠTINE

OSOBITO VRIJEDNI PREDJELI:

- PRIRODNI KRAJOBRAZI (površina - 388,13 ha, 17,42 % kopnene površine Općine)
- KULTIVIRANI KRAJOBRAZ (površina - 741,57 ha, 33,28 % kopnene površine Općine)

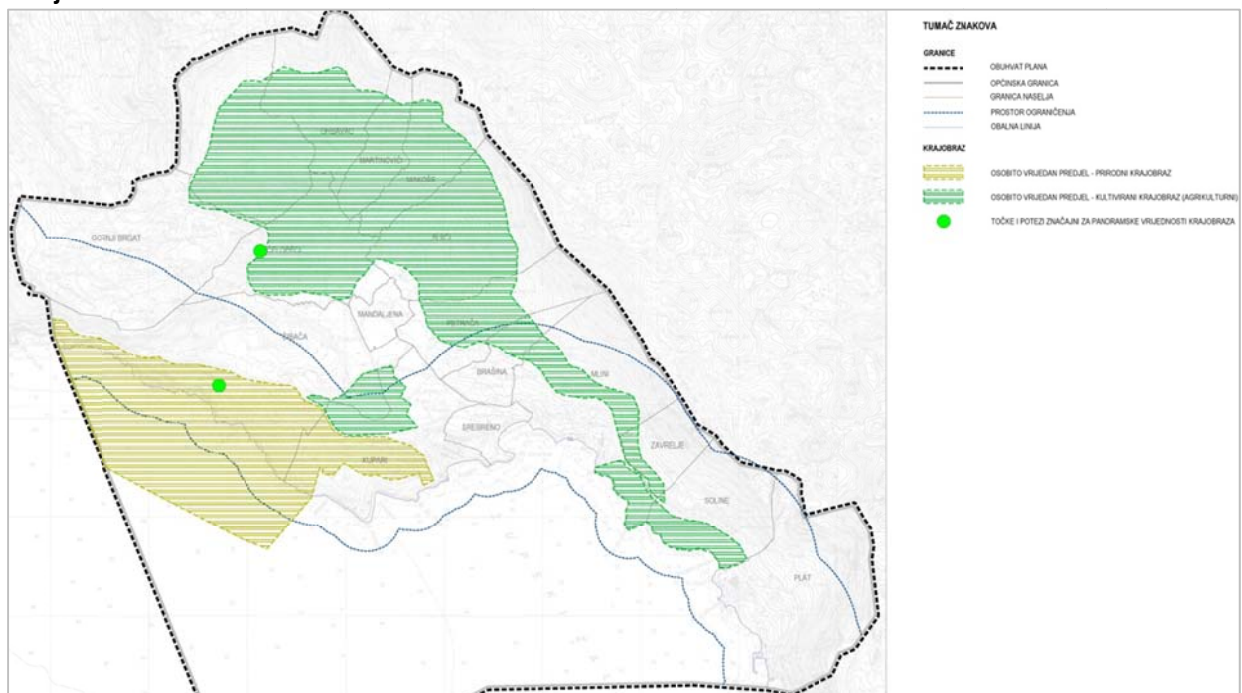
Na području Općine Źupe dubrovačke određeni su osobito vrijedni predjeli - kulturni krajobrazi i to:

1. terasirana tla namijenjena poljoprivrednim kulturama zastupljena u Postranju ispod niza sela do polja
2. prostrano polje kao rijetko, za krajobraz jedinstveno Źupsko polje koje je potrebno sačuvati od dalje izgradnje.
3. naselja u Postranju, (Grbavac, Martinovići, Makoše, Buići, Petrača) koja zajedno s okolnim prostorom, obradivim tlom, ozelenjenim površinama, čine jedinstveni kultivirani krajobraz u pejzažu.
4. povijesni vrtovi i perivoji tj. vrtnoarhitektonski uređeni otvoreni prostori koji su od osobite vrijednosti u povijesnoj i kulturnoj matrici ovog podneblja (ladanjski sklopovi u Źupi Dubrovačkoj).

Oblikovno vrijedna područja obuhvaćaju:

1. kultivirana područje ladanjskih sklopova u Źupi
2. ambijentalno vrijednu poluurbanu cjelinu Mlina
3. ambijentalno vrijedna područja sela Postranja kao i ostalih ambijentalno vrijednih ruralnih cjelina Kupara, Blata, Krstaca, Vrela, Čelopeka i Čibače i nalaze se u zoni umjerene zaštite

Grafički prikaz 30. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora - Područja posebnih ograničenja u korištenju - krajobraz

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

EKOLOŠKA MREŹA

Ekološka mreŹa Republike Hrvatske proglašena je Uredbom o ekološkoj mreŹi (Narodne novine, 124/13., 105/15.) i predstavlja područja ekološke mreŹe Europske unije NATURA 2000.

Ekološku mreŹu Republike Hrvatske, prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreŹi, čine područja očuvanja značajna za ptice – POP (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za EU, kao i njihovih staništa te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarnih područja od međunarodne važnosti) i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za EU).

Područja ekološke mreŹe Republike Hrvatske (NATURA 2000) na području Općine Źupa dubrovačka prikazani su tablicom u nastavku.

Tablica 34. Područja ekološke mreŹe NATURA 2000 na području Općine Źupa dubrovačka

R.b.	Vrsta ekološke mreŹe	Naziv područja	Kod područja	Hrvatski naziv vrste/staništa	Kod vrste/staništa
1.	Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS	Izvor Duboka Ljuta	HR2001248	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310

IZVOR: DrŹavni zavod za zaštitu prirode

5.2. ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE

U skladu sa Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske Źupanije, zaštićena i evidentirana kulturna dobra na području Općine Źupa dubrovačka prikazana su tablicom 17.

Tablica 35. Zaštićena i evidentirana kulturna dobra na području Općine Źupa dubrovačka koja su u nadležnosti Konzervatorskog odjela u Dubrovniku

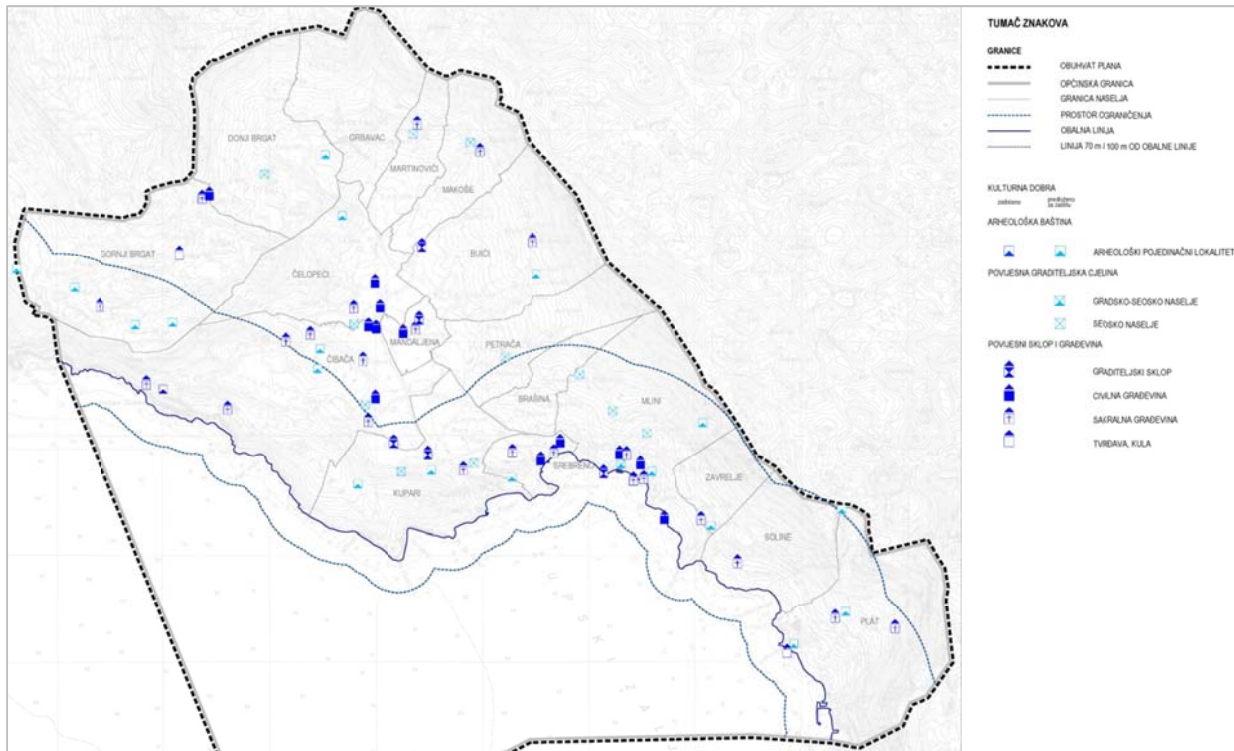
NAZIV	NASELJE	BROJ	Kč	K.O.
Mlinica Ivelja	Mlini	Z-947	Kčz 10, 11	Zavrelje
Mlinica Duper	Mlini	Z-946	Kčz 40, 41	Zavrelje
Crkva Sv. Nikole u Čibači	Čibača	Z-918	Kčz 39 kčz 376, 529/10	Čibača
Crkva Sv. Luke s grobljem	Čibača	Z-917	Kčz 78, č.zem. 733	Čibača
Lokalitet crkve Sv. Stjepana s grobljem - Kupari	Brašina	Z-936	Kčz 106 kčzem 903, 904, 905, 906/1, 906/2	Brašina
Kapela Gospe od Rozarija	Mlini	Z-945	Kčz 38	Zavrelje
Crkva Sv. Marije Magdalene	Petrača	Z-955	Kčz 1, kčzem 1/1, ½	Petrača
Crkva Sv. Ivana Krstitelja	Plat	Z-956	Kčz 34 kčzem 647	Plat
Crkva Srca Isusovog	Srebreno	Z-967	Kčz 163 kčzem 731	Brašina
Crkva Sv. Ivana Krstitelja Rajčevica	Brgat G.	Z	Kčz 80 kčzem 565	Gornji Brgat
Crkva Sv. Ane (stara)	Brgat G.	Z	Kčz 3 kčzem 176	Gornji Brgat
Dominikanski samostan Sv. Vicenca	Čelopeci	Z	Kčz 18, 19 kčzem 299/4, 300, 301/1, 301/2, 301/3, 303, 304, 308, 309/1, 309/2	Čelopeci
Kompleks Toreta Crjevića s kapelom Gospinog navještenja u Kuparima	Kupari	RST-1295	Kčz 116, 117, 118 kčzem 1276, 1277, 1278, 1279	Brašina
Ljetnikovac Betera	Mlini	RST-1287	Kčz 85/2	
Utvrda Tumba	Brgat G.	RST-1290	Kčzem 457	Brgat Gornji
Sanitetski objekti	Brgat Donji	RST-1193	Kčz 1 kčzem 176, 177, 54, kčz 2, 3, 4, 5, 6, 7	Brgat Donji
Crkva Svih svetih	Dubac	RST-1175	Kčz 2	Čibača
Crkva Sv Vlaha	Čibača-	RST-1174	Kčz 21	Čibača

NAZIV	NASELJE	BROJ	KČ	K.O.
	Dubac			
Kuća Gundulić - Stay	Mlini	P-324	Kčzgr 56/1 kčz 771/1	Brašina
Ljetnikovac Bizzaro Gorica	Kupari	P-313	Kčzgr 137,138 kčz 1197, 1198	Brašina
Villa Srebrenka	Srebreno	P-337	k.č.zgr 58 kčz 712, 713	Brašina
Bivši ljetnikovac Miloslavić	Srebreno	P-318	Kčzgr 51,52 kčz 731, 732, 733, 734, 735, 736	Brašina
Stambeni objekt Kesovija	Čelopeci	P-169	Kčz 3, 4 kčzem 24, 25, 26	Petrača
Utvrda LUKOVICA, ostaci srednjovjekovnog utvrđenja	Plat	P-603	Kčz 23 kčzem 178, 179	Plat
Ladanjski posjed Veselilić - Zavod Josipovac	Čelopeci	PZ 1972	KČZ 46, 47, 48, 49, 51, 52 KČZEM 411	Čibača
Renesansni ljetnikovac s ansamblom ZOVKO	Čibača	PZ 1967	Kčz 50 kčzem 414, 415, te kčz 46, 47, 48, 49, 51, 52 kčzem 411	Čibača
Ljetnikovac Bonda	Čelopeci	PZ 1969	Kčz 85, kčzem 314/1, 314/2, 314/3, 704, 705, 714/1, 787, 790 Čelopeci te 983, 1027 Čibača	Čelopeci
Ladanjsko-gospodarski kompleks - ljetnikovac Saba Đorđića - Sabovina s kapelom Sv Roze	Buići	PZ 1969	Kčz 89, 90 kčzem 1051, 1032, 1033/1, 1033/2, 1034/9, 1125/1	Buići
Ljetnikovac Zuzorić-Remedelli- Kisić	Čibača	PZ 1998	Kčz 70, 71/1, 71/2, 72/1, 72/2, 73, 92, 93 kčzem 771, 772/1, 772/2, 772/3, 772/4, 773, 774, 777, 778, 779, 786, 786/1, 786/2	Čibača
Golubinjak Golubarda	Čelopeci	PZ 1998	Kčz 84	Čibača
Lokalitet crkve Sv. Nedjelje	Buići	PZ 1993	Kčz 54 kčzem 605	Buići
Crkva Sv. Mateja - Mačela	Čibača	PZ 1995	Kčz 17 kčzem 361	Čibača
Crkva Sv. Mihajla Žitkovići	Čibača	PZ 1993	Kčz 55	Čibača
Kapela Sv. Antuna	Makoše	PZ 1993	Kčz 22/36, 37 po starom	Makoše
Crkva sv Ivana Krstitelja	Martinovići	PZ 1993	Kč 96	Martinovići
Crkva Sv. Ilara	Mlini	PZ 1993	Kč 1, 3, kčzem 1	Zavrelje
Crkva Sv. Roko	Mlini	PZ 1993	Kčz 3	Zavrelje
Crkva Velike Gospe	Plat	PZ 1994	Kčz 1, 2 kčzem 534, 525	Plat
Crkva Sv Nikole	Soline	PZ 1993	Kčz 1 kčzem 2	Soline
Kapelica Sv. Nikole	Srebreno	PZ 1995	Kčz 48	Brašina
Crkva Sv. Mihajla	Zavrelje	PZ 1998	Kčz 390	Zavrelje
Spilan	Brgat G.	PZ		
Veliki Gradac Mitareva gomila Buići – arheološka zona uz crkvu sv Đurđa	Brgat Gornji	PZ		

Tablica 36. Arheološke zone i građevine na području Općine Źupa dubrovačka koja su u nadležnosti Konzervatorskog odjela u Dubrovniku

	Arheološke zone i građevine	
Brgat Gornji	Gomile	E
Brgat Donji	Gomila Gaj	E
Brgat Donji	Gradina Veliki Gradac	E
Buići	Arheološka zona uz crkvu sv Đurđa	E
Čibača	Mitareva gomila	E
Čibača	Gomila Zavrtje	E
Brašina	Antička komunikacija – Trapit u Kugarima	E
Brašina	Arheološki lokalitet u Kugarima	E
Brašina	Lokalitet Goričina u Kugarima	E
Zavrelje	Arheološki lokalitet (villa rustika i stećci) Ilar	E
Zavrelje	Arheološka zona Vidovo groblje	E
Zavrelje	Arheološka zona Kostur	E
Zavrelje/Plat	Gradina Spilan	E
Plat	Potencijalna arheološka zona uz Veliku Gospu	E

Grafički prikaz 31. Uvjeti korištenja, uređnja i zaštite prostora - Područja posebnih uvjeta korištenja - Kulturna dobra na području Općine Źupa dubrovačka

IZVOR: Prostorni plan uređnja Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

Tablica 37. Mogućnost zaštite "evidentiranog" dobra ili dobra "unutar zona umjerene zaštite" koja su navedena u Konzervatorskoj dokumentaciji, a prema evidencijskom popisu Konzervatorskog odjela u Dubrovniku

	POLUURBANE CJELINE	
Mlini	Poluurbana cjelina Mlini	E
	RURALNE CJELINE	
Čelopeci	Ruralna cjelina Čelopeci	E
Čibača	Ruralna cjelina Čibača	E
Brgat Donji	Ruralna cjelina Brgat Donji	E
Martinovići	Ruralna cjelina Martinovići	E
Makoše	Ruralna cjelina Makoše	E
Petrača	Ruralna cjelina Petrača	E
Brašina	Ruralna cjelina Brašina	E
Brašina	Ruralna cjelina Kupari	E
Brašina	Ruralna cjelina Blato	E
Mlini	Ruralna cjelina Krstac	E
Zavrelje	Ruralna cjelina Vrelo	E
	LADANJSKI KOMPLEKSI	
Čelopeci	Ljetnikovac Gučetić-Grbić	E
Čelopeci	Ladanjski posjed Leonardi	E
Čibača	Ljetnikovac Beusan	E
Čibača	Ljetnikovac Bizzaro-Kisić	E
Čibača	Ljetnikovac obitelji Pucić	E
Brgat Gornji	Ostaci ljetnikovca Zamanja-Crijević	E
Buići	Ladanjski kompleks Božović - Ljevakovina	E
Buići	Ladanjski kompleks Fiori-Miloslavić	E
Petrača	Ljetnikovac Kerša-Kesovija	E
Petrača	Ljetnikovac Getaldić-Grbić	E
Petrača	Ljetnikovac Boždarević-Cumeljan	E
Petrača	Ljetnikovac Ohmučević-Zec	E
Brašina	Ostaci ljetnikovca Menčetić u Kuparima	E
Mlini	Ljetnikovac Gučetić ex Studenac	E
Plat	Odmaralište HE	E
	STAMBENO-GOSPODARSKI KOMPLEKSI	
Čibača	Zona Dubac	E
Brgat Donji	Stambeno-gospodarski kompleks Meteriz	E
Brgat Donji	Ruralni kompleks Knego	E
Brgat Donji	Ruralni kompleks Medo	E
Brgat Donji	Ruralni kompleks Nadramija-Vojvodić	E
Brašina	Stambeno-gospodarski kompleks Srijemsi-Herco u Kuparima	E
Brašina	Stambeno-gospodarski kompleks Matičević Salamon u Kuparima	E
Brašina	Stambeno-gospodarski kompleks Vojvodić u Kuparima	E
Brašina	Kompleks Madeško u Srebrenom	E
Zavrelje	Kompleks Vuković	E
Zavrelje	Stambeno-gospodarski sklop Elezović, Perun, Filičić	E
	CIVILNE GRAĐEVINE	
Čibača	Kancelarova kuća	E
Čibača	Kuća obitelji Bucchia	E
Brgat Donji	Kuća Ljubimir	E
Brgat Donji	Kuća Ljubimir	E
Buići	Kuća Kulišić	E
Buići	Zgrada Pavijun	E

Petrača	Kuća Madeško - Kesovija	E
Brašina	Vila Naprstek	E
Brašina	Kuća Đorđić-Račić u Kuparima	E
Brašina	Kuća Dubravica u Kupoarima	E
Brašina	Kuća Bunić-Miletić	E
Brašina	Kuća Kanjuo u Srebrenom	E
Brašina	Kuća Klešković u Srebrenom	E
Mlini	Stara kuća Glavić	E
Zavrelje	Stambeni niz Burin-Čatić-Bego	E
Soline	Kuća Kitin	E
Soline	Kuća Božović	E
Soline	Stambeni niz Kljaković-Kostić-Popović	E
Soline	Stambeni niz Katić	E
Plat	Kuća Duplica	E
Plat	Kuća Kljaković-Jerić	E
Plat	Kuća Gorio	E
Plat	Kuća Begović-Nevčić	E
Plat	Dva stambena niza	E
	OBRAMBENE GRAĐEVINE	
Soline	Utvrđeni sklop Đurović	E
	GOSPODARSKE GRAĐEVINE	
Zavrelje	Kaptaža Miholja voda	E
	CRKVE I KAPELE	
Brgat Gornji	Crkva Sv Ane (nova)	E
Martinovići	Lokalitet Crkve Gospe Velike u Postranju	E
Buići	Crkva Sv Đurđa sa stećcima	E
Petrača	Crkva Sv Trojice	E
Čibača	Crkva Sv Ilije	E
Čibača	Crkva Gospe od obrane na Dupcu	E
Brašina	Crkva Sv Petra Kupari	E
Zavrelje	Crkva Sv Spasa	E
Plat	Crkva Sv Duha	E

5.3. PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIKA

Područjima posebnih karakteristika ovdje se smatraju područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća za koje se propisuju mjere posebne zaštite. Osnovne mjere i zahtjevi zaštite i spašavanja u najvećoj mjeri sadržane su u načelima i mjerama planiranja prostora.

ZAŠTITA OD POPLAVA

U svrhu sprječavanja poplavnog i štetnog djelovanja poplavnih voda, predviđena je gradnja i održavanje zaštitnih vodnih građevina, kao i obavljanje zaštitnih radova i zahvata u funkciji provođenja mjera obrane od poplava i plavljenja.

U uređenja potoka, kanala i bujičnih tokova Općina izdvaja značajna proračunska sredstva, dijelom samostalno, a dijelom u suradnji s Hrvatskim vodama, posebno nakon velike poplave 12. rujna 2014. godine.

U inundacijskom pojasu zabranjena je svaka gradnja i druge radnje kojima se može onemogućiti izgradnja i održavanje vodnih građevina, na bilo koji način umanjiti protočnost korita i pogoršati vodni režim te povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja vodotoka.

Opće stanje sustava odvodnje je da sustav otvorenih kanala u najvećem dijelu funkcionira, mjestimično je slabo održavan, a osnovni problem predstavljaju propusti kroz prometnice i prekinuti manji otvoreni kanali koji mjenjaju tok odvodnje, a najčešće su posljedica imovinsko-pravnih problema.

Rješavanju pitanja odvodnje oborinskih voda na području Općine potrebno pristupiti iz dva aspekta. Prvi aspekt je uvjetno rečeno administrativni, gdje je potrebno uspostaviti cjeloviti sustav javnog vodnog dobra pod upravom Hrvatskih voda. Drugi aspekt obuhvaća pojačano redovno održavanje što se odnosi na rekonstrukciju neprotonih propusta i izgradnju kraćih dionica (premosnica) na djelovima prekinutih kanala. Gospodarenju sustavom odvodnje oborinskih voda treba pristupiti krajnje ozbiljno zbog planirane izgradnje na području Ivanice (BIH)

U promatranom razdoblju sanirano je nekoliko kritičnih točaka i dionica:

- izgrađen sustav odvodnje Čibače sa Servisne zone do potoka na Gorici, djelomično rekonstruiran potok, djelomično ucjevljen u trupu ulice dr. A. Starčevića - dužina 1,1 km
- rekonstruiran propust Kupari na potoku Kantula i Źeginjac uz DC-8 kod pothodnika Kupari
- rekonstruirani dijelovi potoka Źuvinjak kod Blata te ispod Sv. Nikole u naselju Čelopeci
- rekonstruiran potok kod Josipovca
- rekonstrukcije propusta i djelova kanala na više kritičnih točaka u svrhu osiguranja protočnosti i povezanosti sustava

ZAŠTITA OD POTRESA

Nakon što se odradi seizmotektonsko zoniranje Dubrovačko-neretvanske Źupanije, potrebno je izvršiti geotehničko zoniranje Općina i Gradova (M 1:25000), odnosno mikrozoniranje pojedinih urbanih cjelina (M 1:5000). Lociranje građevinskih područja i građevina u prostornim planovima užih područja mora se provoditi u skladu sa seizmotektonskim zoniranjem Źupanije i geotehničkim zoniranjem Općina i Gradova, odnosno geotehničkim mikrozoniranjem urbanih cjelina.

Protupotresno projektiranje građevina, kao i građenje, treba provoditi sukladno važećem Zakonu koji regulira pitanje gradnje i postojećim tehničkim propisima.

U svrhu efikasne zaštite od potresa neophodno je konstrukcije svih građevina planiranih za izgradnju na području Općine uskladiti sa posebnim propisima za IX/X zonu.

SKLANJANJE LJUDI

Sklanjanje ljudi osigurava se izgradnjom skloništa osnovne i dopunske zaštite, te prilagođavanjem pogodnih prirodnih, podrumskih i drugih pogodnih građevina za funkciju sklanjanja ljudi. Skloništa osnovne zaštite su otpornosti 100-300 kPa, a dopunske zaštite otpornosti 50 kPa. Zone obvezne izgradnje skloništa i lokacija pojedinog skloništa ili dvonamjenskog objekta, utvrđuju se uz suglasnost nadležnog tijela uprave.

ZAŠTITA OD POŹARA

Prostornim planom uređenja Općine Źupa dubrovačka, pridržavajući se odredbi nadležnih propisa, osigurani su vatrogasni prilazi do svih građevina. Planom su osigurani i koridori cjevovoda za količine vode potrebne za gašenje požara.

Za naselja s gustoćom izgrađenosti izgrađenog dijela građevinskog područja većom od 30%, kao i većim nepokretnim požarnim opterećenjem, treba utvrditi pojačanje mjere zaštite, odnosno: ograničenje broja etaža, požarnih zidova, ograničenje namjene na djelatnosti s minimalnih požarnim opasnostima i izvedbu dodatnih mjera zaštite (vatrodojava, pojačan kapacitet hidrantske mreže).

Mjere zaštite od požara i eksplozija određuju se Planom zaštite od požara i tehnoloških eksplozija za područje Općine Źupa dubrovačka koji se temelji na Procjeni ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija za područje Općine Źupa dubrovačka.

ZAŠTITA OD TEHNOLOŠKIH NESREĆA

Na području Općine nema takvih gospodarskih objekata za ovu vrstu opasnosti. Najveća opasnost je mogućnost nezgode na benzinskoj crpki uz državnu cestu D8 u naselju Kupari.

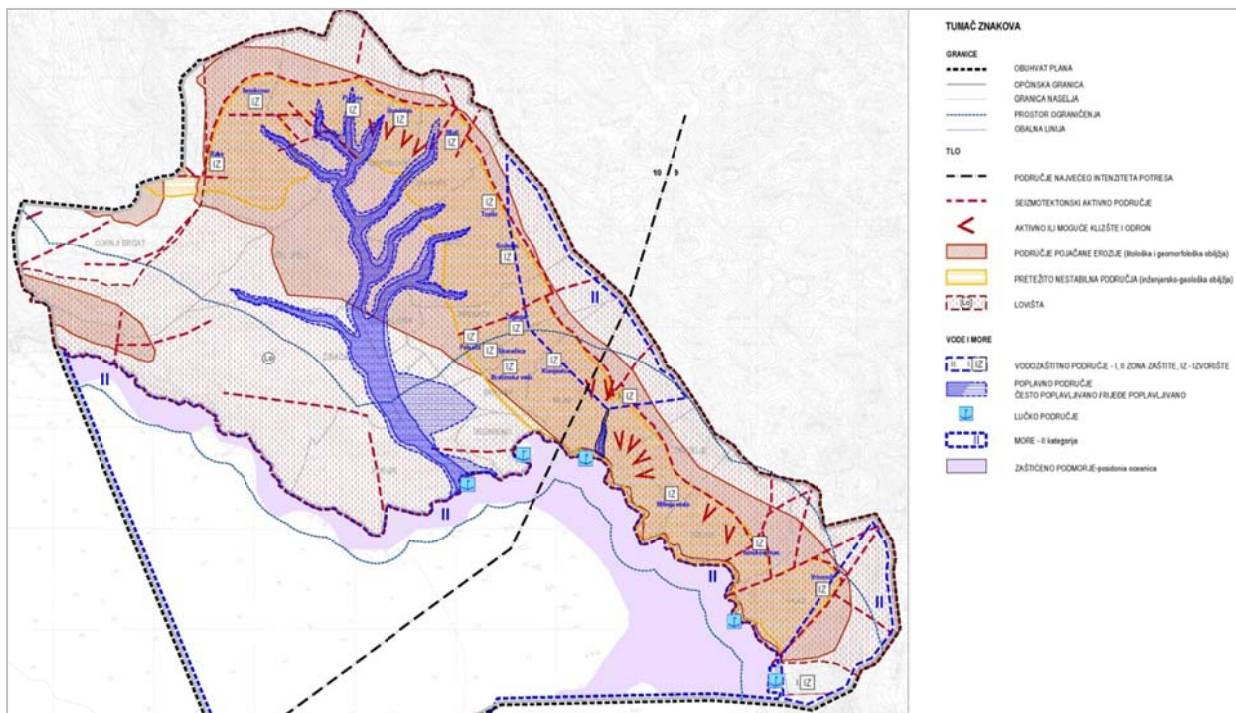
Posebnu pažnju treba obratiti i na vrlo intenzivan promet na državnoj cesti D8 za vrijeme trajanja turističke sezone obzirom da je zbog učestalog prometa moguće iznenadno zagađenje uslijed izlivanja opasnih tvari i drugih tvari koje mogu zagaditi podzemne ili površinske vode. Opseg i stupanj iznenadnog zagađenja teško je predvidjeti.

Svaka prometna nesreća na dijelu prometnice izvorišta Duboka Ljuta, koja bi rezultirala izlivanjem tekućih goriva ili drugih opasnih tvari, može uzrokovati direktno onečišćenje izvora ili dotok podzemnim vodama u njegov sustav.

Državna, Źupanijska i lokalne ceste imaju funkciju povezivanja naselja i dijelova naselja na prostoru Općine, a s obzirom na postojeće objekte i djelatnosti u zonama sanitarne zaštite izvorišta i dosadašnjim iznenadnim zagađenjima voda na području slivova primarni, najvjerojatniji događaji i opasnosti koje mogu dovesti do zagađenja izvorišta vodoopskrbnog sustava su:

- incidenti na cestovnim prometnicama kod kojih dolazi do sudara i prevrtanje cisterni koje prevoze opasne i štetne tvari. Najintenzivniji je promet cisterni s naftnim derivatima pa je i vjerojatnost incidenta s cisternama koje ih prevoze najveća. Najveći rizik je prisutan na cestama D8 i D223,
- veće zagađivanje okoliša moguće je u pomorskom prometu na moru izlivanjem mineralnih ulja i naftnih derivata kod brodskih havarija.

Grafički prikaz 32. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora - Područja posebnih ograničenja u korištenju

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

6. OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI

Tablica 38. Opći pokazatelji razvojnih kretanja na području Općine Źupa dubrovačka

Demografska struktura	Razmještaj i struktura stanovništva	Broj stanovnika	8331 (2011.)
		Indeks kretanja broja stanovnika	125,33 (2001.-2011.)
		Prirodni prirast stanovništva	46 (2015.)
	Razmještaj i struktura kućanstava	Broj kućanstava	2572 (2011.)
		Indeks rasta broja kućanstava	134,7 (2001.-2011.)
		Prosječna veličina kućanstva	3,20
Socijalno-gospodarska struktura	Ekonomski razvoj	Indeks razvijenosti	101,60 %
		Stupanj razvijenosti	IV.

IZVOR: Državni zavod za statistiku
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Tablica 39. Struktura naselja i područja za razvoj izvan naselja

Obilježje sustava naselja	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	Broj naselja	17
		Gustoća naselja	17
		Gustoća naseljenosti	364,35 stan./km ² (2011.)
Korištenje zemljišta u naseljima	Površina naselja	Površina naselja	2228 ha
		Površina GP naselja-ukupno planirana	399,1 ha
		Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	17,9 %
	Građevinska područja (GP)	Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	11,7 %
		Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP	36,6 %
		Broj stanovnika/ukupna površina GP	20,87 stan./ha
		Broj stanovnika/izgrađena površina GP	31,94 stan./ha
Izdvojena građevinska područja (izvan naselja)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja-ukupno planirana	90,72ha
		Površina i udio površine IGP pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP	22,73%
		Ugostiteljsko-turistička namjena	51,76ha
		Gospodarska namjena-ukupna (proizvodna, poslovna, infrastrukturna, OIE i dr.)	4,5 ha
		Sport i rekreacija	15,6 ha
		Područja posebne namjene	12,45 ha
		Površina groblja	19,86 ha
		Ukupni planirani smještajni kapacitet u TRP	5500
		Broj turističkih postelja po km obalne crte	392

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

Tablica 40. Postojeća infrastrukturna opremljenost na području Općine Župa dubrovačka

Prometna infrastruktura	Cestovni promet	Duljina cesta po vrstama	autoceste - 0 km
			državne ceste - 14,65 km
			županijske ceste - 7,40 km
			lokalne ceste - 7,9 km
			nerazvrstane ceste - 66,9km
		Udio pojedinih vrsta cesta	autoceste - 0 %
	državne ceste - 15,13 %		
	županijske ceste - 7,64 %		
	Cestovna gustoća (duljina cesta/površina područja)	lokalne ceste - 8,16 %	
		nerazvrstane ceste - 69,07 %	
4,35 km/km ²			
Željeznički promet	-	-	
Zračni promet	-	-	
Pomorski promet	Broj luka prema vrsti	Luke otvorene za javni promet lokalnog značaja - 4	
	Površina kopnenog dijela luke	podatak nije dostupan (utvrditi će se naknadno)	
	Luke nautičkog turizma prema broju vezova	-	
	Riječni promet	-	
Elektroničke komunikacije	Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	0,26	
Energetska infrastruktura	Opskrba električnom energijom	Duljina elektroopkrbnih vodova	152 km
		Udio i duljina elektroopkrbnih vodova prema vrsti	dalekovod (čelično rešetkasti) - 8 km (35 kV)
			dalekovod (drveni stupovi) - 17 km (10 kV)
			kabeli - 37 km (10 kV)
			nadzemna NNM - 20 km (0,4kV)
	podzemna NNM - 70 km (0,4kV)		
	Opskrba plinom	Duljina plinovoda	magistralni - 1km (planirano) međunarodni - 4 km (planirano)
		Udio prema vrsti plinovoda	planirano
Opskrba naftom	-	-	
Opskrba vodom i odvodnja otpadnih voda	Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	Duljina javne vodoopkrbne mreže	cca. 80 km
		Potrošnja pitke vode l/stanovniku	125 l/stan. (srednja dnevna potrošnja)
	Pročišćavanje otpadnih voda	Duljina kanalizacijske mreže	21 km
		Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda-broj i kapacitet	1 - planirano
Gospodarenje otpadom	Odlagališta otpada	Broj i površina odlagališta prema vrsti	0
		Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina)	1

IZVOR: Hrvatske ceste d.o.o.
 ŽUC DNŽ d.o.o.
 Općina Župa dubrovačka
 Hakom
 HEP ODS d.o.o.
 Plinacro d.o.o.
 Vodovod Dubrovnik d.o.o.

Tablica 41. Korištenje i zaštita značajnih prostora na području Općine Župa dubrovačka

Korištenje prirodnih resursa	Poljopriveda	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	311,9 ha		
		Udio poljoprivrednog zemljišta	13,9 %		
		Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	0,037 ha/stan.		
	Šumarstvo	Ukupna površina šumskog zemljišta	449,3 ha		
		Udio šumskog zemljišta	20,1 %		
		Površina šumskog zemljišta po stanovniku	0,054 ha/stan.		
	Vode	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more)	vodotoci	podatak nije dostupan (utvrditi će se naknadno)	
			more	1537,3 ha	
		Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu JLS	vodotoci	podatak nije dostupan (utvrditi će se naknadno)	
			more	40,82 %	
Duljina vodotoka		13,6 km			
Morska obala	Morska obala-dužina obalne crte	13,7 km			
Mineralne sirovine	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	1 - (eksploatacija u svrhu sanacije)			
Zaštićene prirodne vrijednosti	Zaštićena područja prirode	Broj i površina zaštićenih područja	-		
		Područja ekološke mreže, prema vrsti	POVS područja	Izvor Duboka Ljuta	
	POP područja		-		
Kulturna dobra	Struktura registriranih kulturnih dobara	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	podatak nije dostupan (utvrditi će se naknadno)		
		Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	podatak nije dostupan (utvrditi će se naknadno)		
		Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	podatak nije dostupan (utvrditi će se naknadno)		

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)
Državni zavod za zaštitu prirode

Tablica 42. Dokumenti prostornog uređenja na području Općine Župa dubrovačka

Pokrivenost prostornim planovima	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	Broj donesenih PP	PPUO - 1
			UPU - 7
			DPU - 1
		Broj donesenih izmjena i dopuna PP	PPUO - 3
			UPU - 2
			DPU - 2
Broj PP u izradi	UPU - 3 (2 IID)		
	DPU - 1 (IID)		
Provedba prostornih planova	Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama	podatak nije dostupan (utvrditi će se naknadno)	
Urbana preobrazba	Broj PP ili pojedinačnih zahvata	UPU - 7	
		DPU - 1	
	Površina	133 ha	
Urbana sanacija	Broj izdanih rješenja o ozakonjenju	984 (do lipnja 2017.)	

		Planovi sanacije, izmjene i dopune pp	2 (UPU)
Nadzor		Nadzor nad planovima (broj rješenja)	-
		Nadzor građevinske inspekcije (broj rješenja)	-

IZVOR: Prostorni plan uređanja Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)
Općina Źupa dubrovačka

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

1. IZRADA PROSTORNIH PLANOVA

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE ŽUPA DUBROVAČKA

Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka, 06/08, 08/12, 07/13) izrađen je na temelju Zakona o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine 76/07, 38/09., 55/11, 50/12, 55/12, 80/13) i donesen 2008. godine.

Godine 2012. donesene su prve Ciljane izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka, a Odluka o donošenju Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka donesena je na sjednici Općinskog vijeća Općine Župa dubrovačka u srpnju 2012. godine i objavljena u Službenom glasniku Općine Župa dubrovačka, broj 08/12.

Godine 2013. donesene su druge Ciljane izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka, a Odluka o donošenju Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka donesena je na sjednici Općinskog vijeća Općine Župa dubrovačka i objavljena u Službenom glasniku Općine Župa dubrovačka, broj 07/13.

Od donošenja posljednjih Ciljanih izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka 2013. godine, na snagu je stupio novi Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine, 153/13.), a u međuvremenu su donesene Izmjene i dopune Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 06/03, 03/05-uskl., ~~03/06~~, 07/10, 04/12-isp., 09/13, 02/15 -uskl.), kao plana višeg reda, s kojim, sukladno Zakonu, mora biti usklađen plan nižeg reda.

Slijedom odredbe članka 61. Zakona o prostornom uređenju, postoji obveza usklađenja Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka s odgovarajućim odredbama toga Zakona, kao i usklađenja Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka kao prostornog plana niže razine s odgovarajućim odredbama Izmjena i dopuna Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije, kao prostornog plana više razine.

Osim potrebe za usklađenjem treba istaknuti da na području Općine veliki udio u izgrađenosti čine objekti nelegalno izgrađeni nakon 15. veljače 1968. godine. Posebnim Zakonom na razini Republike Hrvatske, koji je donesen 2012. godine, omogućeno je njihovo ozakonjenje putem posebnog akta (Rješenje o izvedenom stanju), čime su stvoreni uvjeti za njihovo evidentiranje u prostoru.

Stupanjem na snagu novih digitalnih katastarskih podloga bilo je potrebno provesti korekciju granica građevinskih područja, s obzirom na neusklađenost novih sa starim katastarskim podlogama koje su u naravi analogne i neprecizne, a na istima su prikazana građevinska područja važećeg Plana.

Sukladno svemu navedenom, Općina Župa dubrovačka pokrenula je postupak izrade i donošenja Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka. Na sjednici Općinskog vijeća, održanoj 31. srpnja 2014. godine, donesena je Odluka o izradi izmjena i dopuna Prostornog plana

uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 13/14), gdje su navedeni osnovni razlozi za pokretanje postupka izmjena i dopuna Plana:

1. usklađenje Prostornog plana uređenja Općine sa Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13), Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije (06/03, 03/05, 03/06., 07/10, 04/12, 09/13),
2. usklađenje sa detaljnijim spoznajama u prostoru Općine gdje su doneseni prostorni planovi užeg područja,
3. usklađenje sa pozitivnim zakonskim propisima iz područja zaštite prirode i gospodarenja otpadom,
4. korekcija uvjeta provedbe zahvata u prostoru sukladno analizi koridora infrastrukture značajnih za Općinu i identificiranih potreba građanstva i gospodarstva,
5. evidentiranje novonastale situacije u prostoru u odnosu na zgrade ozakonjene na temelju posebnog zakona,
6. stupanje na snagu digitaliziranih podataka Prostornog plana pripremljenih u prethodnom, obustavljenom postupku izrade Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja (Sl.gl. 02/09., 18/12.).

Na 29. sjednici Općinskog vijeća Općine Župa dubrovačka, održanoj 13. travnja 2017. godine, donesena je Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka i ista je objavljena u Službenom glasniku Općine Župa dubrovačka, broj 09/17.

PLANOVI KOJI SU PRETHODILI PROSTORNOM PLANU UREĐENJA OPĆINE ŽUPA DUBROVAČKA

Za šire područje izrađeno je nekoliko strateških dokumenata i planova koji su obuhvaćali i područje Općine Župa dubrovačka, a danas iako su van snage predstavljaju važan izvor podataka:

- Prostorni plan razvoja regije Južni jadransko primorje, UN - program za razvoj i vlada SFR Jugoslavije, UI SRH (Zagreb) - SWECO (Stockholm), 1968.
- Generalni plan Dubrovnika, UN - program za razvoj i vlada SFR Jugoslavije, UI SRH (Zagreb) - SWECO (Stockholm), 1969.
- Prostorni plan (bivše) općine Dubrovnik (Službeni glasnik Općine Dubrovnik 12/86,10/87, 03/89, 13/89, 08/91)

Za pojedine dijelove Općine izrađeni su i "provedbeni planovi" naznačeni u tablici 22.

Tablica 43. Provedbeni urbanistički planovi na području bivše Općine Dubrovnik - van snage

NAZIV	DONOŠENJE
PUP Brgat	Službeni glasnik Općine Dubrovnik 15/82
PUP Gaj - Beterina	Službeni glasnik Općine Dubrovnik 10/83
PUP Školski centar Župe dubrovačke	Službeni glasnik Općine Dubrovnik 01/85
PUP Servisna zona "Dubac"	Službeni glasnik Općine Dubrovnik 06/85
PUP Novo gradsko groblje "Dubac"	Službeni glasnik Općine Dubrovnik 08/85
PUP Srebreno	Službeni glasnik Općine Dubrovnik 13/88
UP Kostur	Službeni glasnik Općine Dubrovnik 11/89
PUP Plat - Soline	Službeni glasnik Općine Dubrovnik 14/89

IZVOR: Osnove korištenja i zaštite prostora ratom zahvaćene Općine Dubrovnik (1993.)

Izvešće o stanju u prostoru i program mjera za unapređenje stanja u prostoru (za razdoblje do 2005. / 2005. - 2009.), Dubrovačko-neretvanska županija, Zavod za prostorno uređenje, 2005.

Trenutno su na podruĉju Općine Źupa dubrovačka na snazi sljedeći planovi uŹeg podruĉja:

Tablica 44. Planovi uŹeg podruĉja na podruĉju Općine Źupa dubrovačka - na snazi

NAZIV	DONOŠENJE	POVRŠINA (ha)
UPU poslovne zone Gornji Brgat	SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 01/12	2,97
UPU turističke zone Gornji Brgat	SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 05/12	1,16
UPU Blato	SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 15/12, 08/16	14,12
UPU Pastoralni centar	SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 10/12	2,92
UPU Srebreno I	SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 15/12, 27/13	30,20
UPU Srebreno II	SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 10/12	23,29
UPU Plat	SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 10/12	34,82
DPU za groblje Dubac	SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 25/11, 16/15	12,45

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Źupa dubrovačka (SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

Prostornim planom uređenja Općine Źupa dubrovačka (SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka, 06/08, 08/12, 07/13) propisana je izrada sljedećih prostornih planova uŹeg podruĉja:

Tablica 45. Planovi uŹeg podruĉja na podruĉju Općine Źupa dubrovačka - propisana izrada PPUOŹD

NAZIV	POVRŠINA (ha)
UPU tvrđava Źarkovica	0,24
UPU gospodarske zone Dubac-Doćine	4,59
UPU na Ćibaći-urbana sanacija	31,4
UPU SRC Petraća	2,21
UPU Baletići	1,69
UPU Podbrašina	21,02
UPU turističke zone Kupari I	14
UPU turističke zone Kupari IV	11,57
UPU Źkolski centar - u postupku izrade	2,82
UPU Brašina-Krstac -urbana sanacija	26,03
UPU Vrelo-Źavrelje-Kostur-urbana sanacija	25,95
UPU turističke zone Astartea	9,57
UPU turističke zone Beterina	6,61
UPU sportsko-rekreacijske zone Soline-Smokovjenac	8,08
UPU Plat-Račić	2,99

IZVOR: Prostorni plan uređenja Općine Źupa dubrovačka (SluŹbeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 06/08, 8/12, 07/13, 09/17)

2. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA

U skladu sa Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13), prostorni planovi se provode izdavanjem lokacijske dozvole, dozvole za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, potvrde parcelacijskog elaborata (u smislu Zakona to su akti za provedbu prostornih planova) te građevinske dozvole na temelju posebnog zakona.

Akti za provedbu prostornog plana izdaje se u skladu sa spomenutim Zakonom, prostornim planom i drugim propisima donesenim na temelju spomenutog Zakona i posebnim propisima, ako spomenutim Zakonom nije propisano drukčije.

Sva problematika glede provedbe prostornih planova regulirana je važećim Zakonom o prostornom uređenju.

Upravno tijelo Dubrovačko-neretvanske Źupanije, ako spomenutim Zakonom nije propisano drukčije, izdaje na svojem području akte za provedbu prostornih planova za zahvate u prostoru planirane među ostalim i prostornim planom područne (regionalne) razine, prostornim planom lokalne razine izvan područja velikog grada te prostornim planovima lokalne razine na području velikog grada i drugog grada ili općine.

U smislu spomenutog zakona, prostornim planovima lokalne razine smatraju se prostorni plan uređenja grada, odnosno općine, generalni urbanistički plan i urbanistički plan uređenja, izuzev urbanističkih planova uređenja državnog i Źupanijskog značaja.

U skladu sa Prostornim planom uređenja Općine Źupa dubrovačka, do donošenja urbanističkih planova uređenja mogu se izdavati lokacijske dozvole za infrastrukturu, rekonstrukciju postojećih prometnica i građevine javne namjene.

Lokacijske dozvole za stambene, stambeno-poslovne i poslovne građevine u izgrađenim dijelovima građevinskog područja mogu se izdavati na uređenim građevnim česticama, tj.onima koje imaju osiguran pristup, priključak vodovoda i odvodnje ili sabirnu jamu kapaciteta 10 ES na mjestima gdje nema izvedene odvodnje.

3. PROVEDBA DRUGIH DOKUMENATA KOJI UTJEČU NA PROSTOR

Drugi dokumenti koji utječu na prostor Općine Źupa dubrovačka prvenstveno se odnose na dokumente na razini Općine Źupa dubrovačka te Dubrovačko-neretvanske Źupanije.

DOKUMENTI NA RAZINI OPĆINE ŹUPA DUBROVAČKA

Dokumenti na razini Općine Źupa dubrovačka od utjecaja na Prostorni plan i prostorni razvoj Općine obuhvaćaju sljedeće:

- Odvodnja i navodnjavanje poljoprivrednih površina Općine Źupa dubrovačka, Idejno rješenje T.D. 03-51/07 Split, 2007
- Odluka o nerazvrstanim cestama na području Općine Źupa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Źupa dubrovačka 07/15)
- Plan zaštite od požara Općine Źupa dubrovačka, Srebreno, 2016.
- Procjena ugroženosti stanovništva materijalnih i kulturnih dobara i okoliša Općine Źupa dubrovačka, Srebreno, 2016.
- Procjenu ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije Općine Źupa dubrovačka, Srebreno, 2016.

- Plan zaštite i spašavanja Općine Župa dubrovačka, Srebreno, 2016.
- Strateški plan Općine Župe dubrovačke za razdoblje od 2014. do 2016. godine, Srebreno
- Studija opskrbe pitkom vodom na području Župe dubrovačke, Institut IGH d.d., Split, 2009.
- Studija "Analiza zone pomorskog dobra unutar ugostiteljsko-turističke zone Kupari I", Studio Lacroma d.o.o., Dubrovnik, 2014.

U postupku izrade i donošenja je Plan gospodarenja otpadom koji ima ključnu ulogu u uspostavi održivog gospodarenja otpadom. Glavna svrha Plana je dati pregled tokova otpada i mogućnosti postupanja s istim, a određivanje lokacija reciklažnih dvorišta te reciklažnog dvorišta za građevinski otpad predviđeno je Prostornim planom uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka, 06/08, 08/12, 07/13).

Na području Općine najveći problem predstavljaju divlja odlagališta građevinskog otpada, a posebno dvije lokacije između Dupca i Donjeg Brgata neposredno uz županijsku cestu ŽC-6243: Brgat (DC-223)-Grbavac-Petrača-DC-8

Predviđena je sanacija neuređenih odlagališta i otpadom onečišćenog okoliša, a provodi se nadzor na lokacijama s ciljem sprječavanja odlaganja otpada.

Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za područje Općine Župa dubrovačka donesena je na sjednici Općinskog vijeća i predstavlja temeljni dokument za izradu planova zaštite i spašavanja za područje Općine Župa dubrovačka. Sadrži prosudbu moguće ugroženosti stanovništva i materijalnih dobara od opasnosti, nastanka i posljedica prirodnih i civilizacijskih katastrofa, te prosudbu vlastitih mogućnosti za zaštitu i spašavanje.

U prilogu Procjene ugroženosti dani su zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Općine Župa dubrovačka koji moraju biti sastavni dio buduće prostorno-planske dokumentacije bilo koje razine (PPU, UPU). Pri izmjenama i dopunama navedenih dokumenata nužno je uzeti u obzir razmatranje svih parametara iz Zahtjeva zaštite i spašavanja, te sukladno zakonskim propisima ugraditi iste u prostorne planove.

Zahtjevi zaštite i spašavanja odnose se na vrste mogućih ugroza koje mogu pogoditi stanovništvo, materijalna dobra i okoliš na području Općine Župa dubrovačka. Utvrđuju se i propisuju preventivne mjere čijom će se implementacijom umanjiti posljedice i učinci djelovanja prirodnih i antropogenih katastrofa i velikih nesreća po kritičnu infrastrukturu te povećati stupanj sigurnosti stanovništva, materijalnih dobara i okoliša.

Plan zaštite i spašavanja Općine Župa dubrovačka donesen je na sjednici Općinskog vijeća, a kao temeljni dokument za njegovu izradu poslužila je Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća za područje Općine Župa dubrovačka.

Strateški plan Općine Župe dubrovačke izrađen je 2016. godine.

Riječ je o strateškim razvojnim dokumentima, kao temeljnim dokumentima razvoja lokalne zajednice, koji daju uvid u postojeće stanje, ali i omogućavaju planiranje, provedbu i kontrolu postavljenih smjernica ukupnog razvitka u određenom periodu. Preduvjet donošenja ovih lokalnih strateških razvojnih dokumentima je usklađenost s razvojnim dokumentima višeg reda, odnosno Razvojnomostrategijom Dubrovačko-neretvanske županije.

DOKUMENTI NA RAZINI DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Od dokumenata županijske razine, temeljni dokument prostornog uređenja je Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije, koji sadrži prostornu i gospodarsku strukturu Dubrovačko-neretvanske županije, sustav središnjih naselja regionalnog značenja, sustav razvojne regionalne infrastrukture, osnove za uređenje i zaštitu prostora, mjerila i smjernice za gospodarski razvoj, za očuvanje i unaprjeđenje prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti, mjere za unaprjeđenje i zaštitu okoliša te druge elemente od važnosti za Županiju.

Shodno članku 61. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13), prostorni plan niže razine, u ovom slučaju Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka, mora biti usklađen sa prostornim planom više razine, odnosno Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije.

Od ostalih dokumenata županijske razine, u kategoriji razvojnih i programskih dokumenata, koji se inkorporiraju u Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije i Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka, izrađeni su sljedeći dokumenti:

- Izješće o stanju prostora Dubrovačko-neretvanske županije i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje 2005.-2009. godine (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 09/05),
- Plan gospodarenja otpadom Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 08/08) - u postupku izrade je novi Plan
- Rudarsko geološka osnova/studija Dubrovačko-neretvanske županije (Hrvatski geološki institut Zagreb, 2008.),
- Prirodoslovna podloga za izmjene i dopune Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije (Državni zavod za zaštitu prirode, siječanj 2009.),
- Stručna ekspertiza gospodarskog razvitka Dubrovačko-neretvanske županije, s naglaskom na turizam (Urbing d.o.o. Zagreb, veljača 2009.),
- Projekt razvoja infrastrukture širokopojsnog pristupa na području Dubrovnika,
- Program zaštite okoliša Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, 06/10.),
- Razvojna strategija Dubrovačko-neretvanske županije 2011.-2013. (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 04/11),
- Plan zaštite i spašavanja Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 10/12),
- Izješće o stanju okoliša Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje 2007.-2010. godine (APO d.o.o., Zagreb 2014.),
- ICT strategija Dubrovačko-neretvanske županije 2014-2020
- Plan korištenja obnovljivih izvora energije na području Dubrovačko-neretvanske županije-završni nacrt prijedloga Plana (Oikon d.o.o. Zagreb, siječanj 2015.),
- Razvojna strategija Dubrovačko-neretvanske županije 2016.-2020., Dunea, 2016.
- Regionalni operativni program Dubrovačko-neretvanske županije 2007.-2013., Zagreb, 2007.
- Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Dubrovačko-neretvanske županije, Trames Consultants d.o.o., Dubrovnik, 2015.
- Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012.-2020., Dubrovnik, 2013.
- i dr..

IV. PREPORUKE ZA UNAPRIJEĐENJE ODRŹIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG ODRŹIVOG RAZVOJA U PROSTORU OPĆINE ŹUPA DUBROVAČKA OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE

Područje Općine Źupa dubrovačka, kao prostor visokog intenziteta korištenja, izgrađeno je područje s visokom koncentracijom gospodarskih kapaciteta i zaposlenih i obilježano monofunkcionalnom gospodarskom orijentacijom (turizam i komplementarne uslužne djelatnosti) kao i glavina područja od Cavtata do Orašća.

Demografska analiza pokazala je kako prema Popisu iz 2011. godine na području Općine živjelo ukupno 8331 stanovnika, što u odnosu na 2001. i 1991. godinu predstavlja konstantan porast broja stanovnika.

Izraziti demografski rast potrebno je pratiti razvojem komunalne infrastrukture i povećanjem društvenim sadržaja te osiguravanjem što kvalitetnije razine života sve većem broju stanovnika.

Prvenstveno se to odnosi na izgradnju brze ceste, dovršetak izgradnje kanalizacije s pročišćaćem, te osiguravanje dovoljnih kapaciteta za potrebe predškolskog i osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja. U svim naseljima potrebno je riješiti prisutne infrastrukturne probleme (vodoopskrba, odvodnja, prometna infrastruktura i dr.) i time poboljšati uvjete života.

U budućnosti će biti potrebno osigurati prostor za veće površine za raznovrsne poslovne prostore i kvalitetne gospodarske sadržaje. Pri određivanju zona za razne namjene i oblike građenja, potrebno je respektirati potrebu zaštite prostora u pogledu razvijanja drugih namjena. Ovdje se misli na vrijedno poljoprivredno zemljište te objekte prirodne i kulturne baštine.

Stanje infrastrukture potrebno je unaprjeđivati i proširivati u skladu sa planovima razvoja, a odnosi se na prometnu (cestovni i pomorski promet, pošta i telekomunikacije) infrastrukturu i komunalnu infrastrukturu (elektroenergetika, vodnogospodarski sustav, odvodnja, navodnjavanje, gospodarenje otpadom).

Potrebno je rješavati probleme onečišćenja, osobito voda i mora, zbog nepostojanja potpunog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda naselja i turističkih objekata.

Namjenom površina je predviđen prostor za neophodne sadržaje potrebe za funkcioniranje svakodnevnog života, ali i onih koji će doprinjeti razvoju Općine Źupa dubrovačka u budućnosti. Planom je stavljen naglasak na razvoj turističke ponude za koju postoje prirodni i kulturno-povijesni potencijali.

Planirane su zone za turizam i ugostiteljstvo, sport i rekreaciju, čistu industriju i ostale privredne subjekte. Korištenjem navedenih resursa i komparativnih prednosti moguće je podići razinu kvalitete života u Općini Źupa dubrovačka.

2. OCJENA POTREBE IZRADE NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA NA RAZINI OPĆINE ŽUPA DUBROVAČKA

Odlukom Općinskog vijeća o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka iz travnja 2017. dovršen je postupak izrade i donošenja Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Župa dubrovačka.

Osnovni razlozi za pokretanje postupka izmjena i dopuna Plana bili su sljedeći:

1. usklađenje Prostornog plana uređenja Općine sa Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine, 153/13), Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije 06/03, 03/05, 03/06, 07/10, 04/12, 09/13),
2. usklađenje sa detaljnijim spoznajama u prostoru Općine gdje su doneseni prostorni planovi užeg područja,
3. usklađenje sa zakonskim propisima iz područja zaštite prirode i gospodarenja otpadom,
4. korekcija uvjeta provedbe zahvata u prostoru sukladno analizi koridora infrastrukture značajnih za Općinu i identificiranih potreba građanstva i gospodarstva,
5. evidentiranje novonastale situacije u prostoru u odnosu na zgrade ozakonjene na temelju posebnog zakona,
6. stupanje na snagu digitaliziranih podataka Prostornog plana pripremljenih u prethodnom, obustavljenom postupku izrade Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 02/09, 18/12).

Buduća prostorno-planska dokumentacija bez obzira na razinu, mora biti usklađena sa prostornim planovima višeg reda, važećom zakonskom regulativom iz područja prostornog uređenja i gradnje, važećim sektorskim dokumentima i propisima od važnosti za prostor i lokalnu zajednicu.

Izvješće o stanju u prostoru sadrži elemente koje je potrebno ugraditi u buduće prostorno-planske dokumente, bilo kroz izradu novih ili izmjene i dopune postojećih (tematske cjeline polazišta i analize i ocjene stanja i trendova prostornog razvoja prikazanih u ovom Izvješću).

Potrebno je unaprjeđenje infrastrukture, odnosno poboljšanje postojeće i planiranje nove, na već utvrđenim koridorima i na novim prostorima, a prema definiranim potrebama.

Prostornim planom uređenja Općine Župa dubrovačka revidiran je broj planova nižeg reda te je važećim Planom propisana izrada sljedećih prostornih planova užeg područja:

1. UPU tvrđava Žarkovica
2. UPU gospodarske zone Dubac-Dočine
3. UPU na Čibači-urbana sanacija
4. UPU SRC Petrača
5. UPU Baletići
6. UPU Podbrašina
7. UPU turističke zone Kupari I - u postupku izrade
8. UPU turističke zone Kupari IV
9. UPU Školski centar - u postupku izrade
10. UPU Brašina-Krstac-urbana sanacija
11. UPU Vrelo-Zavrelje-Kostur-urbana sanacija

12. UPU turističke zone Astartea
13. UPU turističke zone Beterina
14. UPU sportsko-rekreacijske zone Soline-Smokovjenac
15. UPU Plat-Račić

Izrada urbanističkih planova uređenja, posebice za neizgrađene zone gospodarske i/ili sportsko-rekreacijske namjene, također ovisi o potrebama Općine i planovima razvoja u bližoj budućnosti te je potrebno naknadno preispitati i njihovu izradu.

Potrebno je što prije pristupiti izradi prostornih planova užeg područja za neuređene dijelove građevinskog područja i za izgrađene dijelove tih područja planiranih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju jer upravo Urbanistički plan uređenja propisuje uvjete provedbe svih zahvata u prostoru unutar svog obuhvata.

3. PREPORUKE MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA

Budući prostorni razvoj Općine Źupa dubrovačka može se definirati kroz tri glavne osnovne komponente kao tri glavna načelao drživog razvoja uopće:

- razvijeno gospodarstvo temeljeno na geografskom položaju i prirodnim resursima
- visoki stupanj zaštite okoliša i ekološki održive proizvodnje energije
- razvijena društvena i komunalna infrastruktura

Sukladno tome i održivi turizam bi kao glavna privredna grana morao podrazumijevati istovremeno i uravnoteženo poštivanje sva tri načela (društvena, ekološka i ekonomska održivost), razumijevanje potreba i načina života lokalne zajednice, očuvanje prirodne i kulturne osnove te razuman povrat uloženih sredstava.

Analizirajući prostor Dubrovačko-neretvanske Źupanije i mogućnosti diverzifikacije turističke ponude ponajprije zahvaljujući specifičnom geografskom položaju, prirodnim datostima prostora i kulturno povijesnoj baštini kao najodrživiji se pokazuje tzv. integralni model turističkog razvoja, karakterističan za prostore destinacija koje integriraju turističku ponudu u vlastiti kulturni i prirodni proizvod te time turizam postaje dio svakodnevnog života tih destinacija.

Taj model potvrđuje i Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske Źupanije 2012.-2020. dovršena 2013. godine koja prostor Źupanije turistički organizira u 6 klastera (Dubrovnik, Pelješac, Neretva, Korčula, Lastovo i Mljet), a uz detaljnu analizu postojećeg stanja te klasificiranje mogućnosti svakog pojedinog klastera kao ključne investicijske projekte navodi redom upravo one na području Općine Źupa dubrovačka:

1. Aktivacija imovine u Źupi dubrovačkoj i Dubrovniku (stavljanje u pogon neaktivirane imovine (hotela) u Platu, Mlinima, Srebrenom, Kugarima i gradu Dubrovniku),
2. Kongresni centar (Kongresno-izložbeni centar u Źupi dubrovačkoj).

Općina Źupa dubrovačka je 1990. godine imala 13507 registriranih postelja od toga 4875 u hotelima i pansionima, 805 u odmaralištima, 4930 u kampovima te 2898 u privatnom smještaju te više od 1,1 milijun noćenja što je pad u odnosu na više od 1,6 milijuna 1985. godine (smanjenje broja noćenja od

1985. - 1990. godine vidljivo je na području cijele bivše Općine Dubrovnik, a posebno na Źupskom području).

Sukladno važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji na području Općine planirano je gotovo 8400 postelja, 6400 postelja u izdvojenim turističkim zonama te oko 2000 postelja unutar naselja. Na te brojke još treba dodati oko 4000 postelja u privatnom smještaju ali uvjetno jer će se pravo stanje u sektoru privatnog smještaja pokazati tek nakon dovršetka postupanja s nezakonito izgrađenim zgradama tzv "legalizacije" (nakon što se kategoriziraju svi koji su se i dosada bavili iznajmljivanjem).

Obzirom na ukupan broj stanovnika Općine Źupa dubrovačka (8331 stan. prema Popisu 2011. godine) i broj planiranih postelja postavlja se pitanje koja je predviđena razina usluge kao i pitanje osiguravanja radne snage potrebne za navedene kapacitete. Planiranih 8400 postelja više razine smještaja zahtijeva od 3000 do 4000 zaposlenih uz oko 500 ljudi na pratećim uslugama (prehrana, sport, rekreacija, kultura, trgovina, administracija, servisi, tehnička služba)

Obzirom na strategiju visoke vrijednosti potrebno je smanjiti broj postelja što je Općina Źupa dubrovačka kroz izmjene prostorno-planske dokumentacije dijelom već i postigla (smanjenjem kapaciteta zone Kupari I sa 2000 na 1500, Kupari IV s 1700 na 800, Plat s 2000 na 1500) te preispitati opravdanost pojedinih planiranih zona kao što su Beterina i Kupari IV.

Odnos lokacije, površine i kapaciteta, neriješeni imovinsko-pravni odnosi te analiza odnosa ulaganja u hotelijerstvu na području sličnih hrvatskih i mediteranskih područja pokazuje da nije izgledno skora realizacije spomenutih zona, a provjera opravdanosti planiranja izdvojenih građevinskih područja izvan naselja potvrđena je i Zakonom o prostornom uređenju i to na rok od 5 godina.

Realnim smanjenjem od gotovo 2000 postelja te uvođenjem reda (prvenstveno kategorizacija) u ponudu privatnih iznajmljivača, može se govoriti o približavanju strategiji visoke vrijednosti tj. odnosu 0,5 do 1,5 turista po stanovniku.

Za održivi razvoj Općine Źupa dubrovačka izrazito je važno i osjetljivo pitanje razvoja turističkih kapaciteta u susjednoj Općini Ravno (BIH). Premda se radi o jedinici lokalne uprave koja se nalazi u susjednoj državi problematika turističke zone "Ledenica" planirane uz samu granicu s RH na području Općine Źupa dubrovačka izrazito je osjetljivo pitanje.

Problematika zapravo spada u domenu međudržavne suradnje ili međudržavnog problema, ovisno o ishodu i načinu realizacije predmetne zone koja je Prostornim planom Općine Ravno planirana na području uz naselje Ivanica na površini od 14,5 km², a usporedbe radi treba napomenuti da je površina cijele Općine Źupa dubrovačka 22,4 km².

Unutar zone ukupnog kapaciteta od 5500 postelja planirani su objekti za odmor, manji apartmanski objekti, manji hoteli, veći hoteli, kampovi, golf teren sa 18 rupa, a planirane potrebe potrošnje vode (koje nema) zajedno s naseljem Ivanica iznose 7300 m³/dan, tj. 85 l/s.

Osim problema s osiguravanjem pitke vode puno veći problem je način rješavanja odvodnje oborinskih i otpadnih voda, a geografski položaj, površina, kapacitet, infrastrukturne potrebe te blizina planirane zone granici s RH tj. Općinom Źupa dubrovačka zapravo podrazumijevaju zajedničku, međudržavnu (međuopćinsku) suradnju oko rješavanja infrastrukturnih problema te zaštite državnih interesa, u ovom slučaju posebno se odnosi na ekološku komponentu života stanovnika Općine Źupa dubrovačka, a dijelom i Grada Dubrovnika.

Razvoj gospodarstva temelji se primarno na unaprijeđenju turističke infrastrukture, razvoju autohtone, "lokalne" poljoprivrede, uređenju cestovne infrastrukture te strateškihi aktivnosti s kojima je potrebno ojačati gospodarski rast i razvoj ne samo Općine Źupa dubrovačka već i šireg područja:

- rekonstrukcija i izgradnju turističkog kompleksa Kupari (po jedinstvenom modelu koncesije za pravo građenja na 99 godina),
- rekonstrukcija i izgradnja turističkog kompleksa Plat,
- izgradnja hotela Subrenum (ex. odmaralište Srbija),
- rekonstrukcija i izgradnja ex. hotela Źupa,
- izgradnja kongresnog centra sa pratećim sadržajima na prostoru sadašnjeg autokampa Kupari, sve sukladno UPU-u Srebreno II,
- reješavanje imovinsko pravnih odnosa unutar zone Gaj Beterina te eventualni početak realizacije predmetne zone,
- poticanje malog poduzetništva kroz izgradnja malih obiteljskih hotela i pansiona, razvoja svih oblika ruralnog razvoja (ruralni turizam te otvaranje ali i zadržavanje OPG-a),
- nastavak uređenja komunalnog i urbanog uređenja turističkih središta Općine,

Glavne i nezaobilazne aktivnosti po pitanju razvoja komunalne infrastrukture nužne za bilo kakav daljnji gospodarski rast i razvoj su svakako aktivnosti vezane za vodoopskrbu i odvodnju:

- nastavak izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda:
  - Poslovna Zona - Čibača - Kupari,
  - Plat - Soline - Mlini,
  - spoj naselja Radovina na kanalizacijsku mrežu,
  - izgradnje potrebne sekundarne mreže i u konjačnici reješavanje odvodnje otpadnih voda za sva naselja i gospodarske zone,
- izgradnja planiranog uređaja za pročišćavanje s novim ispustom u Kuparima,
- dodatno zaštititi i poboljšati izdašnost vodocrpilišta Duboka ljuta,
- dovršiti projekt cjelovitog sustava odvodnje Źupe dubrovačke,
- izgradnja tlačnog cjevovoda i vodospreme Krstac,
- nastavak ulaganja u vodoopskrbu i odvodnju na cijelom području Źupe dubrovačke.

Najvažniji prioriteti i aktivnosti u aspektu komunalne infrastrukture koje je potrebno u što skorijem roku nastaviti /pokrenuti, a pritom zadržati/ostvariti visok stupanj zaštite okoliša i ekološki održive proizvodnje energije su svakako:

- izrada projektne dokumentaciju obilaznice Źupe dubrovačke (Dubrovnik-Zračna luka), te uvrštenje iste u prioritetne projekte od strane Vlade RH,
- dovršetak izgradnje Groblja Dubac sa svim potrebnim objektima i cjelokupnom infrastrukturom,
- izgradnja šetnice Plat - Mlini s pripadajućom infrastrukturom,
- izgradnja šetnicu Srebreno - Kupari s pripadajućom infrastrukturom,
- nastavak uređenje obalne šetnice kroz naselje Srebreno s kompletnom infrastrukturom,
- rekonstrukcija raskrižja s državnom cestom D8 u svrhu poboljšavanja sigurnosti vozila i pješaka (Dubac, Poslovna zona/groblje Dubac, Blato, Kupari, Mlini, Brašina, Soline, Plat) izgradnjom pothodnika/nahodnika,
- nastavak izgradnje nogostupa i javne rasvjete uz državnu cestu D8,

- rješavanje pitanja odvodnje uz državnu cestu D223,
- nastavak rekonstrukcije Źupanijskih cesta:
  - dionica: Mandaljena - Źelopeci - Poslovna zona,
  - dionica: Brgat - Postranje - Petraća - Popolica,
  - dionica: Gornji Brgat – Źarkovica,
- nastavak izgradnje nogostupa ulicom Dr. Ante Starčevića kroz Źibaću do raskrižja s državnom cestom D8,
- nastavak rekonstrukcije nerazvrstanih cesta u naseljima Źibaća, Soline, Plat, Lazine, Radovina, Krstac (Klokurići), Mandaljena na dionici od Spomen obilježja do Zagrude, te Put Radovine,
- rekonstrukcija i izgradnja cestu Kupari - polje i ulicu Bruna Bušića (spojna D8 - ulica dr. Ante Starčevića),
- početak realizacije obilazne cestu sjeverno iznad naselja Źibaća,
- nastavak uređenja i izgradnje/širenja mreže protupožarnih i poljskih puteva (Postranje, Brgat, Trapit, Brašina, Soline, Plat) koji će dijelom koristiti i kao pješaačke i biciklističke staze,
- izgradnja place s ribarnicom s ostalim sadržajima trgovačke i ugostiteljske namjene te podzemnom garažom u naselju Srebreno,
- rekonstrukcija i uređenje luke otvoreno za javni promet u Srebrenom, prvenstveno po pitanju komunalnih vezobaza domaće stanovništvo,
- rekonstrukcija i održavanje ostalih luka na području Źupe dubrovačke (Kupari, Mlini, Plat),
- razvoj i proširenje visokonaponske i niskonaponske mreže te ugradnje novih trafostanica (Donji Brgat, Soline), te izgradnje visokonaponskih podzemnih vodova s trafostanice Plat za potrebe turističkog kompleksa Plat i Kupari kao i svih naselja Źupe dubrovačke.

U aspektu ostale društvene i komunalne infrastrukture kao važna stvar za zaokruživanje turističke ponude ali i poboljšanja kvalitete života stanovništva prioritet je u budućnosti nastavak izgradnja sportske infrastrukture, odnosno:

- rekonstrukcija i sportsko rekreacijskog centra Źibaća,
- izrada projektne dokumentacije za izgradnju plivališta i sportske dvorane u Kuparima (u sklopu Pastoralnog centra),
- uređenje sportsko - rekreacijske zonu u naselju (VK Gusar),
- dovršetak zgradnje sportskog igrališta na Brašini,
- dovršetak izgradnje dječjeg igrališta u Źibaći,
- kupnja zemljišta za izgradnju dječjih igrališta (Mandaljena, Postranje, Plat, Źelopeci).
- Širenje mreže pješaačkih i biciklističkih staza na području Općine.

Kroz cjeloviti razvoj Općine Źupa dubrovačka i podizanje životnog standarda stanovništva na jednu veću razinu potrebno je i unaprjeđenje socijalnih, obrazovnih i kulturnih sadržaja:

- nastavak suradnje sa Dubrovačko-neretvanskom Źupanijom (kao osnivačem) na projektu dogradnje Osnovne škole Źupa dubrovačka u svrhu povećanja kapaciteta,
- dovršetak projektne dokumentacije te izgradnja novog dječjeg vrtića u Kuparima s pristupnom cestom, parkingom i sadržajima za djecu,
- izrada projektne dokumentacije za izgradnju multifunkcionalnog prostora (društvenog doma) u Źibaći,

- nastavak suradnje s Domom zdravlja u vidu povećanja usluga i uvođenja novih specijalističkih ordinacija,
- nastavak izradu projektne dokumentacije za izgradnju Doma za stare i nemoćne osobe (na lokaciji u Kupařima, na zemljištu dobivenom od Vlade RH, sve sukladno UPU-u Blato),
- osnivanje javne ustanove u kulturi (Źupski glagoljski natpis, KIC Antun Miloslavić, zgrada Blagajne...)
- realizacija Kulturno-informativnog centar "Antun Miloslavić" s knjiŹnicom, multimedijским sadržajima i javnim površinama,
- nastavak uređenja parka StrijeŹice u Srebrenom,
- nastavak uređenja vanjskog trga u Martinovićima,
- uređenje svih javnih, društvenih i sakralnih površina.

V. ZAKLJUČAK

Izvješće o stanju u prostoru Općine Župa dubrovačka izrađeno je na temelju dostupnih podataka iz nadležnosti određenih državnih tijela, tijela Dubrovačko-neretvanske županije i Općine Župa dubrovačka, javnopravnih tijela te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima određene posebnim propisima, koje obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvješća kao i na temelju važeće prostorno-planske dokumentacije.

Izrađeno Izvješće odnosi se na četverogodišnje razdoblje proteklo od izrade i usvajanja prethodnog Izvješća, odnosno razdoblje od 2012. - 2016. godine.

U izradi je također korištena dostupna literatura i ostali izvori podataka koji se odnose na predmetni obuhvat.

U skladu sa Zakonom o prostornom uređenju i Pravilnikom kojim se propisuje pobliži sadržaj Izvješća, obvezni prostorni pokazatelji i drugi elementi, analizirano je postojeće stanje u prostoru, uključujući postojeću prostorno-plansku dokumentaciju. Na kraju, dane su preporuke za unaprjeđenje održivog razvoja, s prijedlogom prioritarnih aktivnosti.

U daljnjim fazama izrade svih razina prostorno-planske dokumentacije potrebno je uzeti u obzir zaključke do kojih se došlo u izradi ovog Izvješća, a u cilju unaprjeđenja čitavog prostornog razvoja na području Općine Župa dubrovačka i poštivanja principa održivog razvoja.

Evidentno je da je veliki korak u općem razvoju prostora Općine Župa dubrovačka postavljen sustavnom izradom prostorno-planske dokumentacije kao najvažnijeg temelja za daljnje planiranje i realizaciju navedenih aktivnosti.

Upravo iz tog razloga potrebno je nastaviti na izradi planova nižeg reda kao i eventualnim izmjenama postojećih planova neovisno na razinu.

Osim konačne realizacije tzv. velikih projekata kao što su dovršetak obnove i izgradnje turističkih kapaciteta u Mlinima i Srebrenom, izgradnja trgovačkog centra, poslovno-garažne zgrade s javnim trgom paralelno je obnovljena i uređenja kompletna infrastruktura naselja Srebreno kao administrativnog središta Općine. Osim uređenja prometnica i rive s pratećom infrastrukturom predviđena je i kompletna sanacija obalne šetnice s infrastrukturom. Ostale projekte ne treba dodatno navoditi jer su detaljno navedeni u samom Izvješću.

Izrada prostorno-planske dokumentacije otvorila je put i za buduću realizaciju turističkih zona Kupari i Plat, hotela Subrenum i Župa, izgradnju dječjeg vrtića i doma umirovljenika, a unatoč svim planovima i projektima ipak kao najvažniji detalj treba istaknuti pozitivnu demografsku strukturu koja dugoročno gledano daje garanciju za stabilan ukupni rast i razvoj Općine Župa dubrovačka.

Osim preporučenih mjera i aktivnosti koje su navedene u ovom dokumentu potrebno je je navesti i dva možemo reći strateška, neophodna za dugoročan održivi razvoj Općine, a to su dovršetak izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda s pročištačem i ispuštanjem te izgradnja planirane brze ceste između Dubrovnika i zračne luke.

Realizacija ova dva strateška projekta preduvjet je za ravnomjeran i održiv razvoj Općine Župa dubrovačka.

VI. LITERATURA I IZVORI PODATAKA

1. DPU Groblje Dubac (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 25/11, 16/15)
2. Izvješće o stanju okoliša Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje od 2011. do 2014. godine, Ires ekologija, 2015.
3. Marić, J. (2009): Prostorno planiranje u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, Geoadria, 14 (2009), str. 87-140.
4. Marić, J., Rudež, Z., Đurović Ruso L., (2012): Gdje je nestao urbanizam-primjena urbanističkih kriterija u litoralnom pojasu, Međunarodni znanstveni skup Promišljanje urbanizma: zbornik radova (ur. Karač Z.), 19. svibnja 2012., Arhitektonski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb
5. Marić, J. (2015): Primjena prostorno-planskih kriterija u pograničnom pojasu - slučaj Ivanica (BiH), VI. Hrvatski geografski kongres "Integrativna i primijenjena istraživanja u prostoru", Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu
6. Marić, J. (2017): Studija prostora - Općina Župa dubrovačka, Doktorski studij: Geografske osnove prostornog planiranja i uređenja, Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
7. Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001., DZS, Zagreb, 2005.
8. Odvodnja i navodnjavanje poljoprivrednih površina Općine Župa dubrovačka, Idejno rješenje T.D. 03-51/07 Split, 2007.
9. Osnove korištenja i zaštite prostora ratom zahvaćene Općine Dubrovnik, Zavod za prostorno planiranje i zaštitu čovjekove okoline, Dubrovnik, 1993.
10. Odluka o nerazvrstanim cestama na području Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 07/15)
11. Plan zaštite od požara Općine Župa dubrovačka, Srebreno, 2016.
12. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31.ožujka 2001. godine, Državni zavod za statistiku, Zagreb
13. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31.ožujka 2011. godine, Državni zavod za statistiku, Zagreb
14. Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvješća o stanju u prostoru (Narodne novine, 48/14, 19/15)
15. Procjena ugroženosti stanovništva materijalnih i kulturnih dobara i okoliša Općine Župa dubrovačka, Srebreno, 2016.
16. Procjenu ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije Općine Župa dubrovačka, Srebreno, 2016.
17. Prostorni plan uređenja Općine Župa dubrovačka (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 06/08, 08/12, 07/13, 13/14)
18. Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, 06/03, 03/05, 03/06, 07/10, 04/12, 09/13, 02/15, 07/16)
19. Prostorno-programska studija ugostiteljsko-turističke zone "Kupari I", HabitatGeo d.o.o., Dubrovnik, 2014.
20. Razvojna strategija Dubrovačko-neretvanske županije 2016.-2020., Dunea, 2016.
21. Regionalni operativni program Dubrovačko-neretvanske županije 2007.-2013., Zagreb, 2007.
22. Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Dubrovačko-neretvanske županije, Trames Consultants d.o.o., Dubrovnik, 2015.

23. Rudež, Z., Marić, J., (2014): Prostorno planiranje u funkciji održivog razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije, Zbornik radova Sveučilišta u Dubrovniku, 1 (2014), Sveučilište u Dubrovniku, Dubrovnik
24. Smjernice za izradu Urbanističkog plana uređenja Kupari I, Srebreno, 2015.
25. Studija izvodljivosti "Razvoj infrastrukture širokopojsnog pristupa na području Dubrovnika", Dubrovačko-neretvanska županija, ProFuturus, Maribor, 2015.
26. Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012.-2020., Dubrovnik, 2013.
27. Strateški plan Općine Župe dubrovačke za razdoblje od 2014. do 2016. godine, Srebreno
28. Studija opskrbe pitkom vodom na području Župe dubrovačke, Institut IGH d.d., Split, 2009.
29. Studija "Analiza zone pomorskog dobra unutar ugostiteljsko-turističke zone Kupari I", Studio Lacroma d.o.o., Dubrovnik, 2014.
30. UPU poslovne zone Gornji Brgat (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 01/12)
31. UPU turističke zone Gornji Brgat (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 05/12)
32. UPU Blato (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 15/12, 08/16)
33. UPU Pastoralni centar (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 10/12)
34. UPU Srebreno I (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 15/12, 27/13)
35. UPU Srebreno II (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 10/12)
36. UPU Plat (Službeni glasnik Općine Župa dubrovačka 10/12)
37. Uredba o ekološkoj mreži (Narodne novine 124/13)
38. Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13)

KLASA: 400-06/17-01/02
URBROJ:2117/08-02-17-4

Srebreno, 27. srpnja 2017.

Predsjednik Općinskog vijeća

Lovorko Klešković, v.r.